

MUSEOVIRASTON TILINPÄÄTÖS

2023

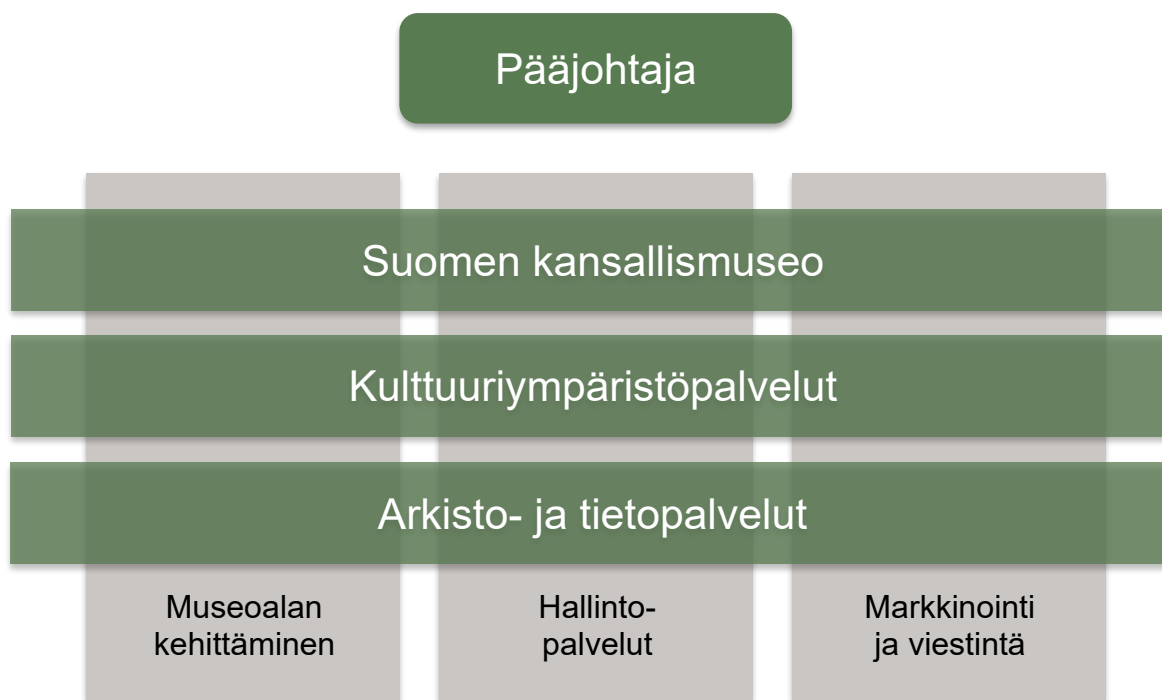

Museovirasto

SISÄLLYS

1. Toimintakertomus.....	3
1.1. Johdon katsaus.....	3
1.2. Tuloksellisuus	8
1.3. Vaikuttavuus	18
1.3.1. Toiminnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus.....	18
1.3.2. Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	22
1.4. Toiminnallinen tehokkuus	24
1.4.1. Toiminnan tuottavuus ja taloudellisuus	24
1.4.2. Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus.....	36
1.4.3. Yhteisrahoitteen toiminnan kustannusvastaavuus.....	41
1.5. Tuotokset ja laadunhallinta	42
1.5.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	42
1.5.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu.....	45
1.6. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	54
1.7. Tilinpäätösanalyysi	57
1.7.1. Rahoituksen rakenne.....	57
1.7.2. Talousarvion toteutuminen.....	57
1.7.3. Tuotto- ja kululaskelma	57
1.7.4. Tase.....	58
1.8. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	59
1.9. Arviointien tulokset.....	59
1.10. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	59
2. Talousarvion toteutumalaskelma	60
3. Tuotto- ja kululaskelma	63
4. Tase	64
5. Liitetiedot	66
6. Allekirjoitus	73

Museoviraston organisaatio 2023

1. Toimintakertomus

1.1. Johdon katsaus

Johdon katsaus vuoteen 2023

Maailman tilanne ja julkisen talouden kehitys vaikutti talouteen ja toimintaan

Tiukentuvan talouden näkymät leimasivat toimintaympäristön kehitystä vuonna 2023. Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset koko maailmantalouteen ovat vaikuttaneet inflaatiokehitykseen ja siten kustannusten nousuun myös Museoviraston taloudessa. Julkisen talouden kestävyysongelmat heijastuvat hallitusohjelman kautta viraston toiminnan ja talouden suunnitteluun nyt ja tulevina vuosina. Hallinnonalalla tuottavuusohjelman toimenpiteiden valmistelu käynnistyi syksyllä. Samaan aikaan on virastossa käynnissä historiallisen suuria tila- ja uudistushankkeita, joiden rahoitukseen kohdistuu huomattavia paineita ja myös riskejä. Kansallismuseon uudisrakennus- ja peruskorjaushankkeet ovat mittavia kansallisia hankkeita, joille asetettuihin tavoitteisiin kustannusten nousu ja rahoituksen epävarmuus suoraan vaikuttavat.

Näyttelyt ja ohjelmisto houkuttelivat yleisöjä

Rakentamisaikataulun viivästyminen vuodella vaikutti Kansallismuseon ohjelmistotuotantoon siten, että ennen sulkeutumista toteutettiin vaihtuvia näyttelyitä ja yleisöohjelmistoa vielä kesän 2023 loppuun. Museo suljettiin yleisöltä lokakuussa. Ohjelmistovalinnoilla Suomen kansallismuseon kaikissa kohteissa pyrittiin optimoimaan yleisömäärät ja tulokertymä varautumisena Kansallismuseon sulkemisesta ja sen uusien ohjelmistojen tuotannosta rakentamisaikana (2023–2026) aiheutuvaan vajeeseen. Vaikka Kansallismuseo oli vuoden lopussa 2,5 kuukautta suljettuna, vuoden kokonaiskävijämäärä nousi 780 000:een. Tulos oli Suomen kansallismuseon kohteiden kaikkien aikojen ennätys, ylittäen myös korona-pandemiaa edeltäneen vuoden 2019. Kasvua vuoteen 2022 oli yli 180 000 käyntiä.

Uusi Kansallinen -hankkeessa rakennettiin pohjaa laajenevan Kansallismuseon toiminnalle sekä edellytyksiä tulo-rahoitteisen toiminnan lisäämiselle tiiviissä vuorovaikutuksessa sidosryhmien ja yleisöjen kanssa. Uusi museokokonaisuus asettaa entistä vaativampia tavoitteita tuotantojen ja palveluiden kilpailukyvyille ja laadulle, samalla kun mm. teknologian ja digitalisaation mahdollisuuksien hyödyntäminen tuotantojen ja palveluiden kehittämiseen tuo uusia mahdollisuuksia. – Hankkeessa keskityttiin vuoden mittaan mm. Kansallismuseon ohjelmistorakenteen ja -kalenterin valmisteluun ja testaamiseen sekä tuotantojen mallintamiseen, laadittiin verkkokauppaselvitys sekä tavoitekonseptit vierailukokemukselle ja ravintolapalveluille.

Toimintamallien uudistaminen heijastuu koko Suomen kansallismuseon toimintaan. Kansallismuseo-kohteen sulkeuduttuakin kokoelmatyö ja kansallisen museon muut keskeiset tehtävät sekä muiden museokohteiden yleisötoiminta jatkuvat keskeytyksettä. Niin kokoelmatyössä kuin ohjelmistoissa painotettiin osallisuutta ja kulttuurisen kestävyuden näkökulmia. Merkittävä ja suurta huomiota saanut tiivis ponnistus oli kahden rituaalikiven fragmentin palautus Namibiaan. Vuonna 2015 käynnistynyt prosessi vietiin päätökseen presidentti Niinistön Namibian valtiovierailun yhteydessä.

Suuria toimitilamuutoksia ja kokoelmahankkeita

Kansallismuseon hankkeiden vuoksi tontilta siirryttiin syksyn aikana väistötiloihin Pasilaan ns. Läänintaloon yhteiseen työympäristöön Etelä-Suomen AVI:n kanssa. Toimitiloista työn muutokseen ja digitaalisuuteen -hanke oli käynnissä budjettiin ja kehykseen 2023–25 saadun rahoituksen turvin, joten Sturenkadun tiloista luopuminen ja yhteistyössä Kansallisgallerian kanssa toteutettava Kokoelma- ja konservointikeskuksen laajennustyö etenivät monista rakennusaikaisista haasteista huolimatta. Suomen kansallismuseon esinekokoelmien siirtohanke Orimattilan keskusvarastosta Kokoelma- ja konservointikeskukseen eteni tavoitellulla tavalla ja kuusivuotinen muutto valmistuu 2024. Käsittelyvaiheet Vantaalla tulevat kuitenkin jatkumaan odotettua pidempään johtuen rakennustöiden aiheuttamista viiveistä.

Arkisto- ja tietopalveluiden kokoelmien haltuunotto on lähivuosien keskeinen hanke ja tarkoittaa käytännössä miljoonien objektien käsittelyä. Näillä hankkeilla kehitetään ja parannetaan kokoelmien hallinnan laatua ja edellytyksiä myös massadigitoinneille ja automatisoinnille, kuten tekoälyn valjastamiselle työkaluksi kokoelmien hallinnassa. Massadigitoinnin ja tekoälyn käytön valmisteluja pyritään viemään eteenpäin 2024 alkaen. Käynnissä oleva SIHA -siirto- ja haltuunottohanke vaikuttaa kuitenkin muuttovaiheessa aineistojen saatavuuteen ja asiakaspalveluun. Myös metallinetsinlöytöjen lukumäärä ja käsittelyn työnsarka on merkittävä.

Kulttuuriympäristötyön uudistuksia

Kulttuuriympäristöpalvelut-osaston uusi yksikköjako ja organisoituminen toteutui vuoden 2023 alusta. Uudistuksella vahvistetaan erityisesti viraston muuttunutta valtakunnallista roolia kulttuuriympäristöalan kehittäjänä. Sen lähtökohtia ovat olleet mm. kulttuuriympäristötiedon ja digitaalisten palveluiden merkityksen kasvu sekä osaamisen kehittäminen tulevaisuuden tarpeita silmällä pitäen. Vuonna 2023 uudistusta jatkettiin mm. kiinnittämällä huomiota palvelunäkökulmaan ja toimintamallien kehittämiseen sekä kestävään kehitykseen liittyvään osaamiseen. Korjaustaito.fi -verkkosivusto sai Suomen Museoliiton Museopäivillä Vuoden viestintäteko -palkinnon.

Muinaismuistolain uudistaminen, jonka valmistelussa virasto on ollut keskeisesti mukana niin sihteeristössä kuin ohjaus- ja seurantaryhmässä, jatkui ennakoivalla asetuksen valmistelutyöllä. Alkuvuodesta valtioneuvostossa hyväksytyn kulttuuriperintöstrategian jatkoksi varauduttiin toimeenpanosuunnittelun käynnistymiseen.

Valtakunnallisesti merkittävien arkeologisten kohteiden VARK-luettelo oli vuonna 2023 kuultavana ja viimeisteltävänä. Luettelo vahvistetaan valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaiseksi inventoinniksi valtioneuvostossa ympäristöministeriön esittelystä 2024. Vuoden 2023 loppuun mennessä valmistui myös ympäristöministeriön toimeksiannosta laadittu esiselvitys valtakunnallisista kulttuuriympäristöinventoinneista (VAT). Virtavesien kulttuuriperinnön tilannekuvan valmistelu eteni suunnitellusti, ja modernin rakennusperinnön toimintaohjelma valmistui. Syyskuussa julkistettu Meren arkeologiaa -teos kokosi yksiin kansiin meriarkeologian tieteenalan vaiheita ja yhteistyötä.

Varautuminen erilaisiin poikkeustilanteisiin on entistä keskeisempää. Museovirasto kantaa huolta kulttuuriperinnön ja kulttuuriperintötiedon säilymisestä turvaamisesta kriisitilanteissa ja siksi Haagin yleissopimukseen perustuvan suojeluluettelon voimaansaattamista edistettiin toteuttamalla syksyllä kohdeluettelon kuuleminen verkkosovelluksen kautta.

Digitaalista perustaa laitettiin kuntoon ja kokoelmatietoja avattiin

Museoviraston digitalisaatio-ohjelman käynnistämisen keskeinen tavoite on ollut perustan kuntoon laittaminen ja viraston digitaalisen kyvykkyyden varmistaminen mm. Valtorin palveluiden käyttöönotolla ja viraston keskeisimmän tietojärjestelmän, MuseumPlussan uudistamisella. Tavoitteissa edistyi toimintavuoden aikana ja perustan osalta toteutettiin historiallinen muutos. Myös kulttuuriperinnön digitalisaation kehittämiseen pyrittiin panostamaan OKM:n avustuksen turvin mm. maailmanperintökohteiden 3D-mallintamista pilotoimalla ja Arkeologia 2.0 työn kautta. Kulttuuriympäristön tiedonhallinnan kehittämiseen liittyvä Arkeologia 2.0:ssa järjestettiin työpajoja erilaisille sidosryhmille ja intressitahoille ja kevään 2024 aikana on tarkoituksena käynnistää rahoitusten haku kansallisen konsortion kautta. Kulttuuriympäristötiedon digitaalista saatavuutta on kehitetty osallistamalla aktiivisesti ympäristöhallinnon kulttuuriympäristötiedon hankkeisiin.

Kokoelmien avaaminen verkkoon Finnan kautta eteni suunnitellusti ja aineistojen katselukerrat palvelussa ovat korkealla tasolla. Museoviraston aineistot ovat palvelun suosituinta sisältöä ja tavoittavat suuren yleisömäärän. VirastoVahva -asianhallintapalvelu otettiin käyttöön 2023 keväällä ja samassa yhteydessä uudistettiin myös asianhallinnan prosesseja ja modernisoitiin mm. henkilöstöhallinnon rutiineja.

Museoviraston Journalistiseen kuva-arkistoon on liitetty uusia keskeisiä kansallisia ja maakunnallisia aineistoja (mm. Hufvudstadsbladet, Suomen Kuvalehti), joiden haltuunotoilla varmistetaan tärkeän kulttuuriperinnön säilyminen. Työ jatkuu edelleen sekä omalla että kumppanien kautta saadulla rahoituksella.

Kansainvälistä kulttuuriperintösopimustyötä, museolain toimeenpanoa ja valtionavustusten digitalisointia

Aalto-arkkitehtuuri -esityksen valmistelu UNESCOlle Suomen seuraavaksi maailmanperintökohteeksi eteni. Valmistelutyö edellyttää laaja-alaista asiantuntija- ja sidosryhmäyhteistyötä, ja kestää vuoteen 2025 asti. Hankkeen loppuunsaattamisen haasteena on rahoituksen puuttuminen 2025 osalta. Aineettoman kulttuuriperinnön, Euroopan kulttuuriperintötunnuksen ja Euroopan neuvoston kulttuurireitissopimuksen aktiivinen toimeenpano jatkui.

Museovirasto kävi keväällä 2023 Museolain mukaiset neuvottelut valtakunnallisten vastuumuseoiden kanssa niiden tehtävistä. Neuvotteluiden pohjalta 17 vastuumuseota toimittivat päivitetyt valtakunnallisen työn suunnitelmat 2024-2027 opetus- ja kulttuuriministeriölle. Lisäksi arvioitiin kolmen uuden hakijan edellytykset valtakunnalliseen toimintaan. Museovirasto antoi suunnitelmista ja työn resursoinnista lausunnot ministeriölle.

Museovirasto aloitti myös VA-digi -hankkeen mukaisesti uuden valtionavustusten hallinnointijärjestelmän ja -toimintamallin käyttöönoton ensimmäisellä pilottihauulla keväällä 2023 ja jatkamalla käyttöönottoa syksyllä kahdella muulla haulilla. Tuotantoon viimeistenkin avustustyyppien osalta järjestelmä on tarkoitus ottaa 2024.

Kestävästi kehittyvä virasto

Museovirasto sai 2022 alussa valmiiksi oman Kestävän kehityksen toimintaohjelmansa, jolla kestävyysnäkökulmat on pyritty integroimaan jatkuvaan toimintaan. Kestävät virastot -hankkeen päätösseminaari järjestettiin syksyllä Suomenlinnassa. Vastuullisuusraportti vuodelta 2022 jätettiin keväällä Valtiokonttoriin.

Kesän jälkeen hallitusohjelmaan liittyvä tuottavuusohjelma sekä vauhdilla uuteen vaiheeseen käynnistynyt Sivistyshallinto 2030 -uudistushanke ovat tuoneet painetta erityisesti viraston johdolle ja hallintopalveluihin.

Viraston henkilöstön sairauspoissalot ovat edelleen alhaisella tasolla, mutta työterveyshuollon kustannukset ovat lisääntyneistä käynneistä johtuen kaksinkertaistuneet. Tieto museoalan työympäristöjen vaaratekijöistä on lisääntynyt mm. Työterveystutkimuslaitoksen hankkeen kautta, mikä on edellyttänyt panostuksia työsuojeluun. Koronapandemian aikana syntyneitä hyviä etätö- ja kokouskäytänteitä on jatkettu. Etätöskentelyn määrä näyttäisi jääneen pysyvästi kohtuulliselle tasolle korona-aikaa edeltävään tilanteeseen verrattuna, mutta Pasilan väistömuuttojen vaikutuksesta etä- ja lähityöskentelyn määrään ei vielä ole tarkempaa tietoa. Toimitila- ja toimintamallimuutokset ovat jonkin verran kuormittaneet henkilöstöä. AVI:n työsuojelutarkastuksissa on tunnistettu liiallista psykososiaalista kuormitusta, jonka vähentämisestä läpi organisaation on annettu toimintaohje vuoden alussa. Ratkaisuja koetun psykososiaalisen kuormituksen ehkäisyyn etsitään työyhteisössä kollektiivisesti ja aktiivisesti. VMBaron avaintulokset olivat edelleen hyvät ja pääsääntöisesti valtion keskiarvojen yläpuolella: henkilöstön työtyytyväisyysindeksi oli 3.81, johtajuusindeksi 3.61 ja työyhteisöindeksi 4.12.

Lähitulevaisuuden näkymät

Lähitulevaisuuden näkymiin liittyy kulttuuriympäristötyötä ohjaavan lainsäädännön muutoksia (laki arkeologisesta kulttuuriperinnöstä sekä alueidenkäyttölaki ja rakentamislaki), jotka vaikuttavat toteutuessaan työhön merkittävästi. Suuret haasteet liittyvät kykyymme ja voimavaroihimme uudistua digitaalisesti. Kulttuuriympäristön pidemmän aikavälin tulevaisuuden kannalta keskeistä on työ, jolla edistetään sen kykyä sopeutua ilmastonmuutokseen sekä ilmastonmuutoksen kulttuuriympäristöihin kohdistuvien vaikutusten hillintä.

Lähivuosina etenevät ja valmistuvat myös merkittävät tilamuutoshankkeet: Orimattilan Keskusvarastosta luovutaan vuoden 2024 loppuun mennessä; Kokoelma- ja konservointikeskuksen laajennusosa kokoelmapalveluineen otetaan kokonaisuudessaan käyttöön tämän vuoden aikana; Sturenkatu 2a:sta luovutaan loppusyksyllä 2025 ja Kansallismuseon lisärakennus ja peruskorjaus valmistuvat 2026 lopulla ja museo avataan uudistettuna yleisölle keväällä 2027, sopivasti Suomen itsenäisyyden 110-vuotisvuoteen.

Suurimpia lähivuosien muutoksia on Sivistyshallinto 2030 -uudistushankkeen mukainen Museoviraston ja Suomenlinnan hoitokunnan yhdistäminen uudeksi kulttuuriperinnöstä vastaavaksi virastoksi vuoden 2026 alusta. Vaikeimmat ongelmat syntyvät kuitenkin julkisen talouden heikoista näkymistä ja laskevista kehyksistä, samaan aikaan kun Museovirastolla on käynnissä suuria kehittämishankkeita. Lähivuosien kehyksissä Museovirastolla on mittava kestävyysvaje, noin 1,5-2 M € ja toiminnan ja talouden sopeuttaminen ilman kipeitä leikkauksia ei ole mahdollista.

Valtion ja hallinnonalan tuottavuusohjelma tuo mukanaan vaikeita haasteita. Virastolla on poikkeuksellinen talouden rakenne, jossa kiinteistömenot muodostavat nyt jo noin 60 % kaikista menoista ja mittavat vuokraindeksisummat nostavat joka vuosi vuokrien määrää. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaat kiinteistöt ovat strategisesti tärkeää kansallista kulttuuriomaisuutta, ja ne ovat myös osa Museoviraston substanssityötä. Virasto onkin esittänyt tuottavuusohjelman leikkaustarvetta ratkaistavaksi MV:n kiinteistöhaltija-aseman ja ns. muki-kiinteistöjen hallinnansiirrolla takaisin vuoden 2026 alusta aloittavalle uudelle virastolle. Laskelmien mukaan virasto pystyisi hoitamaan nämä valtion vastuulla olevat erikoiskiinteistöt riittävällä laatutasolla Senaatin vuokrajärjestelmää edullisemmin. Malli sopisi paremmin kulttuurihistoriallisten erikoiskiinteistöjen hallintaan ja toisi samalla säästöjä sekä valtion budjettitalouteen että Museoviraston menoihin. Jos kiinteistömenoja ei voida valtion

kiinteistöhaltijajärjestelmää purkamalla saada hallintaan, on ongelman ratkaisu löydettävä muilla keinoilla.

Viraston tulevaisuusskenaarioissa on kirjo erilaisia vaihtoehtoja:

Kehittyvän, yhteiskuntaa kyvykkäästi palvelevan Museoviraston vaihtoehdossa odottavat lähitulevaisuudessa muutoshasteet, joita eivät tuo ainoastaan talouden ja sen hallinnan paineet, mutta myös yhteiskunnan muutokset ja digitalisaation nopea eteneminen. Näihin tarpeisiin ja haasteisiin vastaaminen edellyttää riittävää toimintakykyä, ennakointikykyä ja muutosjohtamiseen panostamista. Jotta virasto pystyy vastaamaan yhteiskunnalliseen tilaukseen ja tehtävään, edellytyksenä on riittävä resursointi: tähän tarvitaan JTS-ehdotukseen sisältyvät määrärahat uudistuvan ja laajenevan Kansallismuseon toimintaedellytyksiin, lähivuosille tarvittavat tilakustannusten indeksisäykset sekä vuodesta 2026 alkavan uuden kulttuuriperintöviraston kiinteistöhaltijaroolin vahvistaminen muki-kiinteistöjen hallinnansiirrolla. Lisäksi kehysten kestävyysvaje olisi ratkaistava ilman mittavia henkilöstövaikutuksia ja siten heikennyksiä lakisääteisten tehtävien hoitamiseen. Ilman työntekijöitä ei pystytä myöskään arvioituun tulojen kasvattamiseen.

Rapautuvan viraston skenaario toteutuu, mikäli kiinteistömenot jatkavat kasvuaan, kiinteistöhaltija-asemaa ei voida palauttaa, kehysvajetta ei pystytä ratkomaan ilman pysyviä henkilöstövaikutuksia, eikä laajentuvan Kansallismuseon toiminnan rahoitusta saada. Valtion tuottavuusohjelman leikkausten kohdistuessa virastoon ilman em. ratkaisuja, on viraston kulttuuriperinnön vaalimiseen liittyvien lakisääteisten palvelutehtävien hoitaminen vaakalaudalla. Myöskään kaikkien kymmenen museokohteen avoinnapito, sisältöjen tuotanto ja museopalvelut yleisölle eivät ole mahdollisia. Huonoin skenaario tulee myös vakavasti vaikuttamaan henkilöstön hyvinvointiin. Tällaisessa tulevaisuudessa virasto ei pysty vastaamaan yhteiskunnalliseen tilaukseen ja tehtävään, jonka painoarvo on kuitenkin yhä voimistunut globaalien, ekologisten ja geopolittisten haasteiden johdosta. Muuttuvassa maailmassa kulttuuriperinnön, sen vaalimisen, säilyttämisen, saatavuuden ja saavutettavuuden merkitys on kasvava.

1.2. Tuloksellisuus

Talousarvioesityksen 2023 tulostavoitteet

Tulostavoite	Toteutuma 2020	Toteutuma 2021	Toteutuma 2022	Tavoite / arvio 2023	Toteutuma 2023	Tietolähde
Objektien katselumäärät Finna-palvelussa, kpl	947 311	1 939 477	1 387 063	1 500 000	1 815 968	Finnan käyttäjätilastot ARTIn M- asemalla
Sähköisesti luetteloitujen objektien saatavuus Finna-palvelussa, kpl	266 225	310 846	353 994	345 000	378 875	Finna.fi-organisaation aineistot (Museovirasto + Kansallismuseo)
Museoiden ja linnojen kokonaiskävijämäärä	495 486	421 845	660 860	600 000	781 363	SKM ylläpitämä kävijätilasto
Museo- ja linnassakäynnin keskihinta, euroa	3,15	4,04	2,93	2,16	2,72	Kävijätilasto ja Kieku
Museo- ja linnassakäynnin keskitulo, euroa	5,78	6,06	4,72	3,9	4,88	Kävijätilasto ja Kieku
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,83	3,79	3,86	3,8	3,81	VM Baro
Kokonaishenkilötyövuodet	274	275	307	299	315	Kieku

Tulossopimuksen 2020–2023 tulostavoitteet

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Tavoite/toimenpide sekä mittarit	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite ja toteuma	Tietolähde
Tavoite 1 Museovirasto edistää toiminnassaan läpäisevästi yhdenvertaisuutta, demokratiaa ja osallisuutta, ja parantaa kulttuuriperinnön fyysistä, tiedollista ja kulttuurista saavutettavuutta ja osallisuutta kulttuuriperintöön (HO, KUPO strategia, TAE).						
Toimenpide 1: Museovirasto ja Kansallismuseo vahvistavat uusien kohderyhmien ja erityisesti vähemmistöjen osallisuutta kansallisen kulttuurin määrittelyyn.						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite ja toteuma	

Kansallismuseon päivitetty kokoelmapolitiikka		Valmis. Kokoelmapolitiikka valmis-tunut.	-	-	-	
Saamelaiskokoelman luovuttaminen Siidalle			Valmis. Siirto toteutettu.	-	-	
Suuren yleisön luottamus Museoviraston toimintaan (T-Median luottamus ja maine - tutkimus)	Sidos-ryhmätuen arvo 3,68	Toteuma 3,65 Tavoite 3,5	-	Toteuma 3,57 Tavoite 3,5	-	T-Median luottamus ja maine -tutkimus
Toimenpide 2: Kansallismuseo ylläpitää korkeatasoista, ajankohtaista ja kiinnostavaa ohjelmistoa, jossa huomioidaan kulttuurinen monimuotoisuus.						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite ja toteuma	
Kansallismuseon kohteiden kokonaiskävijämäärä	Toteuma 762 481 Tavoite 598 500	Toteuma 495 486 Tavoite 730 000	Toteuma 421 845 Tavoite 600 000	Toteutuma 660 860 Tavoite 600 000	Toteutuma 781 363 Tavoite 600 000	SKM ylläpitämä kävijätilasto
Tavoite 2 Museovirasto huolehtii monimuotoisesta kulttuuriperinnöstä yhteiskunnallisena voimavarana tarjoamalla tietoa ja osaamista kulttuuriperinnön kehittämiseksi ja suojelemiseksi (OKM strategia, KUPO strategia, TAE, Museoviraston strategia).						
Toimenpide 1: Museovirasto osallistuu maankäyttö- ja rakennuslain ja muinaismuistolain uudistamiseen sekä kulttuuriperintöstrategian laatimiseen.						
Toteutuma 2023: Työryhmän ehdotus laiksi arkeologisesta kulttuuriperinnöstä valmistui. Museovirasto panos oli aktiivinen sekä työ- että seurantaryhmässä. Seurattiin alueidenkäyttölain uudistusta. Kulttuuriperintöstrategian aktiivinen vaihe oli ohi 2023, ja työ on jakaantunut muille toiminnoille.						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite ja toteutuma	
Kulttuuriperintöstrategia-työhön käytetty aika, htv	-	Toteuma: Strategiatyö käynnistyy 2021 Tavoite 3 htv	Toteuma 0,3 htv Tavoite 3 htv	Toteuma 0,06 htv Tavoite 0,2 htv	Toteutuma 0,04 htv Tavoite 0,2	Kieku; seuranta-koodi 60601976
Toimenpide 2: Museovirasto toteuttaa yhteistyössä ympäristöministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa Kulttuuriperintöbarometrin 2021.						
Toteuma 2023: Kulttuuriperintöbarometri valmistui vuoden 2021 lopulla.						
Toimenpide 3: Museovirasto luetteloivat valtakunnallisesti merkittävät arkeologiset kohteet vuoteen 2022 mennessä.						
Toteuma 2023: Valtakunnallisesti merkittävien arkeologisten kohteiden luettelo valmistui ja oli kuultavana keväällä 2023. Luettelo etenee vahvistettavaksi 2024.						

Tavoite 3 Museovirasto edistää kestävästä kehitystä yleisötyön, kulttuuriperinnön suojelun ja oman toimintansa muuttamisen kautta (HO, KUPO strategia).						
Toimenpide 1: Museovirasto koulutuu muuttamaan omia toimintakäytäntöjään sekä uudistaa muille toimijoille suunnattua ohjeistusta ja kannanottoja kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.						
Toteuma 2023: Kulttuuriympäristö- ja kestävyys -hanketta jatkettiin mm. järjestämällä hiilijalanjäljen laskentaa koskevaa koulutusta alueellisille vastuumuseoille ja museovirastolaisille. Suomen kansallismuseossa pilotoitiin metalliesineistön konservointiin subkriittistä teknologiaa, jonka avulla esineiden säilytysolosuhteiden vaatimustasoa on mahdollista laskea. Museovirasto jätti vastuullisuusraportin Valtiokonttorille. Ekokompassityö käynnistettiin.						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite ja toteutuma	
Museoviraston hiilijalanjälkimittari	-	-	-	-	Toteutuma: Hiilijalanjälki- mittari korvataan Ekokompassi- seurannalla vuonna 2024 <i>Tavoite:</i> <i>Perusarvo</i> <i>asetetaan</i>	
Toimenpide 2: Kansallismuseo toimii aktiivisesti kulttuurisen kestävyuden vahvistamiseksi ajankohtaisella ja temaattisella ohjelmistolla ja yleisötyöllä (2020–2023).						
Toteutuma 2023: Suomen kansallismuseon näyttely- ja tapahtumaohjelmiston useissa tuotannoissa nostettiin esille kulttuurista kestävyttä rakentavia teemoja.						
Toimenpide 3: Korjausrakentamisen ja restaurointien ohjeistus uusitaan painotuksina perinteinen rakentaminen, sotien jälkeinen rakennusperintö sekä ekologinen ja kulttuurinen kestävyys. Verkkajulkaisu aiheesta on kokonaan valmis 2021.						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite ja toteutuma	
Saatavilla olevan tiedon parantuminen	-	-	Toteuma: Verkkosivusto saatiin valmiiksi 2021, mutta sen julkistaminen ja viimeistely siirtyi vuodelle 2022. Sivuston sisällöt vaativat vielä täydentämistä 2022 alkaen (pysvä toiminta). <i>Tavoite:</i> <i>Ohjeistus uusittu (verkkajulkaisu valmis)</i>	Toteuma: Korjaustaito.fi-verkkosivusto valmistui 2022. Sivustoa täydennettiin jatkuvasti ja siitä tuli pysyvä osa korjausneuvontaa. <i>Tavoite:</i> Verkkosivun aineiston täydentäminen ja vakiinnuttaminen	Toteutuma: Korjaustaito.fi-verkkosivuston sisältöjä täydennettiin panostamalla erityisesti korjauskortteihin ja käynnistämällä pienempiä korjaushankkeita palvelevan kokonaisuuden valmistelu (Korjaajan polku). <i>Tavoite:</i> Verkkosivun ylläpito keskeisenä osana Museoviraston korjaus- ja	

					restaurointioh- jausta.	
Toimenpide 4: Museoviraston jakamien avustusten arviointikriteereihin lisätään kestävästä kehitystä koskeva kriteeri.						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite ja toteutuma	
Kestävyyden teema läsnä avustushakemuksessa/kaikki hakemukset %	-	Toteuma 82 % Tavoite 20 %	Toteuma 100 % Tavoite 25 %	Toteutuma 100 % Tavoite 30 %	Toteutuma 100 % Tavoite 100 %	
Tavoite 4 Museoviraston palveluita, aineistoja ja tutkimusinfrastruktuuria kehitetään saavutettaviksi, asiakaslähtöisiksi ja mahdollisimman digitaalisiksi kulttuuriperintöä koskevan tietopohjan laajentamiseksi, tutkimuksen mahdollistamiseksi ja ymmärryksen lisäämiseksi kulttuuriperinnöstä (HO, OKM strategia, KUPO strategia, TAE, Museoviraston strategia).						
Toimenpide 1–3: Museoviraston digitointisuunnitelma uudistetaan ja aineistoja avataan digitointisuunnitelman mukaisesti, otetaan käyttöön kulttuuriperintöaineistojen digitaalinen pitkäaikaissäilytyspalvelu sekä metallinetsinlöytöjen ilmoitus- ja palautepalvelu.						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite ja toteutuma	
Internetiin avattujen kokoelma-aineistojen määrä, kpl	265 795	Toteuma 266 225 Tavoite 285 000	Toteuma 310 846 Tavoite 305 000	Toteuma 353 994 Tavoite 325 000	Toteutuma 378 875 Tavoite 345 000	Finna.fi-tilastot
Digitoitujen tutkimusaineisto- jen katselukerrat	Toteuma 75 393 Tavoite 60 000	Toteuma 141 459 Tavoite 70 000	Toteuma 140 554 Tavoite 150 000	Toteutuma 291 479 Tavoite 150 000	Toteutuma 178 815 Tavoite 160 000	Aineistojen katselukerrat (raportit ja Asiat-rekisteri, Muinaiskalupäi- väkirja, SALAMAN asiakasliittymät)
Toimenpide 4: Kansallismuseon kokoelmat ja kokoelmapalvelut keskitetään Vantaan kokoelmakeskukseen. Kokoelmien siirto Orimattilasta valmistuu vuonna 2024.						
Toteuma 2023: Kuusivuotisen hankkeen viidennen vuoden jälkeen kokoelmista on siirretty n. 80 %, mikä mahdollistaa keskusvarastosta luopumisen vuokrasopimuksen edellyttämällä tavalla syyskuun 2024 loppuun mennessä.						
Tavoite 5 Museoviraston uudet palvelut ja yhteistyö toimijoiden kanssa vahvistavat kulttuurialan merkitystä kansantaloudessa ja parantavat alan työskentelyedellytyksiä (HO, OKM strategia, KUPO strategia Museoviraston strategia).						
Toimenpide 1: Kansallismuseon laajennuksen ja uuden toimimallin suunnittelu ja toteuttaminen sekä kaupallisten kumppanuuksien ja palveluiden kehittäminen (2020–2023).						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite	
Oman toiminnan tuotto % SKM	20 %	Toteuma 20 % Tavoite 22 %	Toteuma 18 % Tarkistettu tavoitetaso 19 %	Toteutuma 22 % Tavoite 20 %	Tilasto ei ole vielä ilmestynyt Tavoite 16 %	Museotilasto

Toimenpide 2: Museovirasto kehittää museualan elinvoimaisuutta ja toimintakykyä toiminnan arvioinnin ja vertaiskehittämisen avulla. Museoiden arviointimallia kehitetään eurooppalaisen yhteishankkeen tuella (2020–2022).						
Toteuma 2023: Eurooppalainen museoiden arviointimalli julkaistiin marraskuussa 2022. Suomenkielinen käännös valmistui 2023.						
Toimenpide 3: Museovirasto tukee maailmanperintökohteiden kehittämistä kulttuurimatkoilukohteina yhdessä Metsähallituksen kanssa ohjauksen, tiedon jakamisen ja valtionavustusten kohdentamisen avulla sekä verkostoitumalla tiiviimmin toimijoiden kanssa (2020–2023).						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteutuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite ja toteutuma	
Matkailun kehittyminen maailmanperintökohteilla - selvitys (suunnittelu 2021–toteutus 2022)	-	-	Toteuma: toteutui, suunnittelu eteni. Tavoite: Selvitystyön suunnittelu	Toteuma: selvitys kilpailutettu ja työ alkoi. Valmistumisen 2023. Tavoite: Selvitystyön toteutus	Toteuma: selvitys valmistui ja julkaistiin marraskuussa 2023. Tavoite: Asetetaan tavoite selvitystyön pohjalta	
Tavoite 6 Museovirasto osallistuu aktiivisesti kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön kulttuuriperinnön merkityksen ja mahdollisuuksien tunnistamiseksi ja hyödyntämiseksi sekä ennakoivan ja ohjelmallisen suojelupolitiikan toteuttamiseksi. (KUPO strategia, TAE, Museoviraston strategia).						
Toimenpide 1: Kulttuuriympäristöstrategian, maailmanperintöstrategian ja museopoliittisen ohjelman linjauksia toteutetaan toiminnassa läpäisevästi. Kulttuuriympäristötyössä painotetaan valtakunnallisia tehtäviä, valtion erityisiä vastuita sekä aluetason museoiden tukea ja ohjausta (TAE).						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite ja toteuma	
Sidosryhmätilaisuuksien osallistujamäärä, kpl	2 834 Tavoite 1 800	Toteuma 4 563 Tavoite 1 800	Toteuma 5 132 Tavoite 2 000	Toteuma 5 060 Tavoite 2 000	Toteuma 7 011 Tavoite 2 100	Osastokohtaiset seurannat
Kv-yhteistyöhön käytetty htv	2,63 Tavoite 3,8	Toteuma 3,76 htv Tavoite 3,9	Toteuma 3,51 htv Tavoite 4,0	Toteuma 3,64 htv Tavoite 4,1	Toteuma 4,65 htv Tavoite 4,2	Kieku, toimintokoodit 606001413 ja 9999530000
Toimenpide 2: Maailmanperintöstrategian mukainen aieluettelon päivitys saatetaan päätökseen 2020. Aineettoman kulttuuriperinnön kansallista ja kansainvälistä luettelointia jatketaan.						
Toteuma 2023: Aieluettelon päivitys valmistui 2021. Aaltojen arkkitehtuuriin liittyvän kohde-esityksen valmistelu jatkui. Kansalliseen luetteloon esitettiin 22 uutta kohdetta. Käsityönä valmistettuun lasiin liittyvä tietotaito valittiin UNESCO:n luetteloon.						
Toimenpide 4: Kansallismuseon kansainvälinen näkyvyys ja yhteistyö lisääntyvät.						
Kv-näyttelyt	Etelä-Korea Toteutunut	Etelä-Korea*, toteutunut Tatarstan siirtyy	Sveitsi Peruuntunut	Tatarstan Yhteistyötä ei ole jatkettu	-	*Etelä-Korea, kolme museokohdetta toteutunut, kävijöitä yhteensä 65545 hlö (60 % vähemmän, kuin ilman koronaa)

						korealaisten arvion mukaan)
--	--	--	--	--	--	-----------------------------

Toiminnallinen tuloksellisuus

Tuotokset ja laadunhallinta

Suoritteet ja julkishyödykkeet

Tavoite/ toimenpide sekä mittarit	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite ja toteutuma	Tietolähde
Tavoite 1						
Museoviraston aineistoja ja palveluita käytetään aktiivisesti.						
Toimenpide						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite ja toteutuma	Tietolähde
Näyttelykävijöiden määrä, käyntiä	585 637	Toteuma 438 747 Tavoite 570 000	Toteuma 342 507 Tavoite 580 000	Toteutuma 500 165 Tavoite 540 000	Toteutuma 647 787 Tavoite 540 000	Kävijätilasto
Yleisötapahtumiin osallistuneiden määrä, käyntiä	Toteuma 328 041 Tavoite 270 000 <i>ylitetty</i>	Toteuma 154 656 Alkuperäinen tavoite 300 000, laskettiin syksyn 2020 tulosneuvotte- lussa 180 000:een	Toteuma 136 925 Tavoite 230 000	Toteutuma 225 400 Tavoite 300 000	Toteutuma 214 000 Tavoite 300 000	Kävijätilasto
Kuvapalvelun tilausten lkm Uusi mittari vuodesta 2022 alkaen: Asiakaskäyntien määrä (arkisto, kokoelmat ja kirjasto: fyysiset ja sähköiset kontaktit)	1 010	Toteuma 880 Tavoite 1 000	Toteuma 326 Tavoite 1 000	Uuden mittarin toteuma 3 421 ja tavoite 5 000	Toteutuma 8 536 Uuden mittarin tavoite: 5 000	Osasto- kohtainen seuranta
Kirjaston lainaus- ja uusintamäärät, lkm	32 112	Toteuma 23 885 Tavoite 30 000	Toteuma 21 436 Tavoite 30 000	Toteuma 27 091 Tavoite 30 000	Toteutuma 28 021 Tavoite 30 000	Kirjastojärjes- telmä

Palvelukyky ja laatu

Tavoite/ toimenpide sekä mittarit	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite ja toteuma	Tietolähde
Tavoite 1 Museovirasto tarjoaa asiakaslähtöisiä palveluita ajantasaisesti.						
Toimenpide						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite ja toteuma	
Esinelainojen käsittelyaika, vrk	Toteuma 108 Tavoite 48	Toteuma 97 Tavoite 40	Toteuma 119 Tavoite 140	Toteuma 70 Tavoite 180	Toteuma 143 Tavoite 180	SALAMA
Tutkimuslupien käsittelyaika (arkeologiset kokoelmat), vrk	40	Toteuma 32 Tavoite 40	Toteutuma 104 Tavoite 40	Toteuma 87 Tavoite 40	Toteutuma 134 Tavoite 40	SALAMA
Tutkimuslupien käsittelyaika (MML), vrk	30	Toteuma 12 Tavoite 30	Toteuma 10 Tavoite 30	Toteuma 9 Tavoite 30	Toteutuma 18 Tavoite 30	Virasto- Vahva
Kajoamislupien (MML) käsittelyaika, vrk	-	Toteuma 70 Tavoite 60	Toteuma 64 Tavoite 60	Toteuma 54 Tavoite 60	Toteutuma 71 Tavoite 60	Virasto- Vahva
Tavoite 2 Sähköisten palveluiden määrä lisääntyy ja käyttöaste on korkea.						
Toimenpide						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite ja toteuma	
Sähköisten palveluiden käyttöaste, %	84	Toteuma 80 % Tavoite 82 %	Toteuma 77 % Tavoite 85 %	Toteuma 84 % Tavoite 87 %	Toteuma 87,7 % Tavoite 88 %	Valtionavus- tusten haku asiointijär- jestelmän kautta

Toiminnallinen tehokkuus

Tuottavuus

Tavoite/ toimenpide sekä mittarit	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite ja toteutuma	Tietolähde
Tavoite 1 Museoviraston toiminta on tuottavaa ja tehokasta.						
Toimenpide						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite ja toteutuma	
Avustushakemuksen käsitteilyyn käytetty aika, tuntia	Toteuma 2,65 Tavoite 3,5	Toteuma 3,10 Tavoite 3,3	Toteuma 2,66 Tavoite 3,2	Toteuma 2,05 Tavoite 3,1	Toteuma 2,50 Tavoite 3,0	Kieku

Taloudellisuus

Tavoite/ toimenpide sekä mittarit	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteutuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite ja toteutuma	Tietolähde
Tavoite 1 Museoviraston toiminta on taloudellista.						
Toimenpide						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite ja toteutuma	
Museo- ja linnassakäynnin keskihinta, e	Toteuma 2,37 Tavoite 2,12	Toteuma 3,15 Tavoite 2,12	Toteuma 4,04 Tavoite 2,15	Toteuma 2,93 Tavoite 2,16	Toteutuma 2,72 Tavoite 2,16	ks. yllä
Museo- ja linnassakäynnin keskitulo, e	Toteuma 3,96 Tavoite 3,86	Toteuma 5,78 Tavoite 3,86	Toteuma 6,06 Tavoite 3,87	Toteuma 4,72 Tavoite 3,9	Toteuma 4,88 Tavoite 3,9	ks. yllä

Henkisten voimavarojen hallinta

Voimavarojen hallinta

Konsernitavoitteet (henkiset voimavarat, toimitilat ja infrastruktuuri, muut konsernitavoitteet)

Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite ja toteutuma
Henkilötyövuodet (toimintamenot, htv)	264 <i>Tavoite 265</i>	Toteuma 264 <i>Tavoite 270</i>	Toteuma 262 <i>Tavoite 275</i>	Toteuma 288 <i>Tavoite 275</i>	Toteutuma 297 <i>Tavoite 299</i>
Työtyytyväisyysindeksi (VM Baro)	Toteuma 3,85 <i>Tavoite 3,75</i>	Toteuma 3,83 <i>Tavoite 3,77</i>	Toteuma 3,79 <i>Tavoite 3,78</i>	Toteuma 3,86 <i>Tavoite 3,79</i>	Toteuma 3,81 <i>Tavoite 3,8</i>
Sairauspoissaolot (pv/htv)	Toteuma 6,9 <i>Tavoite 7,5</i>	Toteutuma 6,1 <i>Tavoite 7,5</i>	Toteuma 5,3 <i>Tavoite 7,5</i>	Toteuma 7,7 <i>Tavoite 7,4</i>	Toteuma 6,4 <i>Tavoite 7,4</i>
Koulutuspäivät (työpäiviä/htv)	3,2	Toteuma 1,5 <i>Tavoite 3,5</i>	Toteuma 1,9 <i>Tavoite 3,7</i>	Toteuma 2,7 <i>Tavoite 3,8</i>	Toteuma 2,1 <i>Tavoite 3,8</i>
Johtaminen (VM Baron johtajuusindeksi)	3,64	Toteuma 3,62 <i>Tavoite 3,6</i>	Toteuma 3,57 <i>Tavoite 3,7</i>	Toteuma 3,65 <i>Tavoite 3,7</i>	Toteuma 3,61 <i>Tavoite 3,8</i>
Tyytyväisyys osaamiseen, oppimiseen ja uudistumiseen (VM Baro)	4,10	Toteuma 4,03 <i>Tavoite 4,0</i>	Toteuma 3,78 <i>Tavoite 4</i>	Toteuma 3,9 <i>Tavoite 4</i>	Toteuma 3,84 <i>Tavoite 4</i>
Työtyytyväisyys työnantajakuviin ja arvoihin (VM Baro)	4,05	Toteuma 4,04 <i>Tavoite 4,0</i>	Toteuma 3,93 <i>Tavoite 4,0</i>	Toteuma 4,09 <i>Tavoite 4,0</i>	Toteuma 3,90 <i>Tavoite 4,0</i>
Sopimuksista Hanselin kilpailuttamia (%)	-	Asetetaan perusarvo	Toteuma 3 % <i>Tavoite 20</i>	Toteuma 3 % <i>Tavoite 30</i>	Toteuma 3,72 % <i>Tavoite 35</i>
Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa koskeva mittari (onko laadittu yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmat sekä konkreettiset toimet)	Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma olemassa ja toimenpiteitä toteutetaan: Kyllä	Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma olemassa ja toimenpiteitä toteutetaan: Kyllä	Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma olemassa ja toimenpiteitä toteutetaan: Kyllä	Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma olemassa ja toimenpiteitä toteutetaan: Kyllä	Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma olemassa ja toimenpiteitä toteutetaan: Kyllä, toteutuma arvioitu 2023

Kestävää kehitystä koskeva mittari (konkreettiset toimet)		Oman kestävän kehityksen toiminta-ohjelman valmistuminen (2020) <i>Siirtyy vuodelle 2021</i>	Toteuma: Oman kestävän kehityksen toiminta-ohjelma valmistui 2021.	-	-
Etätyöpäivien määrä, kpl (Kieku)	2 252 <i>Tavoite 1 990</i>	ei tarkkoja toteumatietoja* <i>Tavoite 2 000</i>	ei tarkkoja toteumatietoja* <i>Tavoite 2 020</i>	Toteuma 20 342 <i>Tavoite 2 040</i>	Toteuma 17 998 <i>Tavoite 2 050</i>

* Poikkeusvuonna etätyön määrä kasvoi merkittävästi (pääsääntö asiantuntijatyössä). Etätöiden kirjaaminen on poikkeustilanteessa muuttunut siten, ettei tarkkaa toteumaa saada työajanseurantajärjestelmästä.

Virastokohtaiset HR-tavoitteet

Tavoite/ toimenpide sekä mittarit	2019 toteuma	2020 Tavoite ja toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite ja toteuma
Tavoite 1–2 Virasto on määritellyt strategiset osaamisalueet ja kehittää henkilöstön osaamista näillä alueilla systemaattisesti ja monipuolisesti. Virasto hyödyntää osaamistaan joustavasti myös oman organisaation ulkopuolella.					
Mittari	2019 arvio	2020 Tavoite ja toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite ja toteuma
Viraston vakituisesta henkilöstöstä x % on suorittanut eOppivassa vähintään yhden kurssin	-	Toteuma 22 % <i>Tavoite 80 %</i>	Toteuma 17,4 % <i>Tavoite 90 %</i>	Toteuma 52 % <i>Tavoite 100 %</i>	Toteuma 18,9 % <i>Tavoite 100 %</i>
Viraston vakituisesta henkilöstöstä x % kuuluu työelämän verkostoihin	-	Toteuma (arvio) 75 % <i>Tavoite 50 %</i>	Toteuma (arvio) 75 % <i>Tavoite 70 %</i>	Toteuma (arvio) 75 % <i>Tavoite 80 %</i>	Toteuma (arvio) 75 % <i>Tavoite 90 %</i>
Tavoite 3 Virasto tuo viestinnän keinoin aktiivisesti esiin työtään ja asiantuntijoitaan ja hyödyntää tässä eri viestintäkanavia monipuolisesti.					
Viraston asiantuntijoista x % toimii aktiivisesti sosiaalisessa mediassa omalla substanssialueellaan	-	Toteuma (arvio) 35 % <i>Tavoite 10 %</i>	Toteuma (arvio) 35 % <i>Tavoite 20 %</i>	Toteuma (arvio) 35 % <i>Tavoite 30 %</i>	Toteuma (arvio) 35 % <i>Tavoite 40 %</i>

1.3. Vaikuttavuus

1.3.1. Toiminnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Museoviraston toiminta tukee hallitusohjelman sekä opetus- ja kulttuuriministeriön asettamia kulttuuripolitiikan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita.

Kulttuurin perustan elinvoimaisuutta vahvistetaan huolehtimalla monimuotoisesta kulttuuriperinnöstä yhteiskunnallisena voimavarana, tarjoamalla tietoa ja osaamista kulttuuriperinnön kehittämiseksi ja suojelemiseksi sekä osallistumalla aktiivisesti kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön kulttuuriperinnön merkityksen ja mahdollisuuksien tunnistamiseksi ja hyödyntämiseksi sekä ennakoivan suojelupolitiikan toteuttamiseksi. Kaikkien väestöryhmien mahdollisuuksia osallistua kulttuuriin turvataan edistämällä palveluiden asiakaslähtöisyyttä, yhdenvertaisuutta, demokratiaa ja osallisuutta sekä kulttuuriperinnön saavutettavuutta.

Museovirastolle on tulossopimuksessa 2020–2023 asetettu yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tulostavoitteita. Taulukko mittareineen on esitetty kokonaisuudessaan luvussa 1.2. Tuloksellisuus.

	2021 toteutuma	2022 toteutuma	2023 toteutuma
<i>Mediaseurannan tulokset, osumaa</i>	7 151	6 842	7 143
<i>Osumat sosiaalisessa mediassa</i>	8 841	11 724	13 379
	somereaktiot: 115 450	somereaktiot: 376 007	somereaktiot: 360 197
<i>Museoviraston sidosryhmä- ja asiantuntijatilaisuuksiin osallistuneet</i>	5 132	5 360	7 011

Museoviraston näkyvyys ansaitussa mediassa, eli toimituksellisissa sisällöissä eri medioissa, on hyvällä tasolla. Ansaittua julkisuutta tulee sekä Museoviraston että Suomen kansallismuseon osalta kattavasti läpi vuoden. Vuosittain osumien lukumäärä vaihtelee esimerkiksi sen mukaan, miten laajasti merkityksellisiä uutisointiaiheita viraston piiristä syntyy, tai aletaanko jonkin toisen tahon asiasta uutisoitaessa mainita samassa yhteydessä myös Museovirasto tai Suomen kansallismuseo (tai jokin sen kohteista) nimeltä. Aineistoista on rajattu ulkopuolelle muiden maiden museovirastoiden kaltaiset toimijat ja kansallismuseot. Aineistosta on poistettu osumat, joissa Museovirasto tai Suomen kansallismuseo on mainittu vain kovalähteenä, sekä maininnat tekstiviesti- ja menopalstoilla.

Museoviraston ulkoisen viestinnän pääkanavia ja -keinoja, joiden välityksellä ansaittua mediaa voi syntyä, ovat STT-tiedotejakelut laajoilla tai kohdennetuilla jakeluilla, pääverkkosivustojen ajankohtaista-palstat, Museoposti-sähköpostilista (Museoliitto), useat uutiskirjeet, sosiaalisen median useat pääkanavat (Twitter, Instagram, Facebook ja LinkedIn) sekä kymmenet alatoimintojen sosiaalisen median kanavat, joilla on pykälää kohdennetumpi seuraajakunta. Ansaitun median työssä erityisen tärkeää on myös median proaktiivinen suorakontaktointi ja juttuvinkit, sekä mediatiedusteluissa sitoutunut palvelu. Museoviraston ja Suomen kansallismuseon viestinnässä johtajatuksina ovat oikea-aikaisuus, lukijalähtöinen esittämistapa, saavutettavuus, informatiivisuus sekä monikanavaisuus.

Vuoden 2023 media-analyysin pohjalta (Retriever) Museovirasto tai Suomen kansallismuseo ei saa juuri lainkaan negatiiviseksi luokiteltavaa mediahuomiota. Vuoden kuluessa mediassa näkyi 24 eri henkilöä Museoviraston edustajana, 414 artikkelissa (asiantuntijat mediassa). Kolmen edellisvuoden tapaan suurin yksittäinen tema Museoviraston julkisuudessa oli rakennetun ympäristön suojelu. Paljon mainintoja saivat myös eri avustuksiin liittyvät osumat sekä metallinetsinlöydöt ja muut arkeologiset löydökset, erityisinä nostoina Kuusamosta löytynyt hirvenpääkirves sekä nk. Nubia-kokoelman aiemmat säilytysolosuhteet ja tarina (Nubia-aihe näkyi myös Suomen kansallismuseo -osumissa). Negatiivisia mainintoja kertyi tarkastelujaksolla 14 kappaletta (vrt. 26 kpl vuonna 2022). Nämä olivat pääosin peräisin pääkirjoituksista tai kolumneista, joissa kritisoitiin Museoviraston tekemiä

ympäristöministeriön esittelystä 2024. Inventointitieto tulee vahvistamaan arkeologisen kulttuuriperinnön huomioon ottamista alueidenkäytössä. Se on myös vaikuttanut merkittävästi arkeologisten kohteiden arvottamisen kehittämiseen.

Virtavesien kulttuuriperintö -hanke käynnistettiin 2023. Hankkeen tavoitteena on tuottaa tilannekuvaus Suomen virtavesien kulttuuriperinnöstä. Hanke tuottaa ja tuo saataville tietoa, joka tukee tavoitetta ottaa nykyistä systemaattisemmin kulttuuriympäristö huomioon virtavesien kunnostushankkeissa. Lisäksi hanke lisää yhteistyötä ja keskinäistä ymmärrystä ja osaamista kunnostajien, ympäristö- ja museoviranomaisten sekä muiden tahojen välillä.

Kulttuurinen monimuotoisuus on Suomen kansallismuseon ohjelmistossa ja viestinnässä läpäisevä tavoite, joka huomioidaan sekä kohderyhmissä, teemoissa että toiminnan suunnittelussa. Vuoden aikana nostettiin esille vähemmistöjä temaattisilla tapahtumilla ja viestinnällä mm. kansallisten juhla- ja teemapäivien yhteydessä.

Helsingin kaupungin koordinoiman ja rahoittaman Kulttuurin kummilapset -hankkeen puitteissa järjestettiin Kansallismuseossa vuonna 2023 syntyneiden lasten perheille kiitosta saanut tapahtumaviikko, joka jatkui työpajoina kaupungin leikkipuistoissa. Tavoitteena on edistää pienten lasten ja heidän perheittensä yhteyttä omaan kulttuuriperintönsä.

Outsider -taidetta esittelevän, yhteistyössä K.H. Renlundin museon kanssa Kansallismuseoon tuotetun Kesytön taide -näyttelyn yhteydessä järjestetyn yleisohjelman tavoite oli alleviivata luovuutta, marginaaleja ja monimuotoisuutta yhteiskunnan keskeisenä voimavarana. Näyttelyyn liittyvät tapahtumat ja seminaarit nostivat esiin puheenvuoroja taiteen vapaudesta, suomalaisuudesta, ulkopuolisuudesta, rohkeudesta olla erilainen ja sen merkityksestä kulttuurin kehitykselle.

Olavinlinnassa Kaari ja Roni Martin Companian Kirjeitä saaresta -teos toi eritaustaiset taitelijat yhteen moninaista suomalaisuutta luotaavaan tanssiesitykseen. Kulttuurirahaston rahoittamana Taidetestaajat-hankeena toteutettua esitystä pääsi katsomaan 1500 Itä-Suomen yläkoululaista. Olavinlinnassa järjestettiin myös Olavinlinna goes Pride -tapahtuma yhteistyössä Savonlinnan Oopperajuhlien kanssa.

Museovirasto edistää kestävästä kehitystä yleisötyön, kulttuuriperinnön suojelun ja oman toimintansa muuttamisen kautta

Suomen kansallismuseossa edistetään kestäviä toimintamalleja mm. kierrättämällä mahdollisimman paljon toiminnassa käytettyjä materiaaleja (esim. näyttely- ja tapahtumarakentaminen, kokoelmien säilytys ja kuljetus). Kokoelmien siirtohankkeen volyymit ovat suuria, joten ympäristötietoisilla valinnoilla on huomattava vaikutus. Konservoinnin menetelmissä on mahdollista saavuttaa huomattavia kestävyshyötyjä uuden teknologian avulla. Metalliaineiston korroosion pysäyttämiseksi Suomen kansallismuseo on ensimmäisenä museona ottanut käyttöön ns. subkriittisen teknologian. Menetelmä on manuaalista käsittelyä merkittävästi ekologisempi nopeutensa ja tehokkuutensa ansiosta, lisäksi käsitellyt esineet eivät enää vaadi tiukasti hallintoja olosuhteita. Pakastuksilla ja tyypikäsitteillä mahdollistetaan erittäin tehokas ennaltaehkäisevän konservoinnin prosessi kokoelmien muuttojen yhteydessä. Nämä edesauttavat kokoelmien säilymistä ja nopeaa siirtoprosessia suurilla volyymeillä sekä jatkossa kokoelmien hallinnan prosesseja. Lisäksi näillä laitteistoilla tarjotaan käsitellyjä kymmenille muille museokentän toimijoille, mikä vähentää myös kansallisella tasolla päällekkäisiä hankintoja ja mahdollistaa usean toimijan tarpeiden synergioiden toteutumisen kokoelmien hallinnassa.

Suomen kansallismuseon yleisötoiminta ulottuu kulttuurisen kestävyuden eri tasoille korostaen sekä kulttuurien jatkuvuuden merkitystä, kulttuurista moninaisuutta ja kulttuurienvälistä vuoropuhelua että kulttuurin muutosvoimaa kestävästi yhteiskunnan rakentamisessa. Kulttuuriperinnön turvaamisen ja jatkuvuuden merkitys korostuu mm. Ukrainan tilanteessa. Kansallismuseo järjesti yhteistyössä Suomen ukrainalaisyhteisön sekä Ukrainan suurlähetystön kanssa kansainvälisenäkin ilmiönä tunnetun, ukrainalaista kirjontaperinnettä juhlistavan ns. Vyshyvanka Day -tapahtuman. Ukrainalaisyhteisön lasten ja nuorten kanssa järjestettiin lisäksi kirjoitustyöpajoja ja tapahtuma, joista syntyi Unicefin tuottamat Pieniä tarinoita lapsille ja Pieniä tarinoita nuorille -teokset sekä televisio-ohjelma.

Suomen merimuseossa osallistuttiin Itämeripäivään, kerättiin yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen kanssa majakkalaiva Kemiltä merihavaintoja kesäkauden ajan sekä tutkittiin ihmisten merisuhdetta yhteistyössä John Nurmisen Säätiön kanssa.

Rakennusperinnön, säilyttävän korjaamisen ja restauroinnin Korjaustaito.fi-verkkosivustoa kehitettiin ja sisältöä täydennettiin. Vuonna 2023 panostettiin erityisesti sivuston tunnetuimman osan, korjauskorttien, kehittämiseen ja

tuottamiseen. Toisena painopisteenä oli Korjaajan polku, joka tukee pienempiä korjaushankkeita ja alueellisten vastuumuseoiden työtä niiden ohjaamisessa. Verkkosivu tukee säilyttävää korjaamista, vahvistaa osaamista ja edistää perinteisten työmenetelmien käyttöä kestäväällä tavalla.

Kulttuuriympäristötyö ja kestävyys -hankkeessa järjestettiin hiililaskentakoulutusta alueellisten vastuumuseoiden ja Museoviraston kulttuuriympäristöasiantuntijoille sekä julkaistiin Kestävä kehitys osana kulttuuriympäristöpolitiikkaa -raportti. Hanke vahvistaa museoalan kestävyysosaamista ja tietopohjaa.

Museoviraston palveluita ja tutkimusinfrastruktuuria kehitetään saavutettaviksi, asiakaslähtöisiksi ja mahdollisimman digitaalisiksi

Museoviraston kokoelmia ja arkistoa koskevien laajojen siirto- ja haltuunottohankkeiden kautta lisättiin merkittävästi aineistojen saatavuutta ja luettelointia. Arkeologisten kokoelmien saralla muinaiskalupäiväkirjan saattaminen digitaaliseen muotoon lisäsi yli miljoona uutta tietuetta. Arkeologia 2.0 -hanke käynnistettiin kansallisen tutkimusinfrastruktuurin ja tietokartan luomiseksi. Digitaalisten kuvien kansallinen laatuohje julkaistiin edistämään saatavilla olevan aineiston yhtenäisyyttä ja jatkokäyttöä.

Museoviraston uudet palvelut ja yhteistyö toimijoiden kanssa vahvistavat kulttuurialan merkitystä kansantaloudessa ja parantavat alan työskentelyedellytyksiä

Suomen kansallismuseon runsas ohjelmistotoiminta perustuu keskeisesti yhteistyöhön luovan alan toimijoiden, tekijöiden, esiintyjien ja kumppanien kanssa. Näyttelytoiminta työllistää eri alojen suunnittelijoita. Uusi Kansallinen -toimintamallissa yhteistyö tiivistyy entisestään. Kokeiluna toteutettiin useiden toimijoiden kanssa yhteistyössä mm. Kansallismuseo 48H – tapahtumakokonaisuus, jossa oli mukana runsaasti kulttuurialan toimijoita, sekä immerstiivinen historiakokemus "Hiljennetyt huoneet" yhteistyössä 00100HELSINKI -teatteriryhmän kanssa. Vuonna 2023 Suomen kansallismuseon ja sen eri kohteiden tuotannot työllistivät satoja luovan alan tekijöitä. Suomen kansallismuseon konservaatorit kouluttivat suomalaisten museoiden työntekijöitä Esinetuntemus museoissa -koulutuksissa, joita järjestettiin Kokoelma- ja konservointikeskuksessa kaksi kertaa yhteistyössä Museoliiton kanssa. Suomen kansallismuseo teki yhteistyötä Musiikkimuseo FAME:n kanssa kunnia-gallerioiden toteutuksen ja kokoelmatyön muodossa.

Kulttuuriympäristöpalvelut kehitti toimintansa palvelulähtöisyyttä konseptoimalla alueellisille vastuumuseoille suunnattuja tilaisuuksiaan (ns. KURVI-konsepti) sekä kuvaamalla esimerkiksi kirkollisten rakennusten restaurointien ja korjauksen palvelupolkua.

Museovirasto osallistuu aktiivisesti kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön kulttuuriperinnön merkityksen ja mahdollisuuksien tunnistamiseksi ja hyödyntämiseksi sekä ennakoivan ja ohjelmallisen suojelupolitiikan toteuttamiseksi

Merkittävä panostus kohdistui uudelleen ajankohtaistuneen Haagin yleissopimuksen kansalliseen toimeenpanoon, jossa käytiin läpi 2010–13 laadittu kohdeluettelo sekä järjestettiin tiedotustilaisuuksia ja kuuleminen. Haagin yleissopimuksen toimeenpano on osa kulttuuriperinnön turvaamista normaali- ja poikkeusoloissa ja siten osa yhteiskunnan turvallisuustyötä ja henkisen kriisinkestävyyden varmistamista.

Vesien kulttuuriperinnön toimintaohjelman (2021–2024) toteuttamista jatkettiin mm. Virtavesien kulttuuriperintö -hankkeella ja julkaisemalla uutiskirjettä, mitkä vahvistavat alan tietopohjaa ja tunnettua. Modernin rakennusperinnön toimintaohjelma (2023–2026) valmistui ja sen toimeenpano käynnistyi. Tavoitteena on vaikuttaa mm. modernin rakennusperinnön arvostukseen ja vahvistaa ennakoivaa suojelupolitiikkaa. Modernin rakennusperinnön suojelua taustoittava Rakennettu hyvinvointi -sivusto täydentyi edelleen.

Museoviraston kansainvälinen toiminta on aktiivista ja vaikuttavaa hallitustenvälisestä yhteistyöstä ammatillisiin verkostoihin. Kansainvälistä yhteistyötä tehdään mm. pohjoismaisittain ja Itämeren alueella, järjestöistä mm. ICCROMissa, EAC:ssa, EU-tasolla ja Euroopan neuvostossa. Viimeksi mainitussa viraston edustus johtokomitean johtoryhmässä sai jatkoa.

Aallon sarjakohteen valmistelutyö jatkui. Kohde edustaa maailmanperintöstrategian mukaisesti uudempaa, modernia rakennusperintöä.

1.3.2. Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Museovirasto vastaa valtion talousarviossa sille osoitettujen valtionavustusten jakamisesta. Vuonna 2023 Museoviraston jakamien avustusten kokonaissumma nousi 0,6 miljoonalla eurolla. Nousu selittyi näyttelypalkkioihin liittyvien avustusten jakosumman kumuloitumisesta sekä uutena avustuksena jaettavaksi tulleesta avustuksesta Euroopan neuvoston kulttuurireittitoimintaa vahvistaviin yhteistyö- ja kehittämishankkeisiin.

Avustusten taso on ollut tarpeeseen ja haettuun kokonaissummaan nähden jo pitkään matala. Jaettavissa ollut määräraha kattoi noin 36 % haetusta euromäärästä, mikä vastaa viimevuotista suhdetta. Jaettavissa ollut määräraha oli yhteensä 4 712 680 euroa.

Avustuksilla ja niihin kytkeytyvällä ohjauksella ja neuvonnalla vaikutetaan laajasti kansallisen kulttuuriperinnön ja kulttuuriperintökohteiden asianmukaiseen hoitoon ja ylläpitoon, perinteisten taitojen säilymiseen, museoiden toiminnan innovatiiviseen kehittymiseen sekä yhdistys- ja järjestötoimintaan perustuvan perinteen jakamiseen ja tallennukseen. Museoviraston jakamilla avustuksilla on suuri merkitys niiden edunsaajille, ja ne tukevat osaltaan kulttuurin perustan elinvoimaisuutta ja kaikkien väestöryhmien mahdollisuuksia osallistua kulttuuriin.

Avustuksilla edistetään mm. kulttuuriympäristöstrategian, museopoliittisen ohjelman, maailmanperintöstrategian ja kansainvälisten sopimusten toimeenpanoa. Kaikkiin Museoviraston jakamiin avustuksiin kohdennetut hakemukset on kytketty kestäväen kehityksen mukaisiin tavoitteisiin.

Ammatillisille museoille suunnattujen avustusten tavoitteena on lisätä kulttuuriperinnön ja taiteen yhteiskunnallista vaikuttavuutta ja merkitystä kehittämällä museoiden toimintamalleja sekä syventämällä museoiden ja yleisöjen välistä vuorovaikutusta. Valtionosuuden ulkopuolella olevien museoiden avustuksia on kohdennettu mm. paikallismuseoiden toiminnan suunnitelmallisuutta ja kehittämistä edistäviin hankkeisiin, painopisteinä vapaaehtoistyö, paikallinen identiteetti ja yhteisöllisyys, kulttuuriperintökasvatus ja muut yhteistyö- ja kehittämishankkeet.

Yhteisöjen kulttuuriperintötoiminnan avustuksilla vahvistetaan yhteisöjen osallisuutta kulttuuriperintöön. Avustusten tavoitteena on edistää sosiaalisesti, ekologisesti, taloudellisesti ja kulttuurisesti kestävää kulttuuriperintötyötä. Museoviraston jakamilla aineettoman kulttuuriperinnön ja maailmanperintöavustuksilla vastataan kansainvälisten sopimusten velvoitteisiin.

Rakennusten ja kulttuuriympäristökohteiden entistämistä avustusten, muinaisjäännösalueiden ja maailmanperintökohteiden hoitoavustusten sekä kulkuvälineiden avustukset ylläpitävät ja kehittävät alan osaamista ja työllisyyttä sekä niihin liittyvää liiketoimintaa. Ne tukevat myös alueiden elinvoimaisuutta, paikallistaloutta, viranomaisten toiminnan kehittymistä, kulttuurihistoriallisten arvojen säilymistä ja kestävää kehitystä.

Näyttelypalkkio on taiteilijalle maksettava korvaus taidenäyttelyä varten tehdystä työstä. Näyttelypalkkiojärjestelmän ensisijaisena tavoitteena on huomioida kuvataiteilijoiden merkitys näyttelyn sisällön tuottajina ja parantaa heidän mahdollisuuksiaan saada elantonsa taiteellisesta työstä. Avustuksilla tuetaan taiteilijoiden ja museoiden oikeuksien ja velvollisuuksien selkiyttämistä. Samalla pyritään yhdenmukaistamaan, edistämään ja vakiinnuttamaan alan hyviä sopimus- ja korvauskäytäntöjä. Avustusten jakamisen mallin vakiinnuttamista jatkettiin vuonna 2023 yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriön ja Taiteen edistämiskeskuksen kanssa. Näyttelypalkkiojärjestelmä auttaa museoita toimimaan vahvoina taiteen ja taiteilijoiden toimeentulon puolestapuhujina alueillaan ja siten turvaamaan pitkäjänteisesti taiteellista työtä ja kuvataiteen kehitystä.

Uutena avustuksen Museovirasto jakoi hankeavustuksia Euroopan neuvoston kulttuurireittitoimintaa vahvistaviin yhteistyö- ja kehittämishankkeisiin. Avustuksen tavoitteena on vahvistaa Euroopan neuvoston kulttuurireittitoimintaa ja edistää Euroopan neuvoston kulttuurireittisopimuksen toimeenpanoa Suomessa sekä edistää sosiaalisesti, ekologisesti, taloudellisesti ja kulttuurisesti kestävää kulttuuriperintö- ja kulttuurimatkailutyötä.

Museoviraston jakamat avustukset 2021-2023	2021	Hakijoita	Myönnett y	Läpimeno- %	2022	Hakijoita	Myönnet ty	Läpimeno- %	2023	Hakijoita	Myönnet ty	Läpimeno- %
Avustukset ammatillisten museoiden innovatiivisiin hankkeisiin	441 000	36	17	47 %	432 000	32	15	47 %	444 000	38	15	39 %
Paikallismuseoiden hankeavustukset	501 050	136	84	62 %	514 200	137	85	62 %	479 400	138	80	58 %
Avustukset yhteisöjen kulttuuriperintöön ja kulttuuriympäristöön liittyviin hankkeisiin	79 150	40	10	25 %	75 000	30	11	37 %	85 000	54	11	20 %
Näyttelypalkkioavustukset (yhteensä)	*				1 000 000	213	187	88 %	1 459 000	184	151	82 %
Rakennusten ja kulttuuriympäristökohteiden entistämisasiavustukset	1 352 200	539	166	31 %	1 326 100	518	152	29 %	1 382 000	451	186	41 %
Muinaisjäännösalueiden hoitoavustukset	48 685	15	14	93 %	75 100	11	9	82 %	19 390	8	6	75 %
Maaailmanperintökohteiden hoitoavustukset	238 000	29	25	86 %	238 000	27	24	89 %	235 000	20	20	100 %
Liikenteen kulttuuriperintöavustukset	337 600	116	33	28 %	337 600	68	29	43 %	338 000	97	40	41 %
Avustukset Suomen maailmanperintökohteiden tutkimus- ja kehittämishankkeisiin	83 700	9	4	44 %	94 500	5	4	80 %	76 750	4	3	75 %
Avustukset aineettoman kulttuuriperinnön sopimuksen mukaisiin yhteistyö- ja kehittämishankkeisiin	78 713	54	7	13 %	90 000	35	7	20 %	74 140	31	6	19 %
Avustukset Euroopan neuvoston kulttuurireittitoimintaa vahvistaviin yhteistyö- ja kehittämishankkeisiin	*				*				120 000	8	3	38 %
Yhteensä	3 160 098	974	360	37 %	4 182 500	1 076	523	54 %	4 712 680	1 025	518	51 %

1.4. Toiminnallinen tehokkuus

1.4.1. Toiminnan tuottavuus ja taloudellisuus

Valtion talousarvioesityksessä 2023 on toiminnallisen tehokkuuden tavoitteeksi asetettu museo- ja linnassakäynnin keskihinta- ja keskitulo. Luvussa tarkastellaan Museoviraston toiminnan tuottavuutta ja taloudellisuutta myös henkilötyövuosien ja kustannusten jakautumisen näkökulmista palvelualueittain sekä maksullisen ja varsinaisen toiminnan välillä.

Toiminnan tehokkuutta on kuvattu myös palvelukokonaisuuksien näkökulmasta käyttäen sijaisuuksia, jotka osoittavat viraston resurssien käyttöä ja kustannuskehitystä.

Toiminnan tuottavuutta ja taloudellisuutta seurataan seuraavien TAE ja tulossopimuksen mittarien avulla:

Tulostavoite	Toteutuma 2021	Toteutuma 2022	Tavoite / arvio 2023	Toteutuma 2023
Museo- ja linnassakäynnin keskihinta, euroa	4,04	2,93	2,16	2,72
Museo- ja linnassakäynnin keskitulo, euroa	6,06	4,72	3,9	4,88

Museo- ja linnassakäynnin keskihintaa alensi ja keskituloa nosti se, että käyntimäärä nousi korkeaksi, vaikka Kansallismuseon sulkemisen johdosta avoinnapidon kustannukset olivat normaalia vuotta alhaisemmat. Maksullisten museokäyntien osuus käynneistä oli edellistä vuotta suurempi.

Toiminnallinen tehokkuus

Tuottavuus

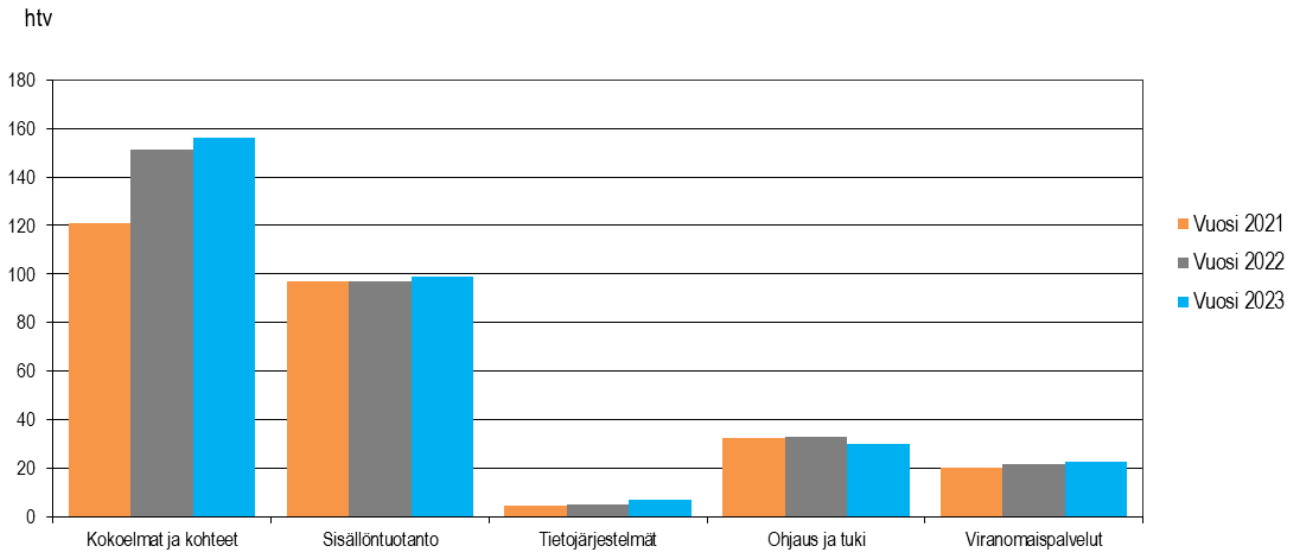
Tavoite/ toimenpide sekä mittarit	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite ja toteutuma	Tietolähde
Tavoite 1 Museoviraston toiminta on tuottavaa ja tehokasta.						
Toimenpide						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite ja toteutuma	
Avustushakemuksen käsittelyyn käytetty aika, tuntia	Toteuma 2,65 Tavoite 3,5	Toteuma 3,10 Tavoite 3,3	Toteuma 2,66 Tavoite 3,2	Toteuma 2,05 Tavoite 3,1	Toteuma 2,50 Tavoite 3,0	Kieku

Avustusten käsittely jatkui tehokkaana. Avustushakemusten kokonaismäärä kasvoi erityisesti näyttelypalkkioavustusten myötä, ja ylitti edelleen tuhannen avustushakemuksen rajan per vuosi. Läpimenoprosentti pysyi viimevuotisen tasolla, eli noin puolet hakemuksista voidaan hyväksyä. Avustustyyppien välillä on kuitenkin merkittäviä eroja tässä suhteessa. Avustusten käsittelyaika avustushakemusta kohti nousi hiukan edellisestä vuodesta, mikä selittyy uuden valtionavustusjärjestelmän käyttöönottoon liittyneenä lisääntyneenä työpanoksena. Toiminnallinen tehokkuus valtionavustusten käsittelyssä alitti kuitenkin tavoitteen selvästi.

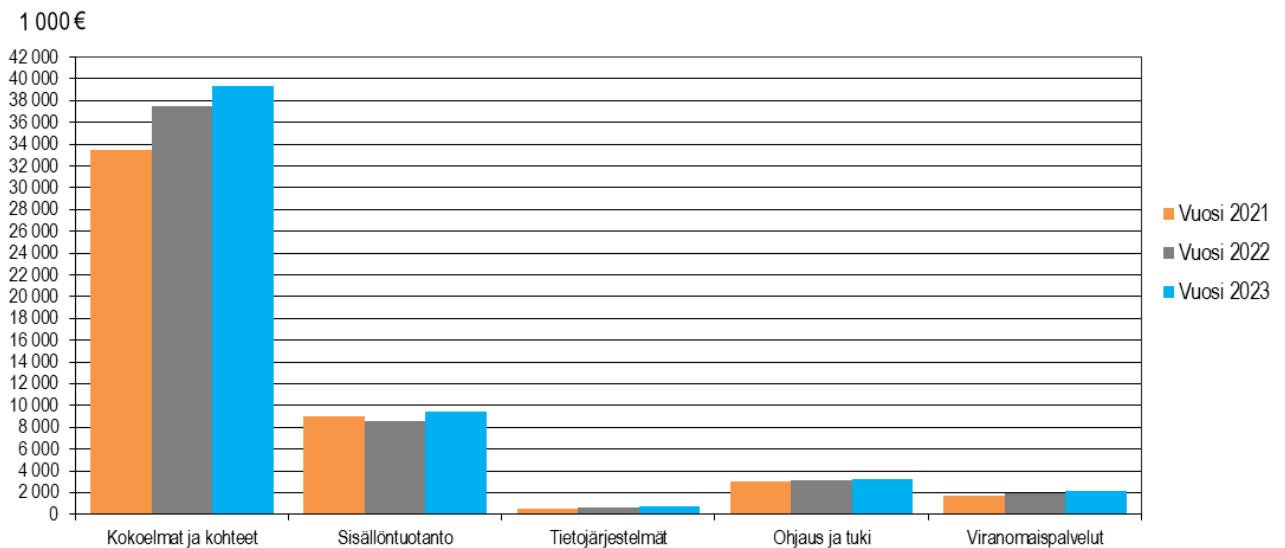
- Toteutuneet henkilötyövuodet, kustannukset ja tuotot palvelukokonaisuuksittain vuosina 2021, 2022 ja 2023 (varsinainen ja maksullinen toiminta yhteensä)

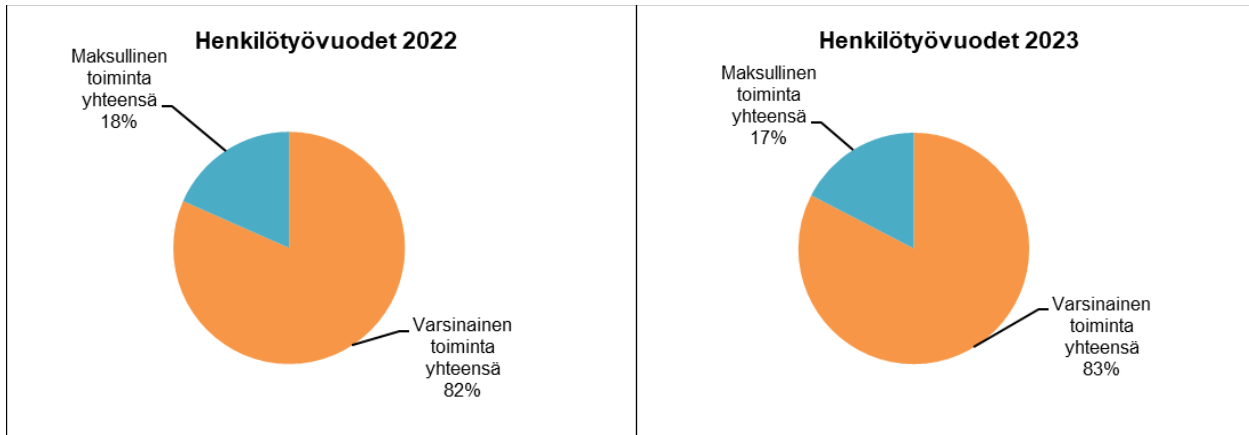
	Htv:t 2021	Htv:t 2022	Htv:t 2023	Muutos %	Muutos %	Kustan- nukset 1 000 € 2021	Kustan- nukset 1 000 € 2022	Kustan- nukset 1 000 € 2023	Muutos %	Muutos %	Tuotot 1 000 € 2021	Tuotot 1 000 € 2022	Tuotot 1 000 € 2023	Muutos %	Muutos %
1 Kokoelmat ja kohteet	121,0	151,2	156,1	25 %	3 %	33 494	37 515	39 378	12 %	5 %	2 946	3 471	3 601	18 %	4 %
2 Sisällöntuotanto	96,8	96,8	99,1	0 %	2 %	8 994	8 581	9 442	-5 %	10 %	3 557	4 204	4 832	18 %	15 %
3 Tietojärjestelmät	4,7	4,9	7,1	4 %	46 %	532	595	716	12 %	20 %	30	26	5	-13 %	-80 %
4 Ohjaus ja tuki	32,6	32,8	30,0	0 %	-8 %	3 041	3 171	3 194	4 %	1 %	157	30	33	-81 %	8 %
5 Viranomaispalvelut	20,3	21,6	22,6	6 %	4 %	1 766	1 895	2 191	7 %	16 %	32	27	26	-15 %	-5 %
Yhteensä	275,5	307,3	314,8	12 %	2 %	47 827	51 756	54 921	8 %	6 %	6 723	7 758	8 497	15 %	10 %

Toteutuneet henkilötyövuodet palvelukokonaisuuksittain vuosina 2021, 2022 ja 2023

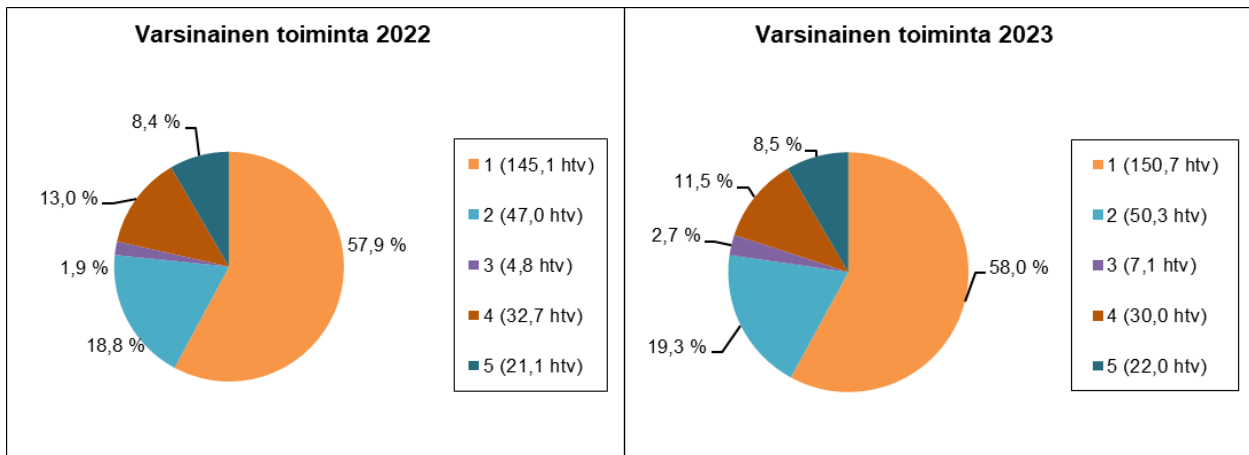

Toteutuneet kustannukset (1 000 €) palvelukokonaisuuksittain vuosina 2021, 2022 ja 2023

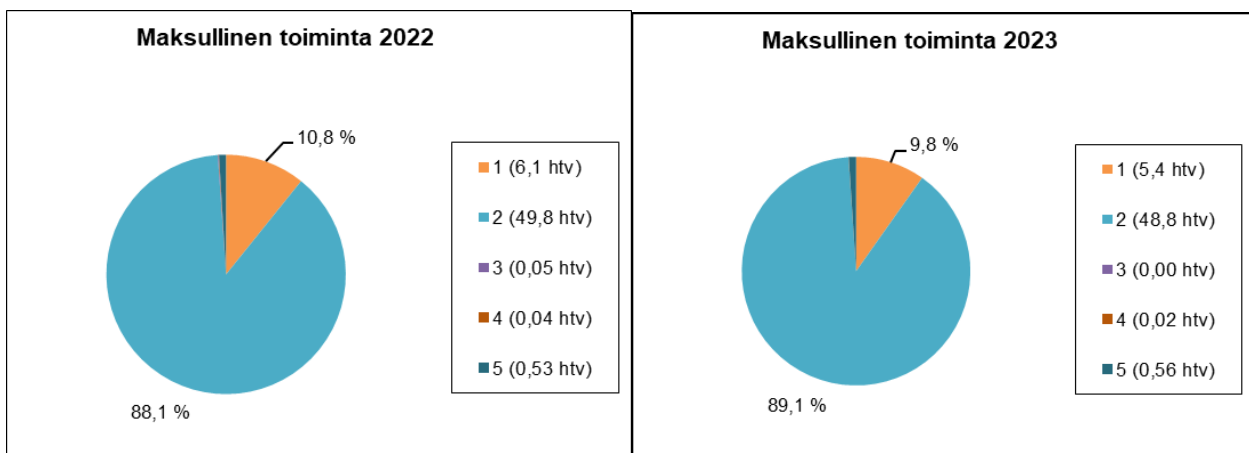

Yllä on esitetty Museoviraston toiminnan jakautuminen varsinaiseen toimintaan ja maksulliseen toimintaan vuosina 2022 ja 2023. Henkilötyövuosien määrä oli 307,3 vuonna 2022 ja 314,8 vuonna 2023.

Yllä on esitetty Museoviraston varsinaisen toiminnan jakautuminen palvelukokonaisuuksille. Varsinaiseen toimintaan kohdistui 250,8 henkilötyövuotta vuonna 2022 ja 260,0 vuonna 2023.

Yllä on esitetty Museoviraston maksullisen toiminnan jakautuminen palvelukokonaisuuksille. Maksulliseen toimintaan kohdistui 56,5 henkilötyövuotta vuonna 2022 ja 54,8 vuonna 2023.

Museoviraston tuottavuuden ja taloudellisuuden tarkastelu palvelukokonaisuuksien näkökulmasta

Museoviraston taloudellinen toiminta on jaettu varsinaiseen toimintaan ja maksulliseen toimintaan, jotka jakautuvat kuuteen palvelukokonaisuuteen.

Palvelukokonaisuudet muodostuvat Museoviraston viidestä substanssipalvelukokonaisuudesta (kokonaisuudet 1–5) sekä sisäisistä palveluista, eli tukitoiminnoista (6). Seitsemäs kokonaisuus sisältää palkalliset poissaolot. Kokonaisuuksiin on määritelty toiminnot, joita käytetään niin kirjanpidossa kuin työajanseurannassakin. Menojen ja tulojen osalta käytetään kirjanpidossa aina toimintokoodia muilta osin kuin henkilöstökuluissa. Henkilöstökulut kohdistetaan toiminnoille tehdyn työajan perusteella.

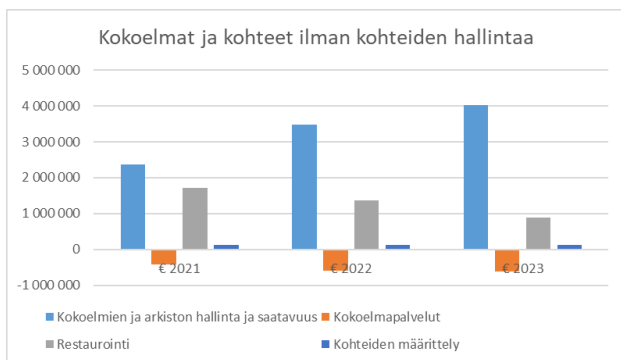
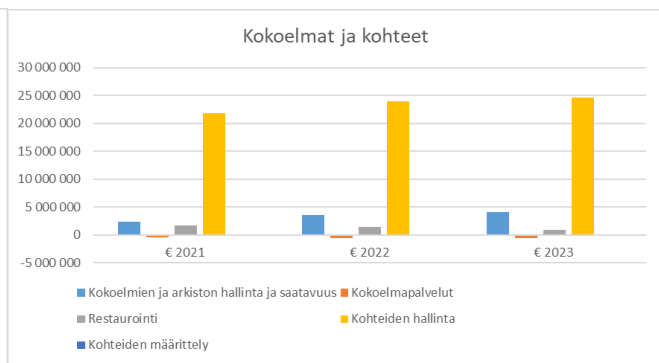
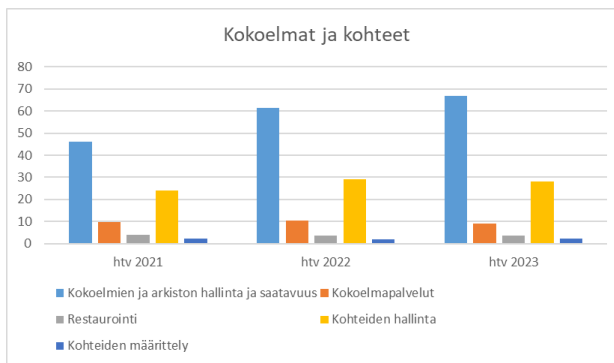
Kokonaisuuksille 1–6 on vyörytetty palkallisten poissaolojen toiminnoille kirjattu välillinen työaika ja sen henkilöstökustannukset sekä toimintojen muut kustannukset. Kokonaisuuksille 1–5 on sitten vyörytetty tukitoimintojen toiminnoille kirjattu välillinen työaika ja sen henkilöstökustannukset sekä toimintojen muut kustannukset.

Edellisten sivujen taulukossa ja grafiikassa on esitetty vyörytetyt tiedot, mutta seuraavien kappaleiden taulukoissa tiedot on esitetty toiminnoille suoraan kohdistetuilla luvuilla. Seuraavien sivujen taulukoissa esitetään henkilötyövuodet ja nettokustannukset palveluittain.

Kokoelmat ja kohteet

Kokoelmien hallinnan ja saatavuuden palvelut sisältää Museoviraston kokoelmien (kulttuurihistoriallinen esinekokoelma, arkeologinen kokoelma, kuvakokoelma, arkisto ja kirjasto) hallintaan ja saatavuuteen käytetyt resurssit. Kokoelmapalvelut sisältää arkisto-, kirjasto, esine- ja kuvakokoelmien asiakaspalveluun, kokoelmien säilytyspalveluihin, kuvauspalveluihin sekä esine- ja kovalainoihin käytetyt resurssit. Restaurointi sisältää museo- ja linnakohteiden sekä omien kohteiden (Seurasaari, museolaivat) rakennuskonservoinnin resurssit. Kohteiden hallinta sisältää kiinteistöstrategian noudattamisen, museo- ja nähtävyysskohteiden asiakastoiminnan ja kohteiden vuokrauksen. Kohteiden määrittely sisältää kulttuuriympäristöreikistereiden hallinnan sekä kulttuuriympäristön kohteiden tunnistamisen ja kuvailun mm. suojeluluetteloiden kautta.

Kokoelmat ja kohteet	htv 2021	EUR (nettomeno) 2021	htv 2022	EUR (nettomeno) 2022	htv 2023	EUR (nettomeno) 2023
Kokoelmien ja arkiston hallinta ja saatavuus	46,26	2 374 583,13	61,30	3 479 736,15	66,96	4 013 881,78
Kokoelmapalvelut	9,60	-414 005,91	10,57	-588 365,25	9,17	-607 925,65
Restaurointi	3,83	1 715 242,69	3,74	1 356 059,42	3,56	895 900,43
Kohteiden hallinta	23,94	21 859 047,04	29,21	24 004 856,56	28,09	24 641 124,14
Kohteiden määrittely	2,15	129 857,26	1,90	119 198,17	2,17	127 286,64
Kokoelmat ja kohteet	85,77	25 664 724,21	106,72	28 371 485,05	109,96	29 070 267,34

• Kokoelmien ja arkiston hallinta ja saatavuus

Kokoelmien ja arkiston hallinta ja saatavuus pysyi pääosin edellisvuosien tasolla. Henkilöpanokset ovat viime vuosina kasvaneet suurten haltuunotto- ja siirtohankkeiden johdosta.

Suomen kansallismuseon kokoelmien muutto Orimattilasta Museoviraston Kokoelma- ja konservointikeskukseen eteni tavoitteiden mukaisesti. Hankkeen aikana on pystytty luomaan yhä tehokkaampia käytänteitä ja prosesseja. Näin on pääpiirteittäin pystytty pitämään kiinni aikataulusta, vaikka kokoelmakeskuksen laajeneminen ja kiinteistön kunnostustyö ovat tuoneet poikkeuksellisia haasteita. Kuusivuotisen hankkeen viidennen vuoden jälkeen kokoelmista on siirretty n. 80 %, mikä mahdollistaa keskusvarastosta luopumisen vuokrasopimuksen edellyttämällä tavalla vuoden 2024 loppuun mennessä.

Museoviraston kokoelmien mittava siirto- ja haltuunottohanke jatkui toista vuottaan. Hanke kattaa arkeologiset kokoelmat, kuvakokoelmat, kirjastokokoelmat, sekä arkiston. Mittava panostus näkyy kokoelmatyöhön käytettyjen resurssien kasvuna verrattuna vuoteen 2021. Ensimmäiset suuret siirrot Helsingin keskustasta Vantaan kokoelmakeskukseen toteutettiin ja kokonaisuus etenee aikataulun mukaisesti. Hankkeen ohessa valmisteltiin tulevia asiakaspalvelukanavia ja ratkaisuja.

• Kokoelmapalvelut

Panostus Kokoelmapalveluihin pysyi pääosin edellisvuosien tasolla. Suomen kansallismuseon kokoelmatyön painopiste kohdennettiin kokoelmamuutoihin, ja sen kokoelmapalvelut oli asiakkailta suljettu koko vuoden 2023. Säilytysasiakkaiden palvelut jatkuivat normaalisti.

• Restaurointi

Seurasaaren rakennuskonservointia ja rakennuttamishankkeita edistettiin suunnitellusti. Mittavin panostus kohdistui Antin talon hankkeeseen. Museoviraston käytössä olevien kohteiden restaurointiin ja rakennuskonservointiin käytettiin yhteensä 3,56 henkilötyövuotta. Käytössä olleet voimavarat laskivat, koska restauroijan tehtävä oli säästösyistä

täyttämättä syyskauden. Työ oli suhteessa panokseen erittäin tuloksellista. Merkittävä työaikapanos käytettiin myös Kansallismuseon laajennus- ja peruskorjaushankkeiden ohjaukseen.

- **Kohteiden hallinta**

Kohteiden hallinnan menot ovat jatkuvasti nousseet erityisesti vuokrien kasvun johdosta. Avoinnapidon kustannukset laskivat edellisvuodesta Kansallismuseon sulkeutuessa yleisöltä rakennushankkeiden johdosta 16.10.2023 alkaen koko loppuvuodeksi.

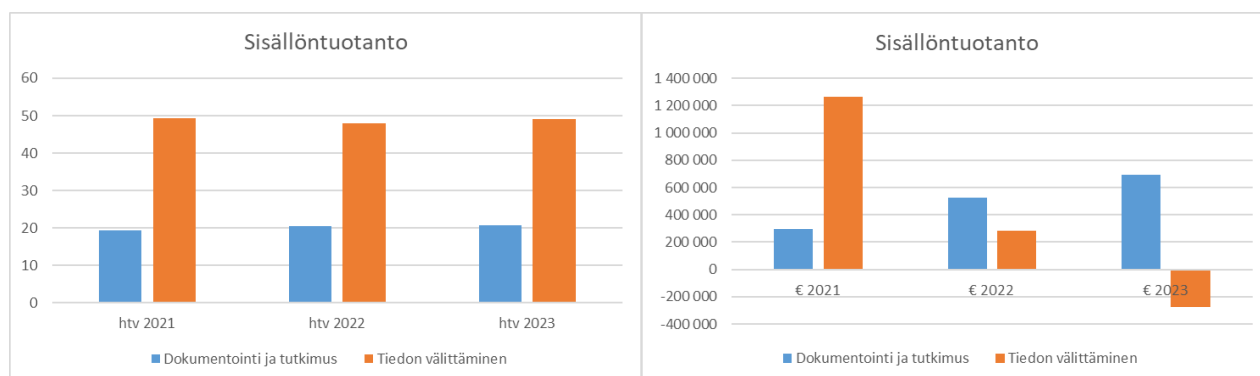
- **Kohteiden määrittely**

Kohteiden määrittelyn palvelukokonaisuudessa KYP-osasto panosti edelleen valtakunnallisesti merkittävien arkeologisten kohteiden inventointiin, jonka viimeistelyvaiheisiin kuuluivat mm. kuulemiset. Muinaisjäännösrekisterin sisällön systemaattinen päivittäminen projektityönä tehosti tietosisällön kohentamista. Työ palvelee myös tavoitetta saattaa rekisteri lakiuudistuksen vaatimalle tasolle. Kohteiden perustietoja päivitettiin sekä tehtiin linkityksiä (tutkimusraportit) sekä päivitettiin muinaisjäännösten tutkimustietoja.

Sisällöntuotanto

Dokumentointi ja tutkimus sisältää kulttuuriperintökohteiden dokumentoinnin ja tutkimuksen, tutkimus- ja kehittämishankkeet sekä arkeologisen inventoinnin ja kaivauksen. Tiedon välittäminen sisältää näyttely- ja kulttuuriperintökasvatustoiminnan ja tiedon välittämisen kulttuuriperinnöstä eri kanavien kautta.

Sisällöntuotanto	htv 2021	€ 2021	htv 2022	€ 2022	htv 2023	€ 2023
Dokumentointi ja tutkimus	19,35	298 838,12	20,44	528 438,54	20,80	692 733,00
Tiedon välittäminen	49,27	1 266 157,46	47,91	285 934,54	49,01	-272 563,91
Sisällöntuotanto	68,62	1 564 995,58	68,35	814 373,08	69,81	420 169,09

- **Dokumentointi ja tutkimus**

Arkeologiset kenttäpalvelut -yksikkö suoritti vuoden aikana 37 arkeologista tilaustutkimusta. Kenttätutkimuksista 15 oli inventointeja. Erityyppisiä kajoavia tutkimuksia varten haettiin 21 tutkimuslupaa. Lisäksi toteutettiin 4 kpl muita tilaustöitä. Rakennus- ja maankäyttöhankeisiin liittyvien tilaustutkimusten tulot olivat n. 628 000 euroa, mikä on keskimääräistä matalampi tulos. Viraston koekaivausryhmä suoritti virkatyönä arkeologisia kenttätutkimuksia 34 muinaisjäännöskohteella lähinnä alueellisten vastuumuseoiden toimeksiannosta. Henkilötyöpäiviä kentällä kertyi vuoden aikana selvästi keskimääräistä enemmän eli 872 kpl.

Tutkimus- ja kehittämishankkeita toteutettiin Kulttuuriympäristöpalvelut-osastolla kansainvälisellä hankerahoituksella, kotimaisella (ulkopuolisella) rahoituksella sekä toimintamäärärahoilla. Esimerkiksi meriarkeologian hankkeissa (Veteen vajonneet, Meriarkeologian historia -teos) ulkopuolinen rahoitus mahdollisti tehokkaan toiminnan omien henkilöstöresurssien ollessa pienet. Ympäristöministeriön rahoituksella toteutettiin kulttuuriympäristön VAT-inventointien esiselvitys. Pienin mutta tehokkain panoksin jatkettiin myös esimerkiksi Rakennettu hyvinvointi -verkkosivuston sisällön täydentämistä sekä tilausartikkeilla että omana työnä.

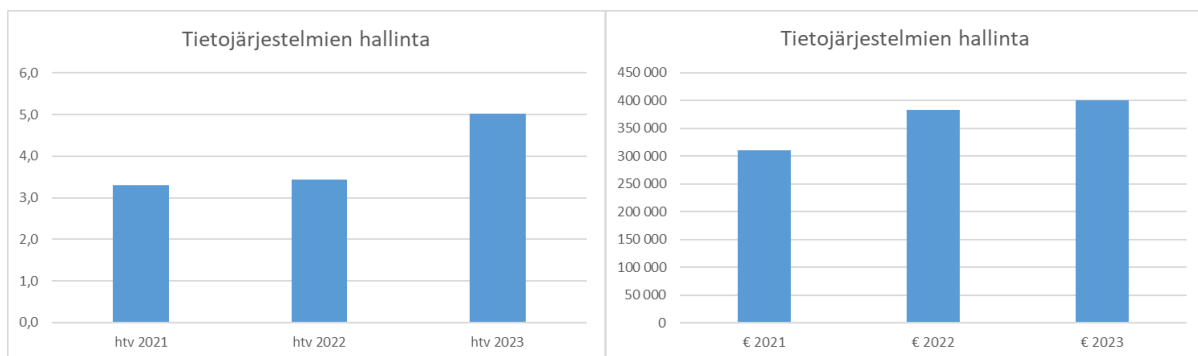
- **Tiedon välittäminen**

Suomen kansallismuseon museoiden ja linnojen kävijäennätys ja vaihtuvien näyttelyiden suosio näkyi museon tuloissa. Kohteiden lipunmyynnin, museokaupan, kokous- ja juhlapalveluiden, ravintolamyynnin ja ohjelmistojen kokonaisliikevaihto 4 738 000 eur ylitti ennakoitun tason (3 504 000 eur) 35 %:lla. Ohjelmiston tuotantokustannukset pidettiin tarkoituksella normaalia matalampina museon sulkemisesta 2025–2026 johtuvan vajeen ennakoimiseksi.

Tietojärjestelmät

Tietojärjestelmien hallinta sisältää laajalle asiakaskunnalle suunnatut tiedonhallinnan kokoelmanhallintapalvelut sekä kulttuuriympäristöpalvelut.

Tietojärjestelmät	htv 2021	€ 2021	htv 2022	€ 2022	htv 2023	€ 2023
Tietojärjestelmien hallinta	3,31	310 703,20	3,43	383 142,04	5,02	400 686,66

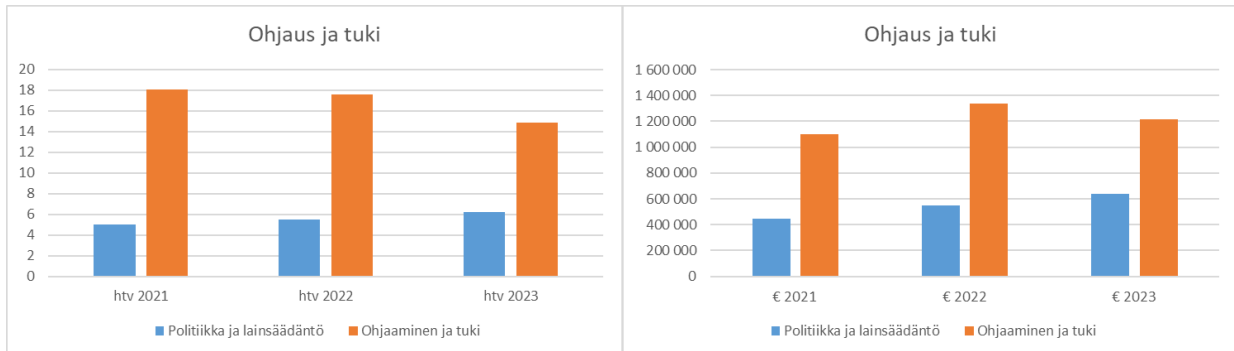
Museoviraston keskeinen työkalu, kokoelmanhallintajärjestelmä MuseumPlus uudistettiin vuoden aikana. Tiedonhallinta panosti myös suunnitelmalliseen ja strategiseen uudistamiseen muun muassa laatimalla digitointisuunnitelman.

Kulttuuriympäristön tiedonhallinnassa jatkettiin valmistautumista muinaismuistolain uudistamiseen. Opetus- ja kulttuuriministeriöltä haettiin ja saatiin rahoitusta vuodelle 2024. ARTI- ja KYP-osastojen yhteistyönä käynnistettiin arkeologisen tiedon, tutkimusinfrastruktuurin ja alan kehittämisen kansallinen hanke, Arkeologia 2.0. Panostuksella on tarkoitus luoda vahva konsortiopohja ja rahoitus arkeologian alan digitaaliselle tutkimusinfrastruktuurille.

Ohjaus ja tuki

Politiikka ja lainsäädäntö sisältää valtakunnalliseen toimialan politiikka- ja säädösvalmistelutyöhön osallistumisen ja toimeenpanon sekä kulttuuriperintöalan kansainvälisten sopimusten toimeenpanoon osallistumisen. Ohjaaminen ja tuki sisältää kulttuuriperinnön hoidon ja suojelun ohjauksen ja tuen, museoalan ohjauksen ja tuen sekä kulttuuriperintöalaan liittyvät asiantuntijapalvelut.

Ohjaus ja tuki	htv 2021	€ 2021	htv 2022	€ 2022	htv 2023	€ 2023
Politiikka ja lainsäädäntö	5,04	446 392,14	5,52	550 270,28	6,24	637 053,73
Ohjaaminen ja tuki	18,08	1 103 312,44	17,60	1 335 703,65	14,87	1 218 532,07
Ohjaus ja tuki	23,11	1 549 704,58	23,12	1 885 973,93	21,12	1 855 585,80

- **Politiikka ja lainsäädäntö**
- **Ohjaaminen ja tuki**

Kulttuuriympäristöpalveluissa käytettiin Ohjaamisen ja tuen palvelukokonaisuuteen yhteensä 13,5 henkilötyövuotta. Panostus vastaa toiminnan suuntaamisen tavoitteita. Tämä työpanos kohdistuu mm. museokentän ja keskeisimpien kumppaneiden kanssa tehtyyn yhteistyöhön sekä työalaaan kohdistuvaan kehittämiseen ja esimerkiksi strategioihin ja lainsäädäntöön vaikuttamiseen. Työpanos kohdistui vuonna 2023 mm. Haagin yleissopimuksen toimeenpanoon ja muuttuvaan lainsäädäntöön, erityisesti esitykseen laiksi arkeologisesta kulttuuriperinnöstä, joihin kohdistetun työpanoksen vaikutus on suuri.

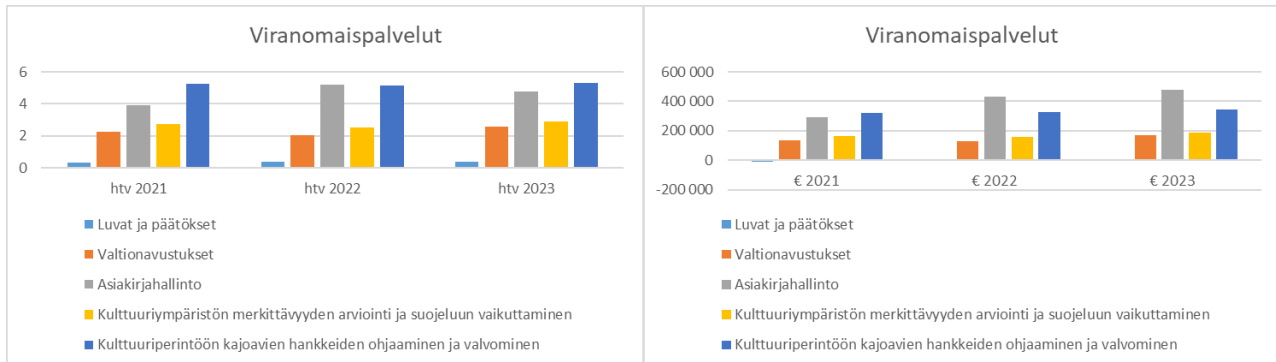
Museoalan ohjauksessa ja tuessa tuottavuus säilyi suurin piirtein edellisten vuosien tasolla. Erityinen panostus kohdistui museoalain mukaisiin neuvotteluihin valtakunnallisten vastuumuseoiden (17) kanssa.

Viranomaispalvelut

Luvat ja päätökset sisältää kulttuuriperintöä koskevat lausunto- ja lupa-asiat ja viranomaispäätökset. Valtionavustukset sisältää Museoviraston myöntämien valtionavustusten jakamisen ja käytön seurannan. Asiakirjahallinto sisältää asiakirjojen rekisteröinnin, sähköisen asiakirjahallintojärjestelmän kehittämisen sekä asiakirjahallinnon suunnittelun ja ohjauksen. Kulttuuriympäristön merkittävyyden arviointi ja suojeluun vaikuttaminen sisältää alueidenkäytön suunnitteluhankkeiden arvioinnin, rakennussuojeluesitysten käsittelyn ja valtion kiinteistöjen suojelutarpeen arvioinnin, mukaan lukien näihin liittyvät lausunnot. Kulttuuriperintöön kajoavien hankkeiden ohjaaminen ja valvominen sisältää suojelukohteiden korjaus- ja muutoshankkeisiin osallistumisen, muinaisjäännösten tutkimus- ja hoitoluvista päättämisen sekä kulttuuriperintöön liittyvien rikkomus- ja rikosasioiden käsittelyn, mukaan lukien näihin liittyvät lausunnot.

Viranomaispalvelut	htv 2021	€ 2021	htv 2022	€ 2022	htv 2023	€ 2023
Luvat ja päätökset	0,32	-12 657,69	0,38	-2 461,56	0,40	1 190,74
Valtionavustukset	2,24	136 832,13	2,03	126 916,08	2,59	167 446,47
Asiakirjahallinto	3,91	291 896,59	5,22	431 297,97	4,75	478 674,27
Kulttuuriympäristön merkittävyyden arviointi ja suojeluun vaikuttaminen	2,72	161 584,46	2,53	156 317,75	2,88	188 259,21

Kulttuuriperintöön kajoavien hankkeiden ohjaaminen ja valvominen	5,23	321 718,70	5,13	326 572,90	5,28	346 345,14
Viranomaispalvelut	14,42	899 374,19	15,28	1 038 643,14	15,89	1 181 915,83

Viranomaispalveluissa toiminnallinen tehokkuus säilyi edellisvuosien tasolla. Erityisiä panostuksia oli muun muassa uuden asiantuntijajärjestelmän, VirastoVahvan, käyttöönotto koulutuksineen. Valtionavustusten käsittelyssä tuottavuus säilyi suurin piirtein edellisten vuosien tasolla.

Muinaismuistolakiin perustuvat tutkimus-, kajoamis- ja hoitoluvat sekä mm. raporttien seuranta ovat merkittävä osa kulttuuriympäristön viranomaistyötä. Lupien käsittely jatkui tehokkaana.

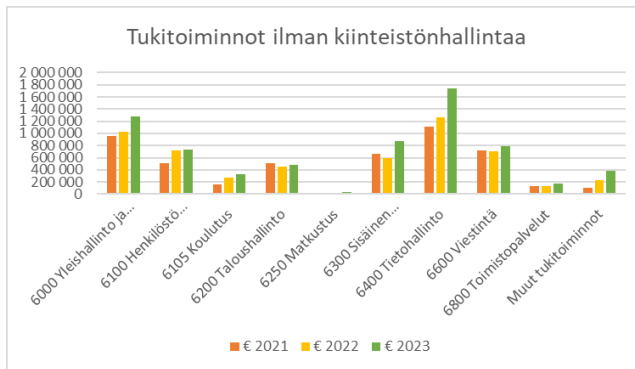
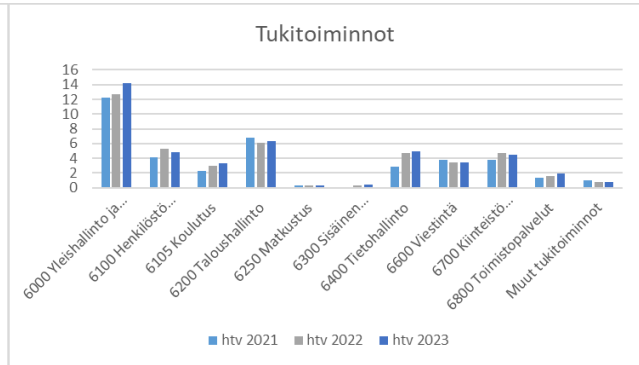
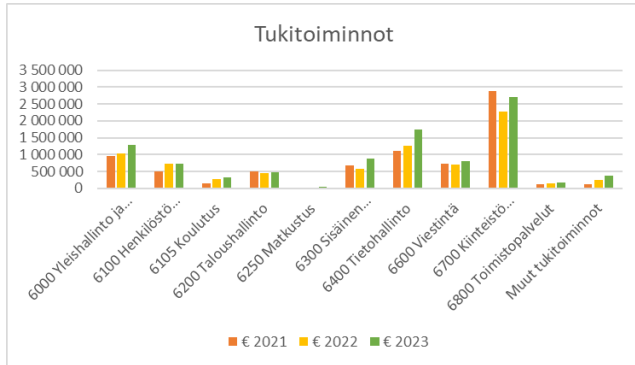
Rakennussuojeluesitysten käsittely tehostui Kulttuuriympäristöpalveluiden uuden organisoitumisen myötä (uusi yksikköjako 1.1.2023). Alueidenkäytössä Museoviraston työ kohdistuu ennen kaikkea maakuntakaavoitukseen. Alueidenkäyttöön kohdistuva työpanos pysyi vakiintuneella tasolla.

Työpanosta käytettiin edellisvuosien tapaan merkittävästi kulttuuriperintökohteisiin kajoaviin hankkeisiin, kuten restaurointi- ja korjausrakentamiskohteiden ohjaukseen ja valvontaan. Pääosa hankkeista koskee valtion ja kirkollisten rakennusten sekä rakennusperintölailla suojeltujen rakennusten korjauksia ja restaurointeja sekä muinaismuistolailla rauhoitettujen kohteiden viranomaisohjausta.

Tukitoiminnot

60 Tukitoiminnot						
	htv 2021	€ 2021	htv 2022	€ 2022	htv 2023	€ 2023
6000 Yleishallinto ja johtaminen	12,26	957 849,02	12,64	1 027 079,87	14,17	1 278 921,31
6100 Henkilöstöhallinto	4,15	503 980,27	5,32	717 332,71	4,78	726 991,65
6105 Koulutus	2,27	156 168,29	2,96	266 656,32	3,28	334 646,23
6200 Taloushallinto	6,84	512 969,72	6,04	457 333,73	6,32	483 146,48
6250 Matkustus	0,30	21 445,95	0,26	26 856,58	0,35	33 274,91
6300 Sisäinen tarkastus, riskienhallinta ja turvallisuus	0,06	667 979,70	0,30	587 414,83	0,40	875 023,28
6400 Tietohallinto	2,81	1 107 658,49	4,72	1 260 319,59	4,91	1 741 222,71
6600 Viestintä	3,81	723 391,34	3,43	699 402,70	3,44	792 882,53

6700 Kiinteistöhallinto	3,79	2 889 538,16	4,69	2 285 439,22	4,51	2 715 689,51
6800 Toimistopalvelut	1,31	125 763,42	1,52	135 680,16	1,91	168 114,91
Muut tukitoiminnot	0,99	111 365,92	0,76	236 925,43	0,77	380 132,18
60 Tukitoiminnot	38,58	7 778 110,28	42,65	7 700 425,01	44,84	9 530 045,70

Tukitoimintojen kustannusten nousuun vaikutti voimakas inflaatio. Kiinteistöpalveluiden osalta kustannuksia lisäsi erityisesti Hämeen linnan vaihtuvan näyttelyn vaatima lisävarointi. Turvallisuuden osalta kustannuksia lisäsi kokoelmakeskuksen laajennuksen turvalaitehankinnat ja turvatekniikan erillisverkon rakentaminen osana Museoviraston ICT-palveluiden siirtymistä Valtorin palveluihin.

Tietojärjestelmien ja palveluiden kehittämisessä keskityttiin vahvasti perustan ja peruspalveluiden uudistamiseen. Yhdessä Valtion tietotekniikkakeskuksen (Valtori) kanssa toteutetussa hankkeessa virasto siirtyi käyttämään valtion yhteisiä palveluita. Samassa yhteydessä viraston keskeiset tietoliikenne- ja konesaliratkaisut uudistettiin. Palvelutason ja välttämättömien korjaustöiden vuoksi kustannustaso nousi.

Museoviraston Markkinointi ja viestintä -yksikkö vastaa Museoviraston ja Suomen kansallismuseon viestinnästä, markkinoinnista, julkaisu- ja viestintätoiminnan koordinoimisesta sekä lisäksi Suomen kansallismuseon museokohteiden museokaupoista, kokous- ja juhlapalveluista sekä ravintola- ja kahvilakonsepteista. Yksikön niukoissa henkilöstöresursseissa on tapahtunut jonkin verran muutoksia ja poistumaa. Tästä huolimatta kaikki tehtävät on toteutettu moitteettomasti, ja laadukkaan markkinointiviestinnän tekemisellä on osaltaan voitu ennestään kasvattaa muun muassa Suomen kansallismuseon ohjelmiston ja käyntikohteiden tunnettua sekä olla toteuttamassa jälleen ennätysellistä kävijämäärää. Kirjajulkaisujen osalta oli erityisen meriäiheinen vuosi, kun muiden muassa ilmestyivät kirjoina Meriarkeologian historia, Nautica Fennica sekä Ruotsinsalmi-aiheinen kirja. Ansaitun median määrä ja laatu on hyvällä tasolla, ja kriittisissä julkisuustilanteissa maineenhallinnan työn toimintatavat ovat vakintuneet ja toimivat. Viraston piirissä yksikön noin 50 eri sosiaalisen median kanavan koordinoiva ja ohjaava rooli kasvaa vuodelta, ja tässä yksikkö konsultoi ns. substanssiryhmissä työskenteleviä sisällöntuottajia aktiivisesti. Kokous- ja juhlapalveluiden markkinointi onnistui hyvin, mutta lopullisia myyntejä hävitti merkittävästi Kansallismuseon vuokraamisessa Mannerheimintien katuremontin rankka meluhaitta – sekä toki museon sulkeutuminen loppuvuoden juhlaeseroinnin alla. Museokaupat tekivät liikevaihdollisesti selkeän ennätystuloksen.

1.4.2. Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA MAKSUPERUSTELAIN MUKAISISTA MUISTA SUORITTEISTA YHTEENSÄ (tuhansina euroina)

	2023 (tot.)	2022 (tot.)	2021 (tot.)
TUOTOT			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	2 756	2 740	4 148
Vuokrat ja käyttökorvaukset	1	0	1 221
Maksullisen toiminnan muut tuotot	0	0	0
Tuotot yhteensä	2 756	2 740	5 369
KOKONAISKUSTANNUKSET			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	527	320	465
Henkilöstökustannukset	850	1 044	1 100
Vuokrat	2 251	2 840	5 329
Palvelujen ostot	400	580	685
Muut erilliskustannukset	47	53	44
Erilliskustannukset yhteensä	4 075	4 838	7 623
Tukitoimintojen kustannukset	608	725	1 246
Poistot	19	29	48
Korot	9	0	0
Muut yhteiskustannukset	189	271	323
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	825	1 026	1 617
Kokonaiskustannukset yhteensä	4 900	5 864	9 239
KUSTANNUSVASTAAVUUS			
Tuotot-kustannukset, euroa	-2 143	-3 124	-3 870
Kustannusvastaavuus-%	56 %	47 %	58 %

**KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA PÄÄSYMAKSUISTA /
ERITYISLAKIEN MUKAISET SUORITTEET (tuhansina euroina)**

	2023	2022	2021
	(tot.)	(tot.)	(tot.)
TUOTOT			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	3 631	2 985	2 507
Vuokrat ja käyttökorvaukset	0	0	0
Maksullisen toiminnan muut tuotot	0	0	0
Tuotot yhteensä	3 631	2 985	2 507
KOKONAISKUSTANNUKSET			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	74	48	121
Henkilöstökustannukset	750	450	463
Vuokrat	2 757	1 689	1 872
Palvelujen ostot	416	741	418
Muut erilliskustannukset	40	35	30
Erilliskustannukset yhteensä	4 038	2 962	2 905
Tukitoimintojen kustannukset	791	464	588
Poistot	23	17	23
Korot	4	0	0
Muut yhteiskustannukset	236	162	157
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 054	643	768
Kokonaiskustannukset yhteensä	5 092	3 605	3 673
KUSTANNUSVASTAAVUUS			
Tuotot-kustannukset, euroa	-1 461	-620	-1 166
Kustannusvastaavuus-%	71 %	83 %	68 %

**KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA VUOKRAUSTOIMINNASTA /
ERITYISLAKIEN MUKAISET SUORITTEET (tuhansina euroina)**

	2023	2022	2021
	(tot.)	(tot.)	(tot.)
TUOTOT			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	58	69	46
Vuokrat ja käyttökorvaukset	1 643	1 498	1 221
Maksullisen toiminnan muut tuotot	0	0	0
Tuotot yhteensä	1 702	1 567	1 267
KOKONAISKUSTANNUKSET			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	5
Henkilöstökustannukset	17	12	6
Vuokrat	810	766	833
Palvelujen ostot	8	7	2
Muut erilliskustannukset	3	0	0
Erilliskustannukset yhteensä	838	785	846
Tukitoimintojen kustannukset	18	9	11
Poistot	0	0	0
Korot	0	0	0
Muut yhteiskustannukset	4	3	1
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	22	12	13
Kokonaiskustannukset yhteensä	860	797	859
KUSTANNUSVASTAAVUUS			
Tuotot-kustannukset, euroa	842	770	408
Kustannusvastaavuus-%	198 %	197 %	147 %

Museoviraston maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus sekä yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus on laskettu kustannusvastaavuuslaskelmien avulla. Suoritetuotanto perustuu lakiin Museovirastosta 282/2004, Valtioneuvoston asetukseen Museovirastosta 407/2004, valtion maksuperustelakiin 150/1992, valtion maksuperusteasetukseen 211/1992, lakiin valtion talousarviosta 423/1988, asetukseen valtion talousarviosta 1243/1992, muinaismuistolakiin 295/1963, lakiin kulttuuriesineiden maastaviennin rajoittamisesta 115/1999, lakiin viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999 ja Opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseen Museoviraston suoritteiden maksullisuudesta vuosina 2022-2023 1080/2021. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat on laadittu Valtiokonttorin määräystä VK/99662/00.00.00.01/2022 maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelman laatimisesta noudattaen. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma on laadittu Valtiokonttorin määräystä VK/1077/00.01/2014 yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelman laatimisesta noudattaen.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat vuodelta 2023 on esitetty maksuperustelain mukaisista muista suoritteista yhteensä sekä erityislakien mukaisista suoritteista pääsymaksuista ja vuokraustoiminnasta, koska näiden osa-alueiden tuotot olivat vähintään 1 miljoonaa euroa (Valtiokonttorin määräys VK/99662/00.00.00.01/2022). Lisäksi on laadittu julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuuslaskelma, jonka tuloksia on esitelty lyhyesti, mutta laskelmaa ei ole esitetty toimintakertomuksessa, koska suoritteiden tuotot olivat alle 1 miljoonaa euroa. Muista suoritteista on laadittu erilliset kustannusvastaavuuslaskelmat muinaismuistolain 15 §:n mukaisista suoritteista ja muista liiketaloudellisista suoritteista, joiden tuloksia on esitelty lyhyesti. Muinaismuistolain 15 §:n mukaisten suoritteiden tuotot olivat alle 1 miljoonaa euroa, joten laskelmaa ei ole esitetty toimintakertomuksessa. Muiden liiketaloudellisten suoritteiden laskelmaa ei ole esitetty toimintakertomuksessa, koska se koostuu useista eri suoritteista, joista yksittäisten suoritteiden tuotot eivät ylitä 1 miljoonaa euroa ja toimintakertomuksessa on jo esitetty kustannusvastaavuuslaskelma muista suoritteista yhteensä. Laskelmat eivät sisällä tuottoja elinkeinoelämälle tarjottavasta media- ja imagohyödyistä.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmissa tuotot ja kustannukset on laskettu kirjanpidon tilinpäätöstietojen tai käytetyn työajan perusteella. Maksullisen toiminnan osuus oli 12,26 % viraston kokonaistyöajasta. Maksullisen toiminnan osuus on hieman laskenut verrattuna edelliseen vuoteen, jolloin sen osuus oli 12,97 %. Laskentaperusteet ovat pysyneet pääosin ennallaan. Laskentaperusteet on esitetty laskelmien liitetiedoissa. Museoviraston maksullisen toiminnan kustannusvastaavuudelle ei ole asetettu tulostavoitteita.

Julkisoikeudelliset suoritteet

Maksuperustelain mukaisista julkisoikeudellisista suoritteista on laadittu kustannusvastaavuuslaskelma, joka sisältää tutkimusluvut, kajoamisluvat, maastavientiluvat ja kirjaston julkisoikeudelliset suoritteet. Laskelmaa ei ole esitetty toimintakertomuksessa, koska osa-alueen tuotot olivat alle 1 miljoonaa euroa. Julkisoikeudellisten suoritteiden maksullisen toiminnan tuotot olivat 0,025 miljoonaa euroa. Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset olivat 0,042 miljoonaa euroa. Suurimpana eränä kustannuksista olivat henkilöstökustannukset 0,027 miljoonaa euroa. Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuudeksi muodostui -0,017 miljoonaa euroa ja kustannusvastaavuusprosentiksi 60 %.

Muut suoritteet

Maksuperustelain mukaisista muista suoritteista yhteensä on esitetty kustannusvastaavuuslaskelma, joka sisältää vuosien 2023 ja 2022 osalta muinaismuistolain 15 §:n mukaiset suoritteet ja muut liiketaloudelliset suoritteet sekä vuoden 2021 osalta pääsymaksut, vuokraustoiminnan ja muut liiketaloudelliset suoritteet. Muiden suoritteiden kustannusvastaavuuslaskelmassa maksullisen toiminnan tuotot olivat 2,76 miljoonaa euroa. Eniten maksulliseen toimintaan kohdistuvia tuottoja kertyi kokoelmalveluista 0,998 miljoonaa euroa, muinaismuistolain mukaisista suoritteista 0,62 miljoonaa euroa, museokauppatoiminnasta 0,59 miljoonaa euroa ja opastuksista 0,15 miljoonaa euroa. Vuoteen 2022 verrattuna maksullisen toiminnan tuotot pysyivät samalla tasolla. Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset olivat 4,90 miljoonaa euroa. Suurimpana eränä kustannuksista olivat vuokrat 2,25 miljoonaa euroa. Vuoteen 2022 verrattuna kokonaiskustannukset vähenivät 0,96 miljoonaa euroa eli 16,4 %. Muiden suoritteiden kustannusvastaavuudeksi muodostui -2,14 miljoonaa euroa. Vuoteen 2022 verrattuna kustannusvastaavuus on parantunut 0,98 miljoonaa euroa ja vuoteen 2021 verrattuna parantunut 1,73 miljoonaa euroa. Muiden suoritteiden kustannusvastaavuusprosentiksi muodostui 56 %. Kustannusvastaavuusprosentti on vuoteen 2022 (47 %) verrattuna noussut ja vuoteen 2021 (58 %) verrattuna hieman laskenut.

Muista suoritteista muinaismuistolain 15 §:n mukaisista suoritteista on laadittu oma kustannusvastaavuuslaskelma. Laskelmaa ei ole esitetty toimintakertomuksessa, koska osa-alueen tuotot olivat alle 1 miljoonaa euroa. Laskelma on esitetty tilinpäätöksen liitetiedoissa liitteenä 18 Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista. Muinaismuistolain 15 §:n mukaisten suoritteiden maksullisen toiminnan tuotot olivat 0,62 miljoonaa euroa. Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset olivat 0,62 miljoonaa euroa. Muinaismuistolain 15 §:n mukaisten suoritteiden kustannusvastaavuudeksi muodostui 0,001 miljoonaa euroa ja kustannusvastaavuusprosentiksi 100,2 %.

Muista suoritteista muista liiketaloudellisista suoritteista on laadittu oma kustannusvastaavuuslaskelma. Laskelmaa ei ole esitetty toimintakertomuksessa, koska se koostuu useista eri suoritteista, joista yksittäisten suoritteiden tuotot eivät ylitä 1 miljoonaa euroa ja toimintakertomuksessa on jo esitetty kustannusvastaavuuslaskelma muista suoritteista yhteensä. Muiden liiketaloudellisten suoritteiden maksullisen toiminnan tuotot olivat 2,13 miljoonaa euroa. Maksullisen toiminnan

kokonaiskustannukset olivat 4,28 miljoonaa euroa. Suurimpana eränä kustannuksista olivat vuokrat 2,24 miljoonaa euroa. Muiden liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuudeksi muodostui -2,14 miljoonaa euroa ja kustannusvastaavuusprosentiksi 50 %.

Erityislakien mukaiset suoritteet

Erityislakien mukaisista suoritteista pääsymaksuista on esitetty oma kustannusvastaavuuslaskelma. Pääsymaksujen maksullisen toiminnan tuotot olivat 3,63 miljoonaa euroa. Eniten pääsymaksutuottoja kertyi Kansallismuseosta 1,41 miljoonaa euroa, Hämeen linnasta 0,71 miljoonaa euroa, Olavinlinnasta 0,50 miljoonaa euroa, Suomen merimuseosta 0,33 miljoonaa euroa ja Seurasaaren ulkomuseosta 0,14 miljoonaa euroa. Vuoteen 2022 verrattuna maksullisen toiminnan tuotot kasvoivat 0,65 miljoonaa euroa eli 21,6 %. Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset olivat 5,09 miljoonaa euroa. Suurimpana eränä kustannuksista olivat vuokrat 2,76 miljoonaa euroa. Vuoteen 2022 verrattuna kokonaiskustannukset kasvoivat 1,49 miljoonaa euroa eli 41,2 %. Pääsymaksujen kustannusvastaavuudeksi muodostui -1,46 miljoonaa euroa ja kustannusvastaavuusprosentiksi 71 %. Kustannusvastaavuusprosentti on vuoteen 2022 (83 %) verrattuna selvästi laskenut ja vuoteen 2021 (68 %) verrattuna hieman noussut.

Erityislakien mukaisista suoritteista vuokraustoiminnasta on esitetty oma kustannusvastaavuuslaskelma. Vuokraustoiminnan maksullisen toiminnan tuotot olivat 1,70 miljoonaa euroa. Eniten vuokraustoiminnan tuottoja kertyi Turun linnasta 1,05 miljoonaa euroa, Olavinlinnasta 0,19 miljoonaa euroa, Kansallismuseosta 0,17 miljoonaa euroa ja Hämeen linnasta 0,11 miljoonaa euroa. Vuoteen 2022 verrattuna maksullisen toiminnan tuotot kasvoivat 0,14 miljoonaa euroa eli 8,6 %. Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset olivat 0,86 miljoonaa euroa. Suurimpana eränä kustannuksista olivat vuokrat 0,81 miljoonaa euroa. Vuoteen 2022 verrattuna kokonaiskustannukset kasvoivat 0,06 miljoonaa euroa eli 7,9 %. Vuokraustoiminnan kustannusvastaavuudeksi muodostui 0,84 miljoonaa euroa ja kustannusvastaavuusprosentiksi 198 %. Kustannusvastaavuusprosentti on vuoteen 2022 (197 %) verrattuna hieman noussut ja vuoteen 2021 (147 %) verrattuna selvästi noussut.

1.4.3. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

YHTEISRAHOITTEISET HANKKEET VUONNA 2023	
HANKKEEN NIMI	KUVAUS
Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamat projektit	
OKM; Kulttuurimatkailun kehittäminen	Kulttuurimatkailun kehittämiseen ja kulttuurimatkailun edellytysten vahvistamiseen kulttuurimatkailutoimien toimeenpanon keinoin liittyvä hanke
OKM; Digitaalinen kulttuuriperintötieto 2022	Museoalan digitoinnin laadun kehittämiseen ja digitoinnin laatuohjauksen laatimiseen liittyvä hanke
OKM; Maailmanperintökohteiden 3D mallintaminen	Maailmanperintökohteiden 3D mallintamiseen liittyvä hanke
Muiden valtion kirjanpitoyksiköiden rahoittamat projektit	
UM; LIVIND	Elävää aineetonta kulttuuriperintöä Pohjoisen ulottuvuuden alueella kestävä kehityksen periaatteiden mukaisena voimavarana kehittävä yhteistyöhanke
UM; LIVIND II	Elävää aineetonta kulttuuriperintöä Pohjoisen ulottuvuuden alueella kestävä kehityksen periaatteiden mukaisena voimavarana kehittävä yhteistyöhanke
EU-projektit	
EU; MOI! Museums of Impact	Museoviraston koordinoima, Luova Eurooppa -ohjelmasta rahoitettu yhteistyöhanke, jossa kehitetään museoiden eurooppalaista arviointimallia.
Yhdistysten ja säätiöiden rahoittamat projektit	
Konstsamfundet; HBL kokoelman haltuunotto	Konstsamfundetin rahoituksella toteutettava Hufvudstadsbladetin kuva-arkiston muutto- ja haltuunottohanke, johon sisältyy pilottina lasinegatiivien konservointi-, luettelointi- ja digitointiprojekti sekä arkistokortistojen digitointi.

Yhteisrahoitteisesta toiminnasta on laadittu kustannusvastaavuuslaskelma. Laskelmaa ei ole esitetty toimintakertomuksessa, koska viraston saama ja varainhoitovuodelle jaksotettu rahoitus oli alle 1 miljoonaa euroa (Valtiokonttorin määräys VK/1077/00.01/2014). Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot olivat 0,40 miljoonaa euroa. Tuotoista suurimman erän muodosti muilta valtion virastoilta saatu rahoitus 0,27 miljoonaa euroa. Yhteisrahoitteisen toiminnan kokonaiskustannukset olivat 0,54 miljoonaa euroa. Suurimpana eränä kustannuksista olivat henkilöstökustannukset 0,25 miljoonaa euroa. Yhteisrahoitteisen toiminnan omarahoitusosuudeksi muodostui -0,14 miljoonaa euroa ja omarahoitusosuudeksi prosentteina 74 %. Yhteisrahoitteinen toiminta on osaltaan mahdollistanut viraston strategisten tavoitteiden saavuttamista.

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmassa tuotot ja kustannukset on laskettu kirjanpidon tilinpäätöstietojen tai käytetyn työajan perusteella. Laskentaperusteet ovat pysyneet pääosin ennallaan. Laskentaperusteet on esitetty laskelman liitetiedoissa. Museoviraston yhteisrahoitteisen toiminnan omarahoitusosuudelle ei ole asetettu tulostavoitteita.

1.5. Tuotokset ja laadunhallinta

Valtion talousarviossa 2023 Museovirastolle on asetettu kolme tuotos- ja laadunhallinnan tulostavoitetta. Lisäksi Museoviraston tulossopimuksessa 2020–2023 on virastolle asetettu hallinnonalan strategisia tavoitteita tukevia tulostavoitteita, jotka sijoittuvat tulosprismassa tuotosten ja laadunhallinnan alueelle. Taulukot on kokonaisuudessaan esitetty luvussa 1.2. Tuloksellisuus. Lisäksi tulossopimuksen mittariliitteessä on lukuun sijoittuvia tuotos- ja laadunhallinnan mittareita.

Tavoitteiden toteutuman lisäksi raportoidaan muut tärkeimpien suoritteiden lukumäärät ja vertailutiedot palvelukokonaisuuksien mukaan. Museoviraston toiminnan luonteen vuoksi kaikkia tuotettuja palveluja ei voida ilmoittaa lukumäärinä, joten raportoinnissa on myös käytetty soveltuvia sijaissuureita.

1.5.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Kokoelmat ja kohteet

		2020	2021	2022	2023
Kokoelmien kartuttaminen	Kpl				
- Suomen kansallismuseon kokoelmat		3625	943	813	683
- arkeologian esinekokoelmat (päänumero)		401	656	932	1 612
- kuvakokoelmat (kuva)		115 000	3 460 000	400 000	n. 1 000 000
- kirjakokoelmat (nidettä)		14 619	2 008	3 471	360
Kokoelma- ja kuvapalvelut					
SKM:n esinelainat	Esinettä				822
Kuvapalvelut / tilausten lukumäärä	Lkm	880	326	320	226
Kirjaston kävijät	Lkm	2 106	1 737	2 203	1 984
Lainat Museoviraston kirjastosta	Kpl	n. 24 000	21 436	27 090	28 021
Sähköiset aineistot	Kpl				
Sähköisesti luetteloitujen objektien saatavuus Finnassa	Kpl	266 225	310 849	353 994	378 875
Suojeltujen kohteiden (kiinteä mj) kokonaismäärä muinaisjäänösrekisterissä		34 149	35 157	36 551	37 35
- Muinaisjäänösrekisterin uudet kohteet		2 569	2 614	3 307	3 648
- Muinaisjäänösten aluerajaukset, kokonaismäärä		23 876	25 831	27 854	31 418
Rakennusperintörekisteri, kohteiden kokonaismäärä		3 080	3 095	3 098	3 105
Hankerekisteri, arkeologisten hankkeiden kokonaismäärä		7 387	7 647	7 909	8 453
Digitoitujen tutkimusaineistojen katselukerrat		141 459	140 554	291 479	178 815

○ Kokoelmien kartuttaminen

Suomen kansallismuseon kokoelmat ovat karttuneet hallitusti. Kokoelmiin otettiin kokoelmastrategian kriteerien mukaisesti 683 uutta esinettä, ja kokoelmista poistettiin 304 esinettä. Merkittävimmät kartuntaerät tulivat Suomen merimuseon kokoelmiin (262 esinettä, josta valtaosa meriarkeologista aineistoa) ja numismaattisiin kokoelmiin (143

esineitä, sisältäen mm. laajan Langinkoski-seuran kokoelmalahjoituksen). Orimattilan keskusvarastosta siirrettiin Kokoelma- ja konservointikeskukseen 31 446 esinettä.

Arkeologisissa kokoelmissa kansalaislöytöjen kertyminen jatkui vilkkaana. Uusia päänumeroita avattiin 1 612, mikä oli merkittävästi enemmän kuin edellisenä vuonna.

Kuvakokoelmien kokoelmat karttuivat kokoelmapolitiikan mukaisesti yhteensä 1 miljoonalla objektilla. Lehtikuvaaja ja kuvajournalisti Seppo Saveksen kokoelma kattoi tästä määrästä valtaosan, muiden uusien kokoelmien määrä oli yhteensä muutamia tuhansia. Kokoelmia digitoitiin yhteensä 7 000 kuvaa, joiden lisäksi uutta kuvallista aineistoa tuotettiin valo- ja videokuvaamalla erityisesti nykydokumentoinnissa.

Kirjaston kokoelmat karttuivat kokoelmapolitiikan mukaisesti. SIHA-hankkeessa keskityttiin käsikirjastojen läpikäyntiin ja poistoihin, joten kokoelman niteiden kokonaiskartunta jäi pieneksi (360 kpl).

○ Kokoelma- ja kuvapalvelut

Suomen kansallismuseo toimitti vuoden aikana 20 lainaa, yhteensä 822 esinettä, muille museoille sekä tutkimuksiin. Lisäksi kaksi lainakokonaisuutta, yhteensä 95 esinettä, toimitettiin ulkomaisiin museoihin ja näyttelyihin. Yksi keskiaikainen veistos oli Tallinnassa Niguliste museumin "Michel Sittow in the North? Altarpieces in Dialogue" -näyttelyssä, ja Leidenin Rijksmuseum van Oudhedenin "The Netherlands in the middle of the Middle Ages" -näyttelyyn lainattiin lyijysinetti ja rahoja.

Kirjaston kävijä- sekä lainausmäärät pysyivät suunnilleen edellisvuosien tasolla, sen sijaan uusintojen määrä lisääntyi. E-kirjalainojen määrä pysyy tasaisena, määrässä ei ole kasvutavoitetta. Siirto- ja haltuunottohankkeen vuoksi kirjaston toiminnan mainostamiseen ja edistämiseen ei pystytty panostamaan edellisvuosien tasolla.

Kuvapalveluiden tilausten määrään vaikutti Sturenkadun asiakaspalvelun sulkeminen siirtohankkeen vuoksi.

○ Sähköiset aineistot ja rekisterit

Digitoitujen kokoelmia ja aineistoja avattiin verkkopalveluihin suunnitellusti ja asetetut tavoitteet ylitettiin. Kokoelmia katsottiin Finnasta ja Museoviraston omien näkymien kautta 1,85 miljoonaa kertaa.

Kulttuuriympäristön rekisterit täydentyvät Museoviraston ja osin myös alueellisten vastuumuseoiden työnä. Muinaisjäännösrekisterin tietosisällön laatua kohennettiin järjestelmällisesti edellisenä vuonna laaditun esiselvityksen pohjalta. Kohteiden määrän kartunta oli 3 648. Aluerajausten määrä kasvoi merkittävästi ja lisäksi esimerkiksi linkityksiä tutkimusraportteihin tehtiin yli 2 700 kpl. Myös kohteiden perus- ja tutkimustietoja päivitettiin merkittävä määrä. Lisäksi tarkennettiin historiallisen ajan kohteiden ajoitustietoja ja tutkittiin tehokasta tapaa jatkaa tarkentamista. Rakennusperinnön rekisteritietojen täydentäminen on volyymiltaan pienempää.

Tutkimusaineistojen katselukerrat laskivat yli 100 000 kerralla edellisvuodesta. Vuoden 2022 lukemissa oli todennäköisesti seurantatekniikan ongelmista johtuva virhe, joten luvut eivät ole vertailukelpoisia.

Sisällöntuotanto

Näyttelyt ja yleisötoiminta		2020	2021	2022	2023
Näyttelyt	Kpl				
- Museoviraston tuottamat näyttelyt		8	4	7	4
- Museoviraston yhteisnäyttelyt			1	2	
Museoiden ja linnojen näyttelyiden kävijät	Lkm	495 486	342 507	500 165	647 787
Yleisötapahtumien* lukumäärä	Lkm	6 495	5 454	8 193	8 592
Yleisötapahtumien osanottajamäärä	Henk	154 656	136 925	225 400	199 635

*Yleisötapahtumat: opastukset, työpajat ja muut yleisötapahtumat yhteensä.

Suomen kansallismuseon kohteisiin tehtiin yhteensä 781 363 vierailua, josta 647 787 (82 %) näyttelyvierailuja ja loput mm. tapahtumien ja muiden palveluiden asiakkaita. Tulos oli museoperheen kaikkien aikojen kävijäennätys. Edellinen ennätys tehtiin ennen korona-pandemiaa 2019, jolloin kävijöitä oli 762 481 (näyttelyvierailuja 585 637). Kohteiden yhteenlaskettu kokonaiskävijämäärä kasvoi 182 600 henkilöllä vuodesta 2022. Lokakuussa lisärakennus- ja peruskorjaushankkeen vuoksi suljetun Kansallismuseon vuosi jäi lyhyeksi, mutta museon käyntimäärä 224 605 ylitti silti viiden viimeisen koko vuoden kävijämäärät. Viimeisenä aukioloviikonloppuna Kansallismuseo pidettiin yhtä mittaa avoinna 48 tuntia, jona aikana Kansallismuseossa vieraili noin 19 200 kävijää. Kyseessä on museon historian vilkkain viikonloppu.

Hämeen linnassa vierailien määrä, 122 068, on linnan 2000-luvun ennätys - tätä enemmän kävijöitä on ollut viimeksi vuonna 1997. Myös linnan alueella sijaitsevassa Vankilamuseossa tehtiin uusi ennätys, 39 587 kävijää. Suomen merimuseon kokonaiskävijämäärä ylitti 150 000 rajan, kun edeltävänä vuonna kävijöitä oli 113 800. Roima nousu johtuu erityisesti museon Pako Pompejista -näyttelystä, joka kasvatti näyttelykävijöiden määrää peräti 47 prosentilla. Myös Olavinlinnan 128 100 kävijää toi nousua viime vuoteen, vaikka venäläisten matkailijoiden puuttuminen näkyikin kävijämäärissä juuri Olavinlinnassa. Hvitträskin kävijämäärä kasvoi noin 30 %, Tamminiemen noin 23 %, Langinkosken noin 17 % ja Seurasaaressa noin 9 %.

Suomen kansallismuseo tuotti vuonna 2023 yhteensä 4 uutta vaihtuvaa näyttelyä eri puolilla olevissa kohteissaan: "Kesyttön taide" Kansallismuseossa, "Pako Pompejista" Suomen merimuseossa, "Metsien kuninkaalliset" Hämeen linnassa sekä "Ateljee-elämää" Hvitträskissä. Näyttelyohjelmisto päättyi Kansallismuseossa jo lokakuussa museon sulkeutuessa rakennushankkeiden johdosta. Erilaisia yleisötapahtumia, työpajoja ja opastuksia järjestettiin yhteensä 8592 kpl, niihin osallistui 199 635 henkilöä. Kansallismuseon viimeisenä avoinnaoloviikonloppuna museossa tarjottiin ohjelmaa ympäri vuorokauden. 48 tunnin aikana museossa vieraili yli 19 000 vierasta. Kohteissa järjestettyjen tilaisuuksien lisäksi toteutettiin virtuaalista ohjelmistoa, kaikkiaan 12 kpl ja niissä oli 14 481 osallistujaa. Hämeen linnasta ja Kansallismuseosta toteutettiin virtuaalinäyttelyä, joissa oli kävijöitä yhteensä 1 212 henkilöä.

Museovirasto toteutti ympäristöministeriön tilauksesta esiselvityksen kulttuuriympäristön VAT-inventointien kehittämistä. Meriarkeologian historiaa kartoittava Meren arkeologiaa - seikkailusta tieteksi -teos julkaistiin syksyllä 2023. Kulttuuriympäristötyö ja kestävyys -hankkeessa julkaistiin alan kansainvälisiä linjauksia analysoiva raportti.

Ohjaaminen ja tuki

Ohjaaminen ja tuki		2020	2021	2022	2023
Asiantuntija- ja sidosryhmätilaisuuksien osallistujamäärä	Kpl	4 536	5 132	5 360	7 011

Museoviraston ja Suomen kansallismuseon järjestämiin asiantuntija- ja sidosryhmätilaisuuksiin osallistuneiden määrä kasvoi. Verkossa pidetyt Museoalan Teemapäivät keräsivät yli 900 osanottajaa kolmeen eri tapahtumaan.

Kulttuuriympäristöaiheisiin keskittyneiden tapahtumien osallistujamäärä kasvoi merkittävästi vuonna 2023 (2001:stä 2564:ään). Vuosittain järjestettävien alan keskeisten tapahtumien, kuten Arkeologisten kenttätöiden esittelypäivien ja Valtio restauroi -seminaarin ohella merkittävän osallistujamäärän keräsivät myös Haagin yleissopimuksen ja kulttuuriympäristön VAT-inventointien esiselvityksen tiedotustilaisuus. Erityisen aktiivista oli myös meriarkeologian ja vesien kulttuuriperinnön tapahtuma- ja koulutustoiminta.

Viranomaispalvelut

Viranomaispalvelut		2020	2021	2022	2023
Käsitellyt valtionavustukset, kpl	Kpl	921	974	1076	1025
Rekisteröityjen asioiden määrä	Lkm	3 597	3 297	3 681	3 694
- joista kulttuuriympäristön ratkaistavia viranomaisasioita	Lkm	ei saatavilla	ei saatavilla	ei saatavilla	1 715
Arkeologisiin kokoelmiin lunastettujen esineiden määrä	Lkm	57	119	292	242

Rekisteröintimerkinnot ja asiakirjat ovat pääsääntöisesti ajan tasalla. Rekisteröityjen asioiden määrä on pysynyt samalla tasolla vuoteen 2022 verrattuna. Asioiden rekisteröimisen viive on pysynyt 0–1 vuorokauden tasolla.

Kokonaisuudessaan asiakirjojen määrä vuonna 2023 oli noin 25 621 kpl – luku ei ole täysin vertailukelpoinen uuden asiahallintajärjestelmän käyttöönoton takia, mutta ero edelliseen vuoteen ei ollut merkittävä.

Arkeologisissa kokoelmissa jatkettiin SIHA-hankkeen resurssillisän ansiosta muinaismuistolain mukaisten muinaisesineiden lunastuspäätösten tekemistä. Lunastuspäätöksiä tehtiin 242 kpl ja niiden yhteissumma oli 19 565 euroa. Esineiden kajoavaan tutkimukseen haettavia tutkimuslupia myönnettiin 31 kpl.

Muinaismuistolain mukaisia kajoamislupia käsiteltiin vuoden 2023 aikana 10 kpl. Keskimääräinen käsittelyaika oli 71 vuorokautta, ilman kahta erityisen monimutkaista tapausta 57 vuorokautta (tavoite 60 vrk). Arkeologisten kohteiden tutkimusluvut sekä niihin liittyvien raporttien seuranta ovat edelleen merkittävä osa kulttuuriympäristön viranomaistyötä. Tutkimuslupia ratkaistiin 219, käsittelyajan ollessa keskimäärin 18 vuorokautta (tavoite 30 vrk). Tutkimusluvista 186 kpl käsiteltiin alle 30 päivän tavoiteajan, 103 kpl on käsitelty 7 vuorokauden sisällä.

Maankäytön suunnitteluun liittyvä työ säilyi edellisvuoden tasolla keskittyen maakuntakaavoitukseen, joihinkin erityishankkeisiin ja valtion rakennusperinnön hankkeisiin sekä alueellisten vastuumuseoiden tukeen. Kaavoitusta koskevia asioita avattiin asiahallinnassa edellisvuotta enemmän, 189 kpl, ja ratkaistiin 172 kpl, keskimääräisen käsittelyajan ollessa 46 vrk (30 päivän tavoiteajassa ratkaistiin 105, seitsemässä päivässä 50 kpl).

Rakennussuojeluasioita ratkaistiin 35, mikä on merkittävästi edellisvuotta enemmän. Myös keskimääräinen käsittelyaika lyheni selvästi. Lukuihin voi vaikuttaa muutokset laskutavassa, koska asiahallinnan järjestelmä vaihtui vuonna 2023.

1.5.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Museoviraston asiakkaita ovat kansalaiset, viranomaiset, päätöksentekijät, tutkimuslaitokset, tiedeyhteisö, museot sekä yritykset ja yhteisöt. Toimintaympäristön muutos on tuonut virastolle yhä enemmän myös kansainvälisiä asiakkaita. Asiakassuhteiden luonne vaihtelee monen tyyppisten palvelujen tarjoamisesta yhteistyöhön ja kumppanuuksiin.

Museoviraston toiminnan palvelukykyä ja laatua voidaan tarkastella sekä niitä osoittavien mittareiden avulla että arvioimalla eri palveluiden merkitystä asiakkaille. Tulossopimukseen liittyvät tiedot on esitetty kokonaisuudessaan luvussa 1.2. Tuloksellisuus. Museoviraston tarjoamia palveluita ovat Kokoelmat ja kohteet, Sisällöntuotanto, Tietojärjestelmät, Ohjaus ja tuki sekä Viranomaispalvelut. Lisäksi palvelukykyä ja laatua tukevat Sisäiset palvelut.

Palvelukyvyn ja laadunhallinnan arviointi palvelukokonaisuuksien näkökulmasta

Kokoelmat ja kohteet

Museovirasto huolehtii kansallisesti merkittävän kulttuuriperinnön säilyttämisestä, kartuttamisesta, tutkimuksesta ja sitä koskevan tiedon ylläpidosta. Kulttuuriperintöä ovat mm. Suomen kansallismuseon esinekokoelmat, Museoviraston arkisto, kirjasto, kuvakokoelmat, arkeologiset kokoelmat sekä

arkeologiset kohteet ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakennukset. Kulttuuriperintö on asiakkaiden käytettävissä sekä paikallisesti että verkon kautta hyvin hoidettujen kokoelmien ja kohteiden sekä niihin liittyvien palvelujen kautta.

Tulostavoite	Toteutuma 2020	Toteutuma 2021	Toteutuma 2022	Tavoite / arvio 2023	Toteutuma 2023	Tietolähde
Objektien katselumäärät Finna-palvelussa, kpl	947 311	1 939 477	1 387 063	1 500 000	1 815 968	Finnan käyttäjätilastot ARTIn M- asemalla
Sähköisesti luetteloitujen objektien saatavuus Finna-palvelussa, kpl	266 225	310 846	353 994	345 000	378 875	Finna.fi-organisaation aineistot (Museovirasto + Kansallismuseo)

Tulossopimuksen mittarit: Palvelukyky ja laatu

Tavoite/toimenpide sekä mittarit	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite ja toteutuma	Tietolähde
Tavoite 1 Museovirasto tarjoaa asiakaslähtöisiä palveluita ajantasaisesti.						
Toimenpide						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite ja toteutuma	
Eselainojen käsittelyaika, vrk	Toteuma 108 Tavoite 48	Toteuma 97 Tavoite 40	Toteuma 119 Tavoite 140	Toteuma 70 Tavoite 180	Toteuma 143 Tavoite 180	SALAMA

Digitoituja kokoelmia ja aineistoja avattiin verkkopalveluihin suunnitellusti ja asetetut tavoitteet ylitettiin. Kokoelmia katsottiin finna.fi:stä ja Museoviraston omien näkymien kautta 1,85 miljoonaa kertaa. Museoviraston aineistot ovat edelleen Finnan suosituinta aineistoa. Huimat käyttökerrat kertovat aineiston kiinnostavuudesta ja kokoelmatyön vaikuttavuudesta. Asiakastytyväisyys Museoviraston Finna-näkymiin on myös erittäin hyvä. Vuonna 2023 käynnistyi laaja digitoinnin kehittämishanke, jossa kehitetään digitointiprosessien lisäksi tarvittavia työkaluja. Osana hankkeen toteuttamista Museovirasto oli aktiivinen uuden TAKO Tech -verkoston käynnistämisessä ja koordinoinnissa.

Saatavuuden lisääminen ja yleisöjen osallisuus ovat olleet tärkeänä painopisteenä Suomen kansallismuseon kokoelmatoiminnassa. Kokoelmatyötä ja kokoelmiin liittyviä ajankohtaisia teemoja on avattu yleisöille sosiaalisen median kanavissa viikoittain. Kansalaiset, yhteisöt ja toimijat ovat osallistuneet kokoelmien määrittelyyn, ja yhteisöjen kanssa tehtävää kokoelmatyötä on kehitetty mm. Helsingin yliopiston etnologian oppiaineen kanssa. Suomen

kansallismuseo käynnisti yhteistyössä Mixed Finns ry:n kanssa Moninainen suomalaisuus -pilottiprojektin, jossa tutkitaan ja dokumentoidaan kulttuurisesti moninaista suomalaisuutta.

Kansainvälinen verkostoituminen on ollut keskeinen osa Suomen kansallismuseon kokoelmatyötä ja sen kehittämistä. Saamelaiskokoelmien palautusprosessista pidettiin kaksi kansainvälistä esitystä, yksi Unescon Etelä-Afrikan aluetoimiston järjestämässä symposiumissa "Southern African Liberation Movement Heritage: Museums and Cultural Centers as Places of Learning" ja toinen Italian Toscanan osallistavien museoiden verkoston seminaarissa "Freedom is Participation".

Yhteistyötä repatriaatioiden käytäntöjen edistämiseksi jatkettiin USA:n valtion koordinoimassa verkostossa, jonka tavoite on edistää kulttuuriomaisuuden palauttamista Pohjois-Amerikan alkuperäiskansoille. Suomen kansallismuseo osallistui asiantuntijaesitelmin myös mm. ICOMin konservointikomitean ICOM-CC:n meriarkeologisen aineiston konservointia käsitteleviin seminaareihin Espanjassa ja Saksassa (ISCUA).

Suomen kansallismuseon kokoelmapalveluissa asiakkaiden kokoelmapalvelut olivat muuttohankkeiden takia koko vuoden suljettuna. Vain aiemmin tulleet lainapyynnöt käsiteltiin, mutta uusia ei otettu vastaan. Laskennallinen käsittelyaika piteni, mutta alitti tavoitteen. Esinelainoissa asiakkaan laadukkaaseen palveluun vaikuttaa moni tekijä käsittelyajan lisäksi.

Parhaillaan meneillään oleva Museoviraston kokoelmien siirto- ja haltuunottohanke (SIHA) tuotti merkittäviä tuloksia, joilla jatkossa tuetaan entistä sujuvampaa ja laadukkaampaa kokoelmatyötä sekä sisäisesti että ulkoisille asiakkaille. Työtä tehtiin neljässä osaprojektissa.

Arkiston osaprojektissa keskeisinä tuloksina oli Yksä-järjestelmän hankinta ja järjestelmän käyttöönottoprojektin käynnistäminen, arkiston piirustuksien digitoiminen ostopalveluna (18 000 kpl) sekä asiakirja-aineiston käsittely (447 hyllymetriä). Yksä on arkistoalan standardien mukainen palvelu, joka mahdollistaa arkistoaineistojen asianmukaisen hallinnan ja tietopalvelun toteuttamisen. Arkistopalvelun käyttöönotto parantaa Museoviraston arkiston aineistojen käytettävyyttä ja saatavuutta merkittävästi.

Arkeologisten kokoelmien osaprojektissa jatkettiin aineistojen luettelointia ja pakkaamista. Logistiikkajärjestelmä Muskatti ja siihen liittyvä viivakooditus otettiin käyttöön myös arkeologisille aineistoille. Digitoiminta tehtiin resurssien puitteissa. Ensimmäiset esine-erät päästiin muuttamaan Kokoelmakeskukseen. Keskusvarastolla säilytetyt Kansainvälisen Nuubian retkikunnan esineet sekä muut siellä olleet aineistot käsiteltiin ja siirrettiin Kokoelmakeskukseen. Asbestikeramiikan käsittelymenetelmät ja -tilat järjesteltiin Sturenkadulle yhdessä Tilapalveluiden kanssa.

Kirjaston osaprojektissa muutettiin kirja-aineistoja Kansallismuseolta Sturenkadulle ja Kokoelmakeskukseen, osin myös Varastokirjastoon. Vuoden aikana tehtiin kokoelman tiivistämistä, niteiden luettelointia ja tietojen päivittämistä tietokantaan.

Arkeologisten kokoelmien vanha esinediaari eli Muinaiskalupäiväkirja migroitiin kokoelmahallintajärjestelmä MuseumPlusRiaan. Hankkeen tuloksena avattiin 1,5 miljoona objektitietuetta, mikä helpottaa merkittävästi aineistojen avaamista jatkossa. Tietojen täydentämisen ja aineistojen digitoiminnan jälkeen tietueet voidaan avata Finnassa kaikkien saataville. Muinaiskalupäiväkirja suljettiin ja siirryttiin käyttämään arkeologisten löytöjen luettelointityökalu Apuria. Apuri hyödyntää monipuolisesti eri järjestelmistä, kuten Ilmoituspalvelu Ilparista saatavaa tietoa ja tehostaa luettelointia.

Metallinetsintäharrastuksen suosio ei näytä laantumisen merkkejä, vaan Ilpari-ilmoitusten ja kokoelmiin toimitettujen löytöjen määrä on edelleen nousussa. Harrastus työllistää Museovirastoa merkittävästi monella osastolla sekä myös alueellisissa vastuumuseoissa. Siirto- ja haltuunottohankkeen puitteissa pystyttiin kuroma umpeen viime vuosilta kertynyttä käsittelyvelkaa. Harrastaja-arkeologian merkitys näkyy toiminnassa vahvana. Vuoden kohokohdaksi nousi jopa vuosisadan löydöksi luonnehdittu Sotkamon hirvenpää. Poikkeuksellisen hieno, merkittävä löytö osoittautui jatkotutkimuksissa paikalliseksi tuotannoksi ja avaa uusia näkökulmia kivikauden suomalaiseen kulttuuriin ja käsityötaitoon.

Kuvakokoelmien ja arkeologisten kokoelmien asiakaspalvelu Sturenkadun toimipisteessä sulkeutui elokuussa, mikä lisäsi käyntejä keväällä. Arkisto jatkoi lakisääteistä tietopalvelua ja myös kirjasto jatkoi toimintaansa normaaliin tapaan. Sulusta tiedottaminen sai aikaan arkeologisissa kokoelmissa tutkimuslupahakemusten ja näyttelylainapyyntöjen ruuhkan. Kiireessä laaditut hakemukset vaativat paljon selvittelyä, joten käsittelyaika venyi tavoitetta huomattavasti pidemmäksi. Myös käyttölupahakemuksia tuli niin monta, että asiakkaita jouduttiin ottamaan vastaan koko syksyn ajan, vaikka uusia hakemuksia ei käsitelty. Fyysisten asiakkaiden määrä säilyi samana kuin edellisenä vuotena, vaikka asiakaspalvelu oli avoinna vain puoli vuotta.

Rakennuttamisessa korostuivat Seurasaaren vaativimmat kohteet. Seurasaaren rakennuskokoelmaa täydentävän kesämökin siirtohankkeen suunnittelu eteni. Virasto ohjasi aiempaan tapaan aktiivisesti Senaatti-kiinteistöjen hallinnoimien museo- ja nähtävyyshankkeidensa restaurointia ja korjauksia, Kansallismuseon peruskorjaus- ja laajennushankkeen ollessa näistä merkittävien.

Sisällöntuotanto

Museovirasto tuottaa ja jakaa kulttuuriperintöä koskevaa tietoa mm. museoiden näyttelyiden, saavutettavien kohteiden, tapahtuma- ja yleisötoiminnan, verkkoaineistojen ja julkaisujen sekä viestinnän avulla. Laadukkaat ja tutkimukseen perustuvat kulttuuriperinnön tieto- ja asiantuntijapalvelut, kulttuuriperintökasvatus sekä muu sisällöntuotanto tarjoavat asiakkaille tietoa ja elämyksellisiä oppimispalveluita.

Lokakuussa lisärakennus- ja peruskorjaushankkeen vuoksi suljetun Kansallismuseon vuosi jäi lyhyeksi, mutta museon käyntimäärä 224 605 ylitti silti viiden viimeisen koko vuoden kävijämäärät. Viimeisenä aukioloviikonloppuna Kansallismuseo pidettiin yhtä mittaa avoinna 48 tuntia, jona aikana Kansallismuseossa vieraili noin 19 200 kävijää. Kyseessä on museon historian vilkkain viikonloppu.

Suomen kansallismuseon ohjelmistolla pyrittiin monin tavoin vahvistamaan yhdenvertaisuutta, moninaisuutta ja kulttuurista vuoropuhelua. Mm. Olavinlinnassa toteutettiin Taidetestaajat-hanke yhteistyössä Kaari ja Roni Martin Companian kanssa. Kirjeitä saaresta -esitys toi eritaustaiset taitelijat yhteen ja nykytaiteen koettavaksi 1500:lle Itä-Suomen yläkoululaiselle. Olavinlinnassa järjestettiin myös Olavinlinna goes Pride -tapahtuma yhteistyössä Savonlinnan Oopperajuhlien kanssa. Yhteistyössä K.H. Renlundin museon kanssa toteutettu, kansainvälistä outsider taidetta esittelevä "Kesytyksen taide" nosti esille marginaalien merkitystä yhteiskunnan voimavarana.

Kansallismuseossa yhteistyössä ukrainalaisyhteisön kanssa toteutettu Vyshyvanka Day eli ukrainalainen perinnepäivä ja pop up -näyttely teki näkyväksi ukrainalaisen kulttuurin elinvoimaa. Yhteistyöhankkeessa Unicefin kanssa toteutettiin ukrainalaisyhteisön lasten ja nuorten työpajoja ja tapahtuma, joista syntyi Pieniä tarinoita lapsille ja Pieniä tarinoita nuorille -teos sekä televisio-ohjelma.

Helsingin kaupungin koordinoima Kulttuurin kummilapset -projekti käynnistyi kesällä tapahtumaviikolla Kansallismuseossa, ja jatkui työpajoina kaupungin leikkipuistoissa.

Valtakunnallisuus ja kansainvälisyys näkyi monin tavoin Suomen kansallismuseon ohjelmistoissa. "Kesytyksen taide" nosti K.H. Renlundin museon merkittävän kansainvälisen lahjoituskokoelman ensi kertaa esille tässä laajuudessaan. Suomen merimuseon Kotkaan tuotu, Australiassa ja Euroopan maissa esillä ollut italialaisen Exponan tuottama "Pako Pompejista" nousi Merimuseon kaikkien aikojen suosituimmaksi näyttelyksi. Myös Hämeen linnan Metsien kuninkaalliset kuuluu linnan suosituimpiin näyttelyihin ja se sai hyvin näkyvyyttä mediassa etenkin, kun Kuusamosta löytynyt kivikautinen hirvenpääase saatiin tuoreeltaan esille. Suomen kansallismuseon tuottama Merimonsterit -näyttely lähti kiertoon Ahvenanmaan merimuseoon.

Uusi kansallinen -hankkeessa valmisteltiin uudistuvan ja laajenevan museon toimintamallia - luotiin palvelumuotoilun tavoitteet vierailukokemukselle, uudet tilakonseptit, toiminnan vuosikenaariot, tuotantomallin ja prosessien kuvauksia sekä laadittiin saavutettavuuskartoitus. Uudistuvan ja laajenevan kansallismuseon toimintaa valmisteltiin yhteistyössä yleisöjen ja kumppaneiden kanssa. Kansalaisille tarjottiin osallistumismahdollisuuksia mm. museodialogien, naapuritapahtumien, asiakaskyselyiden ja markkinatutkimuksen muodossa. Sidosryhmille järjestettiin 18 tapaamista. Kumppaneita osallistettiin konseptien suunnittelussa ja testauksessa. Uusia yhteistyössä luovan alan toimijoiden kanssa toteutettavia tapahtumakonsepteja testattiin mm. Music x Media -festivaalilla ja 48 tunnin viikonlopputapahtumassa Kansallismuseon sulkeutuessa.

Arkeologiset kenttäpalvelut -yksikkö suoritti vuoden aikana 37 arkeologista tilaustutkimusta. Viraston koekaivausryhmä suoritti virkatyönä arkeologisia kenttätutkimuksia 34 muinaisjäännekohteella lähinnä alueellisten vastuumuseoiden toimeksiannosta. Tutkimukset liittyivät pääosin pienten yksityisten rakennushankkeiden toteuttamiseen. Kohteista kahdeksan oli metallinetsintäpaikkoja. Kajoamisluvan saaneisiin loma-asunohankkeisiin liittyvät laajojen kivikautisten asuinpaikkojen kaivaukset Ruovedellä ja Utsjoella sekä edellisvuotisten Mäntyharjun kaivausten jälkityöt olivat erityisen työllistäviä. Arkeologisten kenttäpalveluiden suosituilla Facebook- ja Instagram-sivuilla sekä arkeologisten kokoelmien

Instagram-sivulla esiteltiin arkeologien työtä ja kiinnostavia löytöjä. Kenttätutkimuksista ja niiden tuloksista kerrottiin myös Museoviraston ja alueellisten vastuumuseoiden järjestämissä yleisötilaisuuksissa.

Maailmanperintö 3D-hankkeessa toteutettiin ohjeistus, tallennusratkaisu ja Petäjäveden vanhan kirkon korkealaatuinen 3D-mallinnus. Hanke edistää laajasti rakennetun kulttuuriperinnön 3D-mallinnusten toteuttamista Suomessa.

Kulttuuriympäristötyö ja kestävyys -hanketta jatkettiin vuonna 2023. Hankkeessa järjestettiin mm. kulttuuriympäristötyötä tekevien kestävä kehityksen osaamista tukevia koulutustilaisuuksia liittyen mm. hiilijalanjalan laskentaan. Riksbankenin rahoittamaa Veteen vajonneet -hanketta (2021–2026) jatkettiin edelleen aktiivisesti.

Korjaustaito.fi-sivusto on vakiintunut osaksi korjaamisen neuvonnan kehittämistyötä. Sen sisällöistä kehitettiin erityisesti korjauskortteja, jotka ovat sivuston tunnetuin ja kysytyin osio. Toisena painopisteenä oli pienempien korjaushankkeiden tueksi tuotettava Korjaajan polku, jota rakennettiin yhteistyössä alueellisten vastuumuseoiden kanssa. Sivuston kävijämäärä kohosi 13 204:ään, käyntikertojen ollessa 21 817. Rakennettu hyvinvointi -sivuston sisällön täydentämistä jatkettiin johdonmukaisesti: hyvinvointivaltion infrastruktuureja kuvaava ja analysoiva osio julkistettiin ja käynnistettiin kunnat rakennuttajina -osion suunnittelu.

Tietojärjestelmät

Museovirasto ylläpitää ja kehittää kulttuuriperintöä koskevan tiedon säilyttämistä, seurantaa ja saatavuutta edistäviä tietojärjestelmiä, menetelmiä, palveluita ja kokonaisarkkitehtuuria. Palveluita ovat mm. kulttuuriperintöä tukevat tietojärjestelmät, tietovarannot ja rekisterit sekä niitä koskeva kansallinen kehittämistyö. Palvelut tarjoavat laadukasta tiedon hallintaa ja saavutettavaa tietoa niin alan toimijoille ja viranomaisille kuin kiinnostuneille kansalaisillekin.

Museoviraston keskeinen työkalu, kokoelmanhallintajärjestelmä MuseumPlus uudistettiin vuoden aikana teknisesti ja palvelun rakenne muutettiin yhteistyössä Museoliiton ja Kansallisgallerian kanssa.

Arkeologisten löytöjen käsittelyyn otettiin käyttöön Apuri-sovellus, joka on huomattavasti nopeuttanut tiedon tallentamista. Arkeologien saralla aloitettiin myös Arkeologia 2.0 -hanke yhteistyössä yliopistokentän kanssa. Kansallisen tavoitetilan luomiseksi järjestettiin alan yhteisiä kokoontumisia ja työpajoja.

Museoviraston digitalisaatio-ohjelman mukaisesti painopiste oli vahvasti digitaalisen perustan vahvistamisessa, sekä kulttuuriympäristötiedon ratkaisujen uudistamisessa. Digitaalisen valokuvan laatuohjeen julkaisun myötä otettiin selkeä askel laadun yhtenäistämiseen ja tiedon jatkokäytön tehostamiseen. Viraston oma digitointisuunnitelma uudistettiin syksyllä 2023.

Ohjaus ja tuki

Museovirasto tukee kansallisen kulttuuriperinnön vaalimista ja ohjaa museoita. Museovirasto parantaa kulttuuriperinnön yhteisvastuullisen suojelun ja hoidon edellytyksiä. Keinoja ovat osallistuminen lainsäädännön valmisteluun, yhteiskunnallinen keskustelu, avustuspolitiikka, kansallinen ja kansainvälinen sidosryhmä- ja asiantuntijayhteistyö, ohjeet ja oppaat sekä kehittämishankkeet.

Työryhmän mietintö arkeologista kulttuuriperintöä koskevaksi laiksi valmistui. Museoviraston panos lakiuudistuksen valmistelussa oli merkittävä. Museovirasto jatkoi mukana Arkkitehtuuripoliittisen ohjelman koordinaatioryhmässä sekä valtion kiinteistöstrategiaa seuraavassa ohjausryhmässä. Merkittävä panostus kohdistui uudelleen ajankohtaistuneen Haagin yleissopimuksen kansalliseen toimeenpanoon, jossa käytiin läpi 2010–13 laadittu luettelo, järjestettiin tiedotustilaisuuksia ja kuuleminen. Haagin yleissopimuksen toimeenpano on osa kulttuuriperinnön turvaamista normaali- ja poikkeusoloissa ja siten osa yhteiskunnan turvallisuustyötä ja henkisen kriisinkestävyuden varmistamista.

KYP-osasto kehitti palveluitaan ja toimintamallejaan. Osana tätä työtä arvioitiin alueellisille vastuumuseoille suunnattujen palveluiden kokonaisuutta ja kehitettiin yhdessä museoiden kanssa ns. KURVI-konsepti, joka koostuu vuotuisesta

päätapahtumasta, KURVI-koulutuksista, KURVI-tiedotus- ja keskustelutilaisuuksista, KURVI-työpajoista ja -teematapaamisista. Lisäksi kuvattiin mm. kirkkojen korjaus- ja restaurointihankkeiden palvelupolku.

Museovirasto kävi museolain mukaiset neuvottelut valtakunnallisten vastuumuseoiden tehtävistä ja resursseista vuosille 2024–2027. Yhteensä 17 museon kanssa käydyissä neuvotteluissa keskusteltiin resurssien suuntaamisesta vaikuttavimpiin museolain mukaisiin valtakunnallisiin tehtäviin. Neuvottelukierrosta varten luotu suunnitelman teko-ohje osoittautui toimivaksi pohjaksi harkinnanvaraisella rahoituksella toteutettavia valtakunnallisia tehtäviä suunniteltaessa. Selvityksistä ja suunnitelmista annettiin lausunnot aikataulun puitteissa opetus- ja kulttuuriministeriölle. Samalla tarkistettiin ja lausuttiin kaikkien valtionosuuden piiriin kuuluvien museoiden valtionosuuskelpoisuuden täyttymisestä.

Museoalan Teemapäivät tavoittavat laajan kuulijakunnan ammatilliselta museokentältä, ja niiden kaiutta voidaan käsitellä museoalan ajankohtaisia kysymyksiä ja ohjata kentän kehitystä kulttuuripoliittisten tavoitteiden mukaisesti. Vuonna 2023 verkossa järjestetyt Teemapäivät saavuttivat yli 900 kuulijaa kolmeen eri temaattiseen tilaisuuteen, joissa käsiteltiin museoiden yhteiskunnallista vaikuttavuutta, yhteisöjen kanssa työskentelyä ja museoaktivismia.

Museoviraston henkilökunta osallistui aktiivisesti digitaalisen kulttuuriperinnön kehittämisen edistämiseen mm. Finna-konsortion ohjausryhmässä, digitaalisen kulttuuriperinnön pyöreässä pöydässä ja KAM-sektorin muissa työryhmissä.

Kansainvälinen asiantuntijayhteistyö erilaisissa verkostoissa ja elimissä jatkui aktiivisena, mikä vahvistaa viraston omaa osaamista ja toimintakykyä ja sektorin kehittymistä kansainvälisesti. LIVIND – Luova ja elävä kulttuuriperintö Pohjoisen ulottuvuuden alueiden voimavarana -hanke jatkui aktiivisena. Museoviraston Suomen Lasimuseon ja lasialan yhteisöjen kanssa valmistelemalla monikansallinen hakemus Unescon ihmiskunnan aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon hyväksyttiin joulukuussa 2023. Museovirasto valmisteli ja esitteli opetus- ja kulttuuriministeriölle aineettoman kulttuuriperinnön kansalliseen luetteloon 22 uutta kohdetta.

Museovirasto jatkoi Aalto -arkkitehtuuriesityksen valmistelua UNESCO:n maailmanperintölistalle hankerahoituksen varmistuttua. Valmistelutyö edellyttää laaja-alaista asiantuntija- ja sidosryhmäyhteistyötä, ja kestää vuoteen 2025 asti. Lisäksi aloitettiin valmistelu monikansallisen työväentaloja koskevan esityksen laatimiseksi käynnistämällä prosessi, jolla kohteet voitaisiin esittää otettavaksi kansalliseen aieluetteloon ensimmäisenä askeleena kohti varsinaista esitystä. EN:n kulttuurireittisopimuksen toimeenpanotyötä jatkettiin, ja vuonna 2023 pystyttiin jakamaan ensimmäiset sen toimeenpanoa tukevat valtionavustukset. Museovirasto otti vastaan Pohjoismaisen ministerineuvoston puheenjohtajakautteen liittyvän vetovastuun Baltic Region Heritage Committeesta (BRHC), joka on Itämeren maiden neuvoston alainen asiantuntijaelin. Kausi kestää vuoden 2025 puoleen väliin. Suomen tavoitteet komitean puheenjohtajana liittyvät erityisesti kokonaisturvallisuuteen ja kulttuuriperinnön merkitykseen kriisitilanteissa.

Museovirasto on Suomen edustajana mukana vuoden 2021 alussa käynnistyneessä kansainvälisessä CHARTER-hankkeessa, jossa laaditaan kulttuuriperintöalalle pitkäkestoinen ja kattava osaamisstrategia. Yhteisen eurooppalaisen strategiatyön tavoitteena on varmistaa kulttuuriperintöalan riittävä osaaminen, jotta ala kykenee myös jatkossa vastaamaan ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin tarpeisiin. Viraston edustajat osallistuivat aktiivisesti hankkeen työpajoihin. Maaliskuussa 2023 järjestettyyn kansalliseen tapaamiseen kulttuuriperintöalan osaamisesta ja koulutuksesta osallistui lähes 200 osanottajaa. Kansallisen keskustelun jatkamista toivottiin.

Viranomaispalvelut

Museovirasto palvelee yhteiskuntaa ja kansalaisia vastaamalla kulttuuriperinnön suojelun lakisääteisistä viranomaispalveluista mm. lausuntojen, lupien, tieto- ja asiantuntijapalveluiden, kannanottojen, avustusten käytön seurannan, asiantuntijayhteistyön sekä kehittämishankkeiden avulla.

Tavoite/ toimenpide sekä mittarit	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite ja toteutuma	Tietolähteet
Tavoite 1 Museovirasto tarjoaa asiakaslähtöisiä palveluita ajantasaisesti.						
Toimenpide						

Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite ja toteutuma	
Tutkimuslupien käsittelyaika (arkeologiset kokoelmat), vrk	40	Toteuma 32 Tavoite 40	Toteutuma 104 Tavoite 40	Toteuma 87 Tavoite 40	Toteuma 134 Tavoite 40	SALAMA
Tutkimuslupien käsittelyaika (MML), vrk	30	Toteuma 12 Tavoite 30	Toteuma 10 Tavoite 30	Toteuma 9 Tavoite 30	Toteuma 18 Tavoite 30	Virasto-Vahva
Kajoamislupien (MML) käsittelyaika, vrk	-	Toteuma 70 Tavoite 60	Toteuma 64 Tavoite 60	Toteuma 54 Tavoite 60	Toteuma 71 Tavoite 60	Virasto-Vahva
Tavoite 2 Sähköisten palveluiden määrä lisääntyy ja käyttöaste on korkea.						
Toimenpide						
Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite ja toteuma	2022 tavoite ja toteuma	2023 tavoite ja toteutuma	
Sähköisten palveluiden käyttöaste, %	84	Toteuma 80 % Tavoite 82 %	Toteuma 77 % Tavoite 85 %	Toteuma 84 % Tavoite 87 %	Toteuma 87,71 % Tavoite 88 %	Valtionavustusten haku asiointijärjestelmän kautta

Arkeologisissa kokoelmissa jatkettiin SIHA-hankkeen resurssilisan ansiosta muinaismuistolain mukaisten muinaisesineiden lunastuspäätösten tekemistä. Lunastuksissa on edelleen pitkä viive, noin kaksi vuotta. Myös esineiden kajoavaan tutkimukseen haettavien tutkimuslupien myöntäminen keskeytettiin elokuussa muun asiakaspalvelun sulkeutuessa. Lupapyyntöt ruuhkautuivat, eikä kaikkia ehditty käsitellä loppuvuoden aikana. Käsittelyaika viivästyi merkittävästi tavoitteesta (134 vrk, tavoite 40 vrk).

Huhtikuussa 2023 otettiin käyttöön uusi asianhallintajärjestelmä VirastoVahva. Käyttöönottoprojekti ajoittui syksystä 2022 kevääseen 2023. Talvella ja keväällä projektissa keskityttiin käyttäjien koulutukseen, ohjeistuksen laadintaan, muutoksen hallintaan, viestintään sekä järjestelmän tuotantoon viennin valmisteluihin kuten testaukseen. VirastoVahvan käyttöönoton jälkeen sekä asiakirjahallinnan suunnittelijat ja kirjaamo antoivat käyttäjille tehostettua tukea järjestelmän käyttöön. Käyttäjien tukemiseen on keskitytty koko vuoden 2023 ajan ja tämä työ jatkuu tulevina vuosina. Lisäksi tehtiin jo järjestelmän kehittämiseen liittyvää työtä, kuten henkilöstöhallinnon prosessien ja toimintojen VirastoVahva-käsittelyn laajentamisen suunnittelua.

Kirjaamolle osoitetut tietopyynnöt on hoidettu julkisuuslain puitteissa (2 vkoa–1 kk). Tutkijatilat ovat olleet hyvin aktiivisessa käytössä. Tutkijatilojen avoinnaoloa on supistettu, tilat ovat auki torstaisin ja perjantaisin.

Muinaismuistolain mukaisten tutkimus- ja kajoamislupien valmistelua ja työn laatua tukevat tarkat ohjeistukset. Käsittelyajoissa on pääosin saavutettu tavoitteet.

Restaurointi- ja korjauskohteiden ohjauksessa vuorovaikutuksella ja neuvotteluilla on merkittävä rooli asiakaspalvelun ja lopputuloksen laadun kannalta. Tähän on kiinnitetty työskentelyssä erityistä huomiota. Kirkollisten rakennusten restaurointi- ja korjaushankkeiden ohjauksen palvelupolku kuvattiin ja kehitettiin työn asiakaslähtöisyyttä.

Valtionavustusten käsittelyssä aloitettiin uuden Haeavustuksia- palvelun käyttöönotto. Alkuvuodesta 2023 järjestelmää pilotoitiin menestyksellisesti yhdellä avustustyyppillä, ja loppuvuodesta 2023 sinne avattiin toinen valtionavustushaku. Hakijakokemukset uudesta järjestelmästä olivat positiivisia. Uudistusta varten laadittiin virastolle yhteiset vakioehdot, joita sovelletaan jatkossa kaikkiin avustustyyppeihin hakukohtaisten ehtojen lisäksi. Lisäksi Museoviraston valmistelijat osallistuivat aktiivisesti hallinnonalan yhteiseen avustustoiminnan kehittämiseen. Näyttelypalkkiomallin vakiinnuttamista jatkettiin yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön ja Taiteen edistämiskeskuksen kanssa.

Sisäiset palvelut

Sisäiset palvelut varmistavat hyvän hallinnon toteutumisen ja toimintaedellytykset. Sisäiset palvelut tukevat toiminnan suunnittelua ja seurantaa, vastaavat henkilöstö- ja taloushallinnon prosesseista, lakipalveluista, viestinnästä ja markkinoinnista, kiinteistön hoidosta ja ylläpidosta sekä ICT –palveluista.

Hallintopalvelut tuki organisaatiota tarpeellisin ohjeistuksin ja tilaisuuksin. Esihenkilöille järjestettiin info- ja koulutustilaisuuksia sekä tuettiin johtamisen muutoksissa. Henkilöstölle järjestettiin säännöllisesti infotilaisuuksia sekä hyvinvointia tukevia koulutuksia ja tilaisuuksia. Palautteet järjestetyistä tilaisuuksista ovat olleet hyviä.

Lakipalvelut antoi oikeudellista neuvontaa viraston kaikille osastoille monipuolisesti eri oikeudenaloilta (erityisesti sopimus-, hankinta-, julkisuus-, tekijänoikeus- kulttuuriympäristö-, kulttuuriesine- ja hallintoasiat). Lisäksi lakimiesresurssia on erityisesti kohdistettu Muinaismuistolainsäädännön uudistusprosessiin.

Henkilöstö- ja talouspalveluiden yhteistyö valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen Palkeiden kanssa sujui hyvin. Terveystalon palvelutuotannossa tunnistettiin puutteita erityisesti ehkäisevän terveyshuollon palveluiden tuottamisen osalta. Henkilöstöhallinnossa otettiin VirastoVahvan käyttöönoton myötä käyttöön työsopimusten sähköinen allekirjoitus ja henkilöstöhallinnon asiakirjojen sähköinen säilytys, mikä on sujuvoittanut rekrytointiprosessia ja mahdollistaa pitkällä tähtäimellä luopumisen pääosasta paperiarkistoja. Henkilöstöhallinnon palvelut kyettiin tuottamaan hyvin niukoista henkilöstöresursseista huolimatta. Talouspalvelut osallistui Palkeiden vetämään laajaan ns. Ässä-hankkeeseen, eli taloushallinnon kehittämissä hankkeeseen. Hankkeessa otettiin valtion taloushallinnon käyttöön uusi SAP S/4HANA -järjestelmä ja kehitettiin toimintaprosesseja ja -tapoja.

Tilapalvelut tuotti viraston toimitilojen käyttäjäpalveluita ja valvoi Museoviraston vuokraustoimintaa. Toimitilahankkeet etenivät ja vuoden aikana Kansallismuseo suljettiin, väistötilat Pasilassa otettiin käyttöön ja Kansallismuseon peruskorjauksen sekä lisärakentamisen työmaavaiheet alkoivat. Kokoelmakeskuksessa otettiin loppuvuodesta uudet asiakaspalvelutilat käyttöön ja Sturenkatu 2a:ssa tehtiin sisäisiä muutostöitä SIHA-hankkeen tarpeisiin.

Museoviraston Markkinointi ja viestintä -yksikkö (MarVie) vastaa Museoviraston ja Suomen kansallismuseon viestinnästä, markkinoinnista, julkaisu- ja viestintätoiminnan koordinoinnista sekä lisäksi Suomen kansallismuseon museokohteiden museokaupoista, kokous- ja juhlapalveluista sekä ravintola- ja kahvilakonsepteista. Viestinnälle ja markkinoinnille koko vuosi on jatkuvasti vilkas, eikä suvantovaiheita ole.

Sisäisesti MarVie-yksikkö vastaa intranetin uutispalstan ylläpidosta, ja vuoden 2023 kuluessa tehtiinkin Museoviraston intranetin esiselvitys, jo ikääntyneen ja tekniikaltaan erityisen vanhentuneen intran uusimiseksi. Käytännön toteutukseen edetään mahdollisesti vasta uuden viraston puitteissa tai sitä palvelemaan, mutta esiselvityksessä kävivät hyvin ilmi sisäisen vuorovaikutuksen ja viestinnän, tiedonkulun ja digitaalisten työskentely-ympäristöjen määrittelemättömät suhteet toisiinsa, mikä kuormittaa työyhteisöä. Nykyaikainen intra, Outlookin käytön käytännöt, Teamsin käytön yhtenäiset käytännöt ja jaettujen levyasemien rooli ja pelisäännöt ovat merkittävä potentiaali parantamaan työn sujuvuutta ja tehokkuutta, kognitiivista ergonomiaa ja työtyytyväisyyttä, sekä osaltaan rakentavat työyhteisön yhtenäisyyttä. Tämä potentiaali nousi hyvin esiin esiselvitystyössä.

Sisäisesti Markkinointi ja viestintä -yksikön asiantuntijat ovat osallisia virastossa kauttaaltaan erilaisissa hankkeissa ja projekteissa, niin substanssihankkeissa kuin toiminnan kehittämisessä. Vuoden 2023 aikana ajankäytöllisesti ovat alkaneet kasvaa roolit Suomen kansallismuseon toimintamallityössä. Yksikkö konsultoi viraston esihenkilöitä ja asiantuntijoita viestinnällisissä kysymyksissä, kuten mediasuhteissa, viestinnällisessä saavutettavuudessa, kielenhuollossa ja käännöspalveluiden hankkimisessa sekä sosiaalisen median sisällöntuotannossa. Lisäksi yksikkö avusti oman vastuualueensa reunamilla myös mm. tiedonhaussa tai toimistoteknisissä kysymyksissä (ohjelmistojen käyttö).

Museoviraston keskeiset digitaaliset perusratkaisut uudistettiin ja perustietotekniikan laadussa, sekä toimintavarmuudessa tehtiin viraston tasolla historialliset muutokset. Tietohallintopalveluiden toimintavarmuus, ajanmukaisuus ja ennen kaikkea tietoturva paranivat oleellisesti. Korjaukset ja palvelutason nosto tarkoittavat tulevina vuosina korkeampia ylläpitokustannuksia.

1.6. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Museoviraston henkilötövuosien määrä oli kertomusvuonna 314,8 henkilötövuotta. Lisäystä edelliseen vuoteen oli 7,5 henkilötövuotta eli 2,4 %. Vuoden lopun tilanteen mukainen henkilöstön määrä oli 270. Vuoden viimeisen päivän henkilölukumäärä laski 6,6 %.

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Museoviraston välisessä tulossopimuksessa on asetettu tavoitearvot kokonaistyötyytyväisyysindeksin ja johtajuusindeksin seuranta varten.

Tavoite Parannetaan työhyvinvointia ja kehitetään osaamista	2021 toteutuma	2022 toteutuma	2023 tavoite	2023 toteutuma
<i>Mittari Kokonaistyötyytyväisyys, VM-Baron indeksi</i>	3,79	3,86	vähintään 3,79	3,81
Tavoite Parannetaan johtamista	2021 toteutuma	2022 toteutuma	2023 tavoite	2023 toteutuma
<i>Mittari Johtajuusindeksi, VM-Baro</i>	3,57	3,65	vähintään 3,80	3,61

Museovirastossa on seurattu työtyytyväisyyden kehittymistä VMBaro-tutkimuksen avulla vuodesta 2008 lähtien. Seurantajakson aikana kokonaistyötyytyväisyysindeksi on kohonnut merkittävästi. Kokonaistyötyytyväisyyden kasvua voidaan pitää merkittävänä. Koronapandemia-ajan poikkeuksellisten olosuhteiden päätyttyä palattiin normaaliolosuhteisiin ja työntekijät pystyivät sovittamaan työaikansa joustavasti etä- ja lähitöihin.

Johtajuusindeksiä on seurattu tutkimuksessa vuodesta 2016 alkaen. Johtajuusindeksi nousi hieman edellisestä vuodesta, mutta tulossopimuksen tavoite alitettiin.

Kahden VMBaron indeksin osalta saavutettiin koko valtionhallinnon keskiarvoja paremmat tulokset.

Viraston henkilöstövoimavarojen tilaa ja kehittymistä seurataan vuosittain myös henkilöstötilinpäätöksen tunnuslukujen avulla.

Henkilötövuosien määrä oli kertomusvuonna 314,8. Henkilötövuodet nousivat edellisestä vuodesta 7,5 henkilötövuotta (2,4 %). Muinaismuistolain 15 §:n ja 13 §:n velvoittamana ulkopuolisella rahoituksella tuotettujen tutkimusten osuus oli n. 6,3 htv. TEM:n ja STM:n rahoituksen osuus oli n. 8,0 henkilötövuotta. Momenttien 50, 52 ja 55 rahoituksen osuus oli yhteensä n. 3,1 htv. Ilman ulkopuolista osoitettua rahoitusta Museoviraston omilla toimintarahoilla toteutettiin n. 297,4 henkilötövuotta. Kokoelmien siirto Kokoelmakeskukseen -projektiin käytettiin tästä n. 13,55 henkilötövuotta sekä SIHA-hankkeeseen käytettiin tästä n. 26,91 henkilötövuotta. SIHA-hankkeessa siirretään Museoviraston arkeologiset kokoelmat, kuvakokoelmat sekä arkisto Vantaan Kokoelma- ja konservointikeskukseen. Lisäksi virastossa oli useita yhteishankkeita, joten projektityöntekijöitä oli runsaasti.

Henkilötövuodet jakautuivat rahoituslähteittäin tarkasteltuna siten, että muinaismuistolain 15 § ja 13 § mukaisen rahoituksen osuus oli 2,0 %, TEM:n ja STM:n rahoituksen osuus 2,5 %, momenttien 50, 52 ja 55 osuus 1,0 %. Omien toimintamenomäärärahojen osuus oli 94,5 %. SIHA-hankkeen osuus tästä oli n. 9,0 % ja Kokoelmakeskukseen siirron osuus tästä oli n. 4,6 %.

Henkilöstösuunnittelun ja vakiintuneen rekrytointimenettelyn avulla huolehdittiin siitä, että henkilöstöä palkattiin toiminnan ja strategian kannalta keskeisiin tehtäviin. Sopeuttaminen vähennettyihin henkilöstöresursseihin on edellyttänyt erityistä panostamista resurssien uudelleen kohdentamiseen tehtävien muutostilanteissa. Virastossa on käytössä Valtiolle.fi -palvelun Sisäinen liikkuvuus -osio. Virastossa oli kertomusvuonna käytössä etätö, kulttuuri- ja liikuntaetuus, saldovapaajärjestelmä sekä työaikapankki. Koronapandemian jälkeen henkilökunta oli sekä etä- että lähitöissä.

Henkilöstön määrää, rakennetta ja henkilöstökuluja kuvaavat tunnusluvut

Henkilöstömäärä, rakenne ja henkilöstökulut	2021 Tahti/Kieku	2022 Tahti/Kieku	2023 Tahti/Kieku
Henkilöstön määrä 31.12.	259	289	270
Henkilöstön lukumäärän muutos (%)	0,0 %	11,5 %	-6,6 %
Naisten lukumäärä 31.12.	173	194	173
Miesten lukumäärä 31.12.	86	95	97
Naisten %-osuus	66,8 %	67,1 %	64,1 %
Miesten %-osuus	33,2 %	32,9 %	35,9 %
Kokonaishenkilötyövuodet (htv, Kieku)	275	307	315
Henkilötyövuosien lukumäärän muutos (%)	0,7 %	11,5 %	2,4 %
Henkilötyövuodet, toimintamenot (htv, Kieku)	256	288	297
Keski-ikä 31.12.	47,7	47,9	49,2
Yli 45-vuotiaiden %-osuus 31.12.	57,1	58,1	64,1
Vakinaiset, lkm 31.12.	178	187	179
Vakinaiset, %-osuus	68,7	64,7	66,3
Määräaikaiset, lkm 31.12.	81	102	91
Määräaikaiset, %-osuus	31,3	35,3	33,7
Kokoaikaiset, lkm 31.12.	233	269	258
Kokoaikaiset, %-osuus	90,0	93,0	95,5
Osa-aikaiset, lkm 31.12.	26	20	12
Osa-aikaiset, %-osuus	10,0	6,9	4,4
Kokonaistyövoimakustannukset, 1000 €	14 840	16 348	18 191
Palkkasumma, 1000 €	12 245	13 809	14 908
Tehdyn työajan palkkojen %-osuus palkkasummasta	77,96	78,72	79,1
Välillisten työvoimakustannusten %-osuus tehdyn työajan palkoista, %	55,45	54,22	54,2

Museovirastossa työskenteli vuoden 2023 viimeisenä päivänä 270 henkilöä. Vuoden lopussa vakinaisia työntekijöitä oli 179 ja määräaikaisia 91. Sekä vakituisten että määräaikaisten työntekijöiden määrä on laskenut edellisvuoden viimeisestä päivästä. Museovirastossa on meneillään kolme suurta muuttohanketta, SIHA-hanke, jossa arkeologiset kokoelmat, kuva-arkisto ja arkisto siirretään Sturenkadulta Vantaan Kokoelma- ja konservointikeskukseen ja myös Orimattilasta on edelleen käynnissä kokoelmien siirto Kokoelma- ja konservointikeskukseen Vantaalle. Vuoden lopussa alkoi myös Kansallismuseon uudisrakennushanke, Uusi kansallinen, jonka vuoksi Kansallismuseon ja vaunuvajan työntekijät muuttivat Pasilaan väistötiloihin. Vakituksia vakansseja Museovirastossa on tällä hetkellä 222.

Viraston henkilömäärässä esiintyy suuria kausivaihteluita. Kesäkaudella työntekijöitä on huomattavasti enemmän kuin talvikaudella. Heinäkuun viimeisenä päivänä 2023 viraston palveluksessa oli kaikkiaan 403 henkilöä. Kausivaihtelu johtuu siitä, että osa museoista on avoinna vain kesäkaudella ja kesään ajoittuu myös suurin osa määräaikaisista kenttätyöhankkeista. Koko vuoden aikana virasto maksoi palkkoja yhteensä 488 henkilölle.

Museovirasto on naisvaltainen työympäristö, 64,1 prosenttia henkilöstöstä on naisia. Naisten suhteellinen osuus oli laskenut edellisestä vuodesta. Vuoden lopussa henkilöstön keski-ikä oli 49,2 vuotta ja yli 45-vuotiaiden osuus 64,1 prosenttia. Henkilöstön keski-ikä oli noussut 1,3 vuotta ja myös yli 45-vuotiaiden osuus oli noussut 6 prosenttia.

Osa-aikaisten osuus laski edellisestä vuodesta. Osa-aikatyötä tekeviä oli vuoden lopulla 12 (4,4 %). Kesäaikana osa-aikatyöntekijöiden määrä on huomattavasti suurempi, koska museoiden avoinnapäivien kausihenkilöstö on pääosin osa-aikatyössä. Heinäkuussa 21,6 prosenttia henkilöstöstä oli osa-aikatyössä.

Kertomusvuoden työvoimakustannukset olivat Tahti-raportin mukaan yhteensä 18,191 miljoonaa euroa ja palkkasumma 14,908 miljoonaa euroa. Työvoimakustannukset nousivat edellisestä vuodesta 11,3 prosenttia ja palkkasumma 8,0 prosenttia.

Työhyvinvointia ja osaamista kuvaavat tunnusluvut

Työhyvinvointi ja osaaminen	Tahti/Kieku 2021	Tahti/Kieku 2022	Tahti/Kieku 2023
Työkunnan ja työtyt. edist., €/htv (Tahti)	220,3	258,5	616,7
Sairaus- ja tapaturmapoissaolot, tpv/htv (Tahti/Kieku)	5,3	7,7	6,4
Työterveyshuolto, €/htv (netto)	496,4	402,6	877,9
Poistuma (vakinaiset), % (Kieku)	5,7	4,2	3,4
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen, %	0	0,7	0
Koulutustasoindeksi	6,0	6,3	6,4
Henkilöstökoulutus, tpv/htv (Kieku)	1,9	2,7	2,1
Henkilöstökoulutus, €/htv	609,6	419,0	546,4

Vastuu osaamisen kehittämisestä ja viraston yhteisten koulutusten järjestämisestä on Hallintopalvelut-yksiköllä, joka suunnittelee ja kehittää toimintaa yhteistyössä yhteistyötoimikunnan kanssa. Kertomusvuonna henkilökuntaa kehoitettiin tutustumaan ja käyttämään valtion digitaalisen oppimisjärjestelmän e-oppivan koulutuksia. Koronapandemian jälkeen järjestettiin etäkoulutuksen lisäksi myös lähikoulutuksia, mm. ensiapukoulutusta. Koulutustasoindeksi oli vuonna 2023 tasolla 6,4.

Työkunnan ylläpito ja liikunnan tukemista jatkettiin edellisvuosien tapaan. Työtyytyväisyyden edistämiseen, työkunnan tukemiseen ja virkistystoimintaan käytettiin vuoden aikana yhteensä 616,7 euroa henkilötyövuotta kohti. Henkilökunnalla oli käytettävissä Epassin kulttuuri- ja liikuntaetus (200 €), jota käytti 279 henkilöä. Epassiin liittyvää lounasetuutta käytti 279 henkilöä. Kansallismuseolla, Kokoelmakeskuksessa sekä Sturenkadulla henkilöstöllä on ollut myös käytössä hierontatuolit. Tietokoneisiin ja matkapuhelimiin henkilökunnalla oli myös mahdollista ladata Break Pro -taukoliikuntaohjelma. Henkilöstön käytössä oli myös saldovapaajärjestelmä, työaikapankki sekä mahdollisuus etätööhön.

Sairaus- ja tapaturmapoissaoloja oli kertomusvuonna 6,4 työpäivää henkilötyövuotta kohti. Määrä laski edellisestä vuodesta. Työterveydenhoitoon käytettiin kertomusvuoden aikana 877,9 euroa henkilötyövuotta kohden. Kustannuksista on vähennetty Kelan korvaushakemukseen perustuva palautuksen määrä. Työterveyshuollon kustannukset nousivat edellisestä vuodesta yli kaksinkertaiseksi. Kuitenkaan 32,3 % museovirastolaisista ei ollut yhtäkään sairauspoissaolopäivää vuoden aikana. Sairauspoissaolojen määrä on Museovirastossa aina ollut huomattavasti alempi kuin valtiolla keskimäärin ja viime vuonna sairauspoissaolot olivat laskeneet edellisestä vuodesta siitä huolimatta, että työterveyshuoltokustannukset ovat yli kaksinkertaistuneet.

Henkilöstökoulutukseen käytettiin vuonna 2023 aikaa 2,1 työpäivää henkilötyövuotta kohden. Työhyvinvoinnin perusta rakentuu henkilöstön osaamisen ja tehtävien vaatimien edellytysten tasapainolle. Tästä syystä osaamisen kehittämistä tuettiin edelleen voimakkaasti ja henkilöstöä kannustettiin osallistumaan henkilöstökoulutukseen kaikilla osa-alueilla. Valtion digitaalista oppimisympäristöä eOppivaa käytti osaamisen kehittämiseen vuoden 2023 aikana Museovirastossa 175 henkilöä, joista 62 aktiivisesti. EOppivan käyttö on yleistynyt vuoden aikana henkilökunnan keskuudessa.

1.7. Tilinpäätösanalyysi

1.7.1. Rahoituksen rakenne

Valtion vuoden 2023 talousarviossa ja lisätalousarvioissa Museoviraston toimintamenoihin myönnettiin yhteensä 25 057 000 euroa. Rahoitus sisälsi monivuotiseen *Toimitiloista työn muutokseen ja digitaalisuuteen* -hankkeeseen budjetoidun 1 410 000 euroa.

Museovirasto sai opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan muuta budjettirahoitusta yhteensä noin 24,07 milj. euroa. Tästä pääosin muille talousyksiköille siirrettävien siirtomenojen (momentit 29.80.50 ja 29.80.52) osuus oli n. 4,41 milj. euroa. Museoviraston toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannuksiin ja kunnossapitoon tarkoitettu momentti 29.80.75 oli suuruudeltaan vajaa 0,95 milj. euroa. Momentilta rahoitetaan myös museolaivojen korjaus. Momentille 29.80.20. *Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyshankkeiden tilakustannukset*, budjetoitiin 18,50 milj. euroa. Momentti on tarkoitettu Museoviraston hallussa olevien kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kulttuuri- ja nähtävyyshankkeiden tilakustannuksiin.

Tulorahoitusta Museovirasto sai maksullisen toiminnan tuotoista 6,47 milj. euroa sekä vuokrista ja käyttökorvauksista reilu 1,64 milj. euroa. Muut toiminnan tuotot olivat 0,38 milj. euroa.

Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat kaikilta momenteilta olivat yhteensä n. 4,69 milj. euroa. Tästä siirtyneet toimintamäärärahat olivat 2,91 milj. euroa, momentin 20 määrärahat 0,41 milj. euroa ja momentin 29.80.50 näyttelypalkkioavustusten myöntämiseen tarkoitettu 0,96 milj. euroa.

Arvonlisäveromenoarviotilien toteutuma oli n. 8,13 milj. euroa.

1.7.2. Talousarvion toteutuminen

Tuloarviotileille kertyi vuonna 2023 yhteensä 1,03 milj. euroa, josta arvonlisäverotulot olivat n. 0,96 milj. euroa.

Toimintamäärärahaa oli käytettävissä yhteensä 27,97 milj. euroa, josta vuodelta 2022 siirtynyttä toimintamäärärahaa oli 2,91 milj. euroa. Vuonna 2023 käytettiin n. 26,80 milj. euroa ja vuodelle 2024 siirtyi yhteensä n. 1,16 milj. euroa. Siirtynyttä toimintamäärärahaa tarvitaan mm. Kansallismuseon lisärakentamisesta aiheutuvien merkittävien vaikutusten ja viraston rahoituksen alijäämän kattamiseksi.

Momentilla, 29.80.20. *Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyshankkeiden tilakustannukset* oli käytettävissä n. 18,91 milj. euroa, josta käytettiin 18,58 milj. euroa. Vuodelle 2024 siirtyi n. 0,33 milj. euroa.

Veikkausvoittovaroista (29.80.52.) myönnettiin avustuksia vuonna 2023 yhteensä vajaa 3,27 milj. euroa talousarvion mukaisesti. Momentilta *Eräät avustukset* (29.80.50.) myönnettiin vuonna 2023 näyttelypalkkioavustuksia vajaa 1,46 milj. euroa talousarvion mukaisesti.

Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannuksiin ja kunnossapitoon sekä pienehköihin uudisrakennushankkeisiin ja museolaivojen korjaustoihin (momentti 29.80.75.) myönnettyjä vuosien 2022–2023 määrärahoja käytettiin yhteensä 0,84 milj. euroa, josta merkittävä osa, n. 0,4 milj. euroa, kohdistui Seurasaaren ulkomuseon Antin talon kunnostukseen. Vuodelle 2024 siirtyi n. 0,12 milj. euroa.

1.7.3. Tuotto- ja kululaskelma

Tilikauden 2023 tuotto- ja kululaskelman kulujäämä, joka sisältää myös perityt ja suoritettavat arvonlisäverot, oli 58,53 (55,38 vuonna 2022) milj. euroa ja kasvoi 5,7 % vuodesta 2022.

Toiminnan tuotot vuonna 2023 olivat yhteensä 8,50 (7,76 vuonna 2022) milj. euroa. Maksullisen toiminnan tuotot olivat 6,47 (5,82) milj. euroa eli 76,2 % kokonaistuotoista, vuokrat ja käyttökorvaukset olivat 1,64 (1,50) milj. euroa eli 19,3 % kokonaistuotoista ja muut toiminnan tuotot olivat 0,38 (0,44) milj. euroa eli 4,5 % kokonaistuotoista.

Pääsylipputulot olivat 3,63 (2,98) milj. euroa ja ne kasvoivat n. 21,8 % vuodesta 2022. Museokauppatulot olivat 0,59 (0,51) milj. euroa nousten n. 15,7 % edellisvuodesta. Kokoelmapalvelutulot nousivat n. 13,4 % 0,998 (0,88) milj. euroon. MmL 13 ja 15 §:n mukaiset tulot olivat 0,62 (0,69) milj. euroa laskien n. 10,1 % vuodesta 2022.

Tuotot vuokrista ja käyttökorvauksista olivat n. 1,64 (1,50) milj. euroa nousten 9,3 % edellisvuodesta.

Toiminnan kulut tilikaudella olivat 55,15 (52,01 vuonna 2022) milj. euroa ja ne kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna n. 3,14 milj. euroa eli 6,0 %.

Henkilöstökulut olivat 17,996 (16,73) milj. euroa kasvaen edellisvuodesta n. 1,27 milj. euroa eli 7,6 %. Kasvu johtui pääosin yleiskorotuksista ja merkittävästä, monivuotisesta *Toimitiloista työn muutokseen ja digitaalisuuteen* -hankkeesta. Henkilöstökulujen osuus toiminnan kuluista oli 32,6 % (32,2 % vuonna 2022).

Vuokrat olivat 26,83 (24,39) milj. euroa ja ne kasvoivat n. 2,44 milj. euroa eli 10,0 % vuoteen 2022 verrattuna. Kasvu johtui pääosin indeksikorotuksista. Vuokrien osuus toiminnan kuluista on peräti 48,7 % (46,9 % vuonna 2022). Suuri osuus johtuu pääosin siitä, että Museovirasto alkoi maksaa vuoden 2014 alusta vuokraa Senaatti-kiinteistöille kiinteistöistä, jotka siirrettiin 1.1.2014 alkaen Museovirastolta valtiovarainministeriön kautta Senaatti-kiinteistöille. Vuokramenot aiheuttavat kovaa menopainetta jatkossakin mm. vuokrien indeksikorotusten kautta.

Palvelujen ostot olivat 7,75 (8,20) milj. euroa ja ne laskivat n. 0,45 milj. euroa eli 5,5 % edellisvuodesta. Palvelujen ostojen osuus toiminnan kuluista oli n. 14,0 % (15,8 % vuonna 2022).

Siirtotalouden kulut olivat tilikaudella yhteensä n. 4,7 milj. euroa.

1.7.4. Tase

Vastaavaa

Taseen loppusumma 31.12.2023 oli 10 297 110,27 euroa.

Kansallisomaisuuden tasearvo oli 2,59 (2,53 31.12.2022) milj. euroa kasvaen hieman edellisvuoden lopusta. Aineellisten hyödykkeiden tasearvo oli 1,91 (1,57) milj. euroa, eli kasvua oli 0,34 milj. euroa, eli 21,4 %.

Vaihto-omaisuuden arvo oli tilikauden päättyessä 0,295 (0,45) milj. euroa.

Lyhytaikaiset saamiset olivat 0,52 (0,94) milj. euroa ja ne ovat n. 0,42 milj. euroa, 44,6 %, pienemmät kuin edellisvuonna. Lyhytaikaiset saamiset ovat pääosin myyntisaamisia.

Rahojen, pankkisaamisten ja muiden rahoitusvarojen tasearvo oli 4,86 (4,85) milj. euroa, joka koostuu pääasiassa Museoviraston rahastoista (ks. rahastoista luku 5, liite 13).

Vastattavaa

Valtion pääoma oli -5 672 938,79 euroa. Rahastojen pääomat olivat 4,85 (4,83) milj. euroa (ks. luku 5, liite 13).

Vierasta pääomaa, mikä oli kaikki lyhytaikaista vierasta pääomaa, oli 11,12 (11,49) milj. euroa. Ostovelkoja oli tilinpäätöshetkellä 1,38 (3,08) milj. euroa. Siirtovelkoihin sisältyvä lomapalkkavelka vuoden lopussa oli 2,70 (2,52) milj. euroa. Muut lyhytaikaiset velat, 4,95 (4,22) milj. euroa, muodostuu pääosin siirtotalouden vastikkeettomiin kuluihin liittyvistä veloista, eli myönnettyjen avustusten osasta, jota ei ole vielä maksettu maksunsaajalle.

1.8. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Museoviraston johto on valtion talousarviosta annetun lain 24 b §:n mukaisesti vastuussa viraston sisäisen valvonnan järjestämisestä sekä sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on antaa kohtuullinen varmuus siitä, että Museoviraston toiminta on tehokasta ja tarkoituksenmukaista, toimintaan liittyvä raportointi on luotettavaa ja toiminnassa noudatetaan lakeja ja säädöksiä.

Museovirasto hyödyntää valtiovarainministeriön julkaisemaa valtion viraston sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevaa suositusta ja siihen perustuvaa arviointikehikkoa sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuman valmistelussa.

Museoviraston sisäisen valvonnan ja siihen kuuluvan riskienhallinnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä tehdyn arvion perusteella Museoviraston sisäinen valvonta ja siihen kuuluva riskienhallinta antavat kohtuullisen varmuuden valtion talousarviosta annetun asetuksen 69 §:ssä säädettyjen vaatimusten toteutumisesta.

Riskienhallinta ja varautuminen ovat edelleen tärkeitä kehityskohteita. Taloussäännössä ovat toteutuneet talousarvioasetuksen 69 b §:ssä säädetty vaatimukset. Taloussäännön määräyksillä on pyritty estämään ns. vaarallisten työyhdistelmien syntyminen.

1.9. Arviointien tulokset

Organisaatiosta ei tehty vuonna 2023 kokonaisarviointeja.

1.10. Yhteenvedo havaituista väärinkäytöksistä

Väärinkäytöksiä ei havaittu vuonna 2023.

2. Talousarvion toteutumalaskelma

Tässä luvussa esitetään talousarvion toteutumalaskelma ensin tuloarviotilien ja sen jälkeen menoarviotilien osalta. Viimeisenä tässä osiossa esitetään talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä.

Museoviraston talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2023	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	898 926,46	957 088	957 087,62	0,00	100
11.04.01. Arvonlisävero	898 926,46	957 088	957 087,62	0,00	100
12. Sekalaiset tulot	25 604,71	76 655	76 655,08	0,00	100
12.29.99. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan muut tulot	25 604,71	75 944	75 943,55	0,00	100
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset		712	711,53	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä	924 531,17	1 033 743	1 033 742,70	0,00	100

Päälukuan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
24. Ulkoministeriön hallinnonala	190 000,00						211 755,59	211 755,59	115 727,53	96 002,16
24.90.68. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (siirtomääräraha 3v)	190 000,00						211 755,59	211 755,59	115 727,53	96 002,16
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	53 502 388,24	57 257 677	54 984 739,37	2 220 428,36	57 205 167,73	52 509,33	4 483 057,61	50 164 087,61	47 843 994,26	2 319 407,72
29.01.29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	7 796 747,79	8 131 647	8 131 647,06		8 131 647,06	0,00				
29.80.04. Museoviraston toimintamenot (nettob)(siirtomääräraha 2v)	24 181 000,00	25 057 000	23 895 671,62	1 161 328,38	25 057 000,00	0,00	2 908 951,24	27 965 951,24	26 804 622,86	1 161 328,38
29.80.20. Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyshoiteiden tilakustannukset (siirtomääräraha 2v)	17 264 000,00	18 502 000	18 169 661,23	332 338,77	18 502 000,00	0,00	408 412,90	18 910 412,90	18 578 074,13	332 338,77
29.80.50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3v)	56 000,00	1 000 000	567 381,69	432 618,31	1 000 000,00	0,00	956 642,52	1 956 642,52	1 511 381,69	445 260,83
29.80.50.08. Näyttelypalkkiomallin vakiinnuttaminen (KPY)		1 000 000	567 381,69	432 618,31	1 000 000,00	0,00		1 000 000,00	567 381,69	432 618,31
29.80.50.11. Näyttelypalkkiomallin vakiinnuttaminen (KPY)	56 000,00						956 642,52	956 642,52	944 000,00	12 642,52
29.80.52. Rahapelitoiminnan tuotot taiteen edistämiseen (arviomääräraha)	3 232 621,45	3 405 000	3 392 490,67		3 392 490,67	12 509,33				
29.80.52.05. Kulttuurin tuotanto ja levitys (KPY)	47 222,03	200 000	192 298,41		192 298,41	7 701,59				
29.80.52.08. Museot ja kulttuuriperintö (KPY)	3 185 399,42	3 205 000	3 200 192,26		3 200 192,26	4 807,74				
29.80.52.08.4. Museoviraston avustukset ja Unescon kulttuuriperintösopimusten toimeenpano (KPY)	3 185 399,42	3 205 000	3 200 192,26		3 200 192,26	4 807,74				
29.80.55. Digitaalisen kulttuuriperinnön saatavuus ja säilyttäminen (siirtomääräraha 3v)	173 019,00	173 030		173 030,00	173 030,00	0,00	194 907,27	367 937,27	107 884,80	259 366,84
29.80.75. Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito (siirtomääräraha 3v)	799 000,00	949 000	827 887,10	121 112,90	949 000,00	0,00	14 143,68	963 143,68	842 030,78	121 112,90
29.80.75.1. Museovirasto (EK)	799 000,00	949 000	827 887,10	121 112,90	949 000,00	0,00	14 143,68	963 143,68	842 030,78	121 112,90
29.80.95. Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha)	0,00	40 000				40 000,00				

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	133 713,93	96 278	96 277,60		96 277,60	0,00	0,00	96 277,60	96 277,60	0,00
32.30.51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2v)	133 713,93	96 278	96 277,60		96 277,60	0,00		96 277,60	96 277,60	0,00
32.30.51.07. Palkkatuetty työ, valtionhallinto (KPY)	133 713,93	96 278	96 277,60		96 277,60	0,00		96 277,60	96 277,60	0,00
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	40 988,73	41 704	41 703,97		41 703,97	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
33.20.50. Valtionosuus työttömyysetuuksien ansioturvasta ja vuorottelukorvauksesta (arviomääräraha)	8 864,68	21 461	21 460,55		21 460,55	0,00				
33.20.50.01. Palkkatuetty työ, valtionhallinto	8 864,68	21 461	21 460,55		21 460,55	0,00				
33.20.52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (nettob)(arviomääräraha)	32 124,05	20 243	20 243,42		20 243,42	0,00				
33.20.52.01. Palkkatuetty työ, valtionhallinto	32 124,05	20 243	20 243,42		20 243,42	0,00				
Määrärahatilit yhteensä	53 867 090,90	57 395 659	55 122 720,94	2 220 428,36	57 343 149,30	52 509,33	4 694 813,20	50 472 120,80	48 055 999,39	2 415 409,88

Museoviraston talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €)								Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)						
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö	Vuoden 2023 valtuudet						Uusittu v. 2024 TA:ssa	Talousarvio- menot 2023	Määräraha- tarve 2024	Määräraha- tarve 2025	Määräraha- tarve 2026	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
		Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä								
29.80.04. Museoviraston toimintamenot	29 250	0	0	0	0	0	0	0	1 875	2 282	2 320	31 506	37 983	
Aikaisempien vuosien valtuudet	29 250							0	1 875	2 282	2 320	31 506	37 983	
Vuonna 2023 käytettävissä olleet valtuudet		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
29.80.20. Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyshankkeiden tilakustannukset	0	144 000	0	144 000	144 000	0	0	0	0	0	3 685	152 004	155 689	
Aikaisempien vuosien valtuudet	0							0	0	0	0	0	0	
Vuonna 2023 käytettävissä olleet valtuudet		144 000	0	144 000	144 000	0	0	0	0	0	3 685	152 004	155 689	
Yhteensä	29 250	144 000	0	144 000	144 000	0	0	0	1 875	2 282	6 005	183 510	193 672	

3. Tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2023 - 31.12.2023		1.1.2022 - 31.12.2022	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	6 470 823,56		5 819 743,91	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	1 643 775,44		1 498 084,25	
Muut toiminnan tuotot	<u>382 307,69</u>	8 496 906,69	<u>440 351,58</u>	7 758 179,74
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	1 441 021,34		1 725 498,58	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	151 810,93		-40 294,17	
Henkilöstökulut	17 996 006,55		16 727 074,01	
Vuokrat	26 831 328,30		24 392 063,27	
Palvelujen ostot	7 746 910,81		8 198 500,94	
Muut kulut	635 734,71		641 677,62	
Poistot	<u>347 044,13</u>	<u>-55 149 856,77</u>	<u>364 607,52</u>	<u>-52 009 127,77</u>
JÄÄMÄ I		-46 652 950,08		-44 250 948,03
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	3 913,50		183,94	
Rahoituskulut	<u>-267,06</u>	3 646,44	<u>-438,16</u>	-254,22
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>2 697,00</u>	<u>2 697,00</u>
JÄÄMÄ II		-46 649 303,64		-44 248 505,25
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Siirtotalouden kulut paikallishallinnolle pl.hyvintoialuehallinto	1 279 112,04		1 291 649,26	
Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle	800 090,00		630 643,75	
Siirtotalouden kulut voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	1 690 021,18		1 205 029,26	
Siirtotalouden kulut kotitalouksille	882 320,00		1 013 527,02	
Muut siirtotalouden kulut ulkomaille	<u>17 100,00</u>	<u>-4 668 643,22</u>	<u>66 647,00</u>	<u>-4 207 496,29</u>
JÄÄMÄ III		-51 317 946,86		-48 456 001,54
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonnalisäverot	957 087,62		898 926,46	
Suoritettavat arvonnalisäverot	<u>-8 164 365,84</u>	<u>-7 207 278,22</u>	<u>-7 820 109,06</u>	<u>-6 921 182,60</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-58 525 225,08</u>		<u>-55 377 184,14</u>

4. Tase

	31.12.2023		31.12.2022	
VASTAAVAA				
KANSALLISOMAISUUS				
Muu kansallisomaisuus	2 593 677,80	<u>2 593 677,80</u>	2 528 877,33	<u>2 528 877,33</u>
KANSALLISOMAISUUS YHTEENSÄ		2 593 677,80		2 528 877,33
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Rakennukset	14 163,71		19 968,86	
Rakennelmat	42 181,62		22 091,48	
Koneet ja laitteet	1 047 356,16		794 425,45	
Kalusteet	723 793,06		655 247,96	
Muut aineelliset hyödykkeet	<u>80 330,31</u>	1 907 824,86	<u>80 330,31</u>	1 572 064,06
KÄYTTÖMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	<u>121 984,00</u>	<u>121 984,00</u>	<u>121 984,00</u>	<u>121 984,00</u>
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET		2 029 808,86		1 694 048,06
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
VAIHTO-OMAISUUS				
Valmiit tuotteet/Tavarat	<u>295 256,95</u>	295 256,95	<u>447 067,88</u>	447 067,88
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	503 208,94		853 174,88	
Siirtosaamiset	10 372,39		70 782,14	
Muut lyhytaikaiset saamiset	<u>7 071,70</u>	520 653,03	<u>15 524,42</u>	939 481,44
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kassatilit	3 280,00		4 681,65	
Kirjanpitoyksikön menotilit	-217,40		-224,51	
Muut rahat ja pankkisaamiset	4 848 316,37		4 826 249,98	
Sisäisen rahaliikkeen tilit	<u>6 334,66</u>	<u>4 857 713,63</u>	<u>20 821,91</u>	<u>4 851 529,03</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		5 673 623,61		6 238 078,35
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>10 297 110,27</u>		<u>10 461 003,74</u>

	31.12.2023		31.12.2022	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	27 108 878,62		27 108 878,62	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-32 968 940,08		-30 961 799,64	
Pääoman siirrot	58 712 347,75		53 370 043,70	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-58 525 225,08</u>	-5 672 938,79	<u>-55 377 184,14</u>	-5 860 061,46
RAHASTOJEN PÄÄOMAT				
Muut valtion rahastot ja lahjoitetut varat	<u>4 848 316,37</u>	4 848 316,37	<u>4 826 249,98</u>	4 826 249,98
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
Saadut ennakot	1 249 504,34		998 162,97	
Ostovelat	1 383 710,29		3 076 988,59	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	307 782,71		268 136,88	
Edelleen tilittävät erät	336 820,29		329 191,28	
Siirtovelat	2 895 192,90		2 603 030,48	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>4 948 722,16</u>	<u>11 121 732,69</u>	<u>4 219 305,02</u>	<u>11 494 815,22</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		11 121 732,69		11 494 815,22
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>10 297 110,27</u>		<u>10 461 003,74</u>

5. Liitetiedot

Liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

- 1) Budjetoinnissa ei ole tapahtunut muutoksia edelliseen vuoteen verrattuna.
- 2) Ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat on muutettu euroiksi käyttämällä Euroopan keskuspankin noteeraamaa valuuttakurssia.
- 3) Kansallisomaisuudesta ei tehdä poistoja. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen käyttöön mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintahinnasta. Kansallisomaisuuden ja käyttöomaisuuden osalta ei ole tilikauden aikana tehty arvonkorotuksia. Hankintamenon määrittelyssä ei ole tilinpäätöksessä tapahtunut muutoksia edelliseen tilinpäätökseen verrattuna.
- 4) Tilikaudelle ei kohdistunut merkityksellisiä aikaisempiin vuosiin kohdistuvia tuottoja ja kuluja, talousarviotuloja ja -menoja eikä virheiden korjauksia.
- 5) Tilinpäätösvuoden tiedot ovat vertailukelpoisia edellisen vuoden tietojen kanssa.

Liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.80.04. Museoviraston toimintamenot (nettob) (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	31 936 060,68	28 557 000	32 393 285,04		33 554 613,42				35 302 236,28	
	Bruttotulot	7 755 060,68	3 500 000	8 497 613,42		8 497 613,42				8 497 613,42	
	Nettomenot	24 181 000,00	25 057 000	23 895 671,62	1 161 328,38	25 057 000,00	0,00	2 908 951,24	27 965 951,24	26 804 622,86	1 161 328,38
33.20.52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (nettob) (Arviomääräraha)	Bruttomenot	32 124,05		20 243,42		20 243,42					
	Bruttotulot	0,00		0,00		0,00					
	Nettomenot	32 124,05	20 243	20 243,42		20 243,42	0,00				

Liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Museovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 3.

Liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi	Peruutettu	
	Tilijaottelu	Yhteensä
24. Ulkoministeriön hallinnonala		25,90
Vuosi 2021		25,90
24.90.68 Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (siirtomääräraha 3v)	25,90	
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala		685,63
Vuosi 2021		685,63
29.80.55 Digitaalisen kulttuuriperinnön saatavuus ja säilyttäminen (siirtomääräraha 3v)	685,63	
Pääluokat yhteensä		711,53
Vuosi 2021		711,53

Liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2023	2022
Henkilöstökulut	15 154 039,58	14 109 383,36
Palkat ja palkkiot	15 009 440,55	13 857 193,22
Lomapalkkavelan muutos	144 599,03	252 190,14
Henkilösivukulut	2 841 966,97	2 617 690,65
Eläkekulut	2 562 961,39	2 357 780,86
Muut henkilösivukulut	279 005,58	259 909,79
Yhteensä	17 996 006,55	16 727 074,01
Johdon palkat ja palkkiot, josta	787 315,72	800 356,11
- tuloperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	1 920,00	1 800,00
Johto	1 440,00	1 400,00
Muu henkilöstö	480,00	400,00

Liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Museovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 6.

Liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Museovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 7.

Liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Museovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 8.

Liite 9: Talousarvionaloudesta annetut lainat

Museovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 9.

Liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit	31.12.2023						31.12.2022	
	Kappalemäärä	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo	Omistus- osuus %	Myyntioikeuksien alaraja %	Saadut osingot	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet			35 787,00					35 787,00
Taiteen tuki Oy	240		35 703,00	100,00				35 703,00
Luottokunta 7583172	1		84,00					84,00
Huoneisto- ja kiinteistöosakkeet			86 197,00					86 197,00
As Oy Lokkalantie 18	1		41 879,00					41 879,00
As Oy Nordenskiöldinkatu 4	1		44 318,00					44 318,00
Osakkeet ja osuudet yhteensä			121 984,00					121 984,00

Liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

Museovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 11.

Liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Museovirastolla ei ole myönnettyjä takauksia tai takuita tilinpäätöksessään 31.12.2023.

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset						
€	Talousarvio- menot 2023	Määräraha- tarve 2024	Määräraha- tarve 2025	Määräraha- tarve 2026	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	9 853 318,12	10 216 629,43	8 588 296,72	6 275 626,91	59 205 527,96	84 286 081,02
Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset						
€	Talousarvio- menot 2023	Määräraha- tarve 2024	Määräraha- tarve 2025	Määräraha- tarve 2026	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
- Päätös MV 132/005/2011 ja TA 2014 1143/2013*	4 762 182,55	3 619 237,10	3 619 237,10	2 714 427,83	0,00	9 952 902,04
- Päätös MV/9/02.07.00/2013 ja TA 2014 1143/2013**	14 904 983,61	16 391 656,44	0,00	0,00	0,00	16 391 656,44
- Päätös MV/3/02.07.00/2015 ja OKM 7/670/2015**	1 297 012,37	1 340 774,45	1 340 774,45	0,00	0,00	2 681 548,91
Muut sopimukset ja sitoumukset yhteensä	20 964 178,53	21 351 668,00	4 960 011,56	2 714 427,83	0,00	29 026 107,38
Muut monivuotiset vastuut yhteensä	30 817 496,65	31 568 297,42	13 548 308,27	8 990 054,73	59 205 527,96	113 312 188,40
*Kansallismuseon kiinteistöä (ml. maanalaiset tilat) koskeva vuokrasopimus, mom. 29.80.20						
**Kulttuuri- ja nähtävyyshohdekiinteistöjä koskevat vuokrasopimukset, mom. 29.80.20						

Liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Rahaston nimi	Varat 31.12.2023	Varat 31.12.2022	Käyttötarkoitus
Antellin kokoelmat ja rahavarat	509 772,06	505 916,31	Rahaston tarkoituksena on huolehtia Antellin kokoelmien hoitamisesta ja kartuttamisesta.
Hvitträsk-rahasto	113 891,94	113 891,94	Rahaston varoja voidaan käyttää eri tavoin Hvitträskin kiinteistön rakennusten, maa-alueen ja museotoiminnan hyväksi.
Museoviraston lahjoitusvarat	4 224 652,37	4 206 441,73	Rahaston varoja voidaan käyttää kulttuuriperinnön vaalimiseen ja eri tavoin Museoviraston ja sen henkilöstön toimintaedellytysten parantamiseen sekä mm. yksittäisiin hankkeisiin kokoelmien kartuttamiseksi, painatustoimintaan ja näyttelyhankkeisiin.
Yhteensä	4 848 316,37	4 826 249,98	

Liite 14: Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat

Nimi	Taseen loppusumma tai varojen määrä	Organisaation toiminta-alue tai varojen käyttötarkoitus
Vera Saarelan säätiö	265 686,48	Säätiön tarkoituksena on Vera Saarelan posliinikokoelman ylläpito ja kartuttaminen.

Liite 15: Velan muutokset

Museovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 15.

Liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Museovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 16.

Liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Museovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 17.

Liite 18: Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista

Muinaismuistolain 15 §:n mukaiset suoritteet	
	2023
TUOTOT	
Kilpailullisen toiminnan myyntituotot	622 634,45
Kilpailullisen toiminnan muut tuotot	0,00
Tuotot yhteensä	622 634,45
KOKONAISKUSTANNUKSET	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	7 819,53
Henkilöstökustannukset	299 034,32
Vuokrat	8 025,54
Palvelujen ostot	40 786,96
Muut erilliskustannukset	24 627,89
Erilliskustannukset yhteensä	380 294,23
Tukitoimintojen kustannukset	162 472,14
Poistot	6 921,22
Korot	1 232,82
Muut yhteiskustannukset	70 456,04
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	241 082,22
Kokonaiskustannukset yhteensä	621 376,45
TULOS	1 258,00
Tulos, %	100 %
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	0
TULOS HINTATUEN JÄLKEEN	*
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki*	
*Hintatukea ei ole ollut käytössä vuonna 2023.	

Kuvaus kustannuslaskennan periaatteista:

Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelmassa olevien muinaismuistolain 15 §:n mukaisten suoritteiden kirjauksissa käytetään kahta erillistä toimintokoodia. Tuloslaskelman tuotot ja erilliskustannukset perustuvat muinaismuistolain 15 §:n mukaisten suoritteiden toiminnoille kirjattuihin tuottoihin ja kustannuksiin. Henkilöstökustannukset on saatu näille toiminnoille kirjatuista työtunneista laskettujen jakopalkkojen mukaisesti. Myös osuus yhteiskustannuksista on kohdistettu tuloslaskelmaan näiden toimintojen osuuksien suhteessa. Muinaismuistolain 15 §:n mukaisten suoritteiden kirjauksissa käytetään myös omia projektikoodeja. Tarkemmat laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa.

6. Allekirjoitus

Museoviraston tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 29. helmikuuta 2024.

Museovirasto

Tiina Merisalo
Pääjohtaja